

БИЛТЕН

ГРАЂАНСКОГ ОДЕЉЕЊА

ВИШЕГ СУДА У ПАНЧЕВУ

У Панчеву
Јун 2011. године

У изради Билтена грађанског одељења Вишег суда у Панчеву учествовали:

- Светлана Лазаревић, судија Вишег суда у Панчеву
- Нада Богданов, саветник Вишег суда у Панчеву
- Јасна Бодрожич, саветник Вишег суда у Панчеву
- Јелена Стојковић – Соколовић, саветник Вишег суда у Панчеву
- Александар Маринковић, ИТ техничар

Виши суд у Панчеву
Јун 2011. године
Панчево

УВОД

Годишњим распоредом послова судија Вишег суда у Панчеву у 2010.год. у грађанском одељењу распоређене су судије: Славица Максић (прво веће), Светлана Лазаревић (друго веће), Весна Вуковић (треће веће) и Зорица Ђаковић (четврто веће).

У складу са надлежностима из чл.23 Закона о уређењу судова виши суд у грађанској материји суди у првом степену спорове наведене у ставу 1 тачка 7 и 8 и у другом степену одлучује о жалбама на одлуке основних судова на решења у грађанском-правним споровима, на пресуде у споровима мале вредности у извршним и ванпарничним поступцима.

У току 2010.год. Виши суд у Панчеву је решио 2366 жалби у грађанској материји и 161 жалбу у радно-правној материји. Анализирајући судску праксу за 2010.год., издвојене су одлуке за овај билтен у циљу уједначавања поступања судова у истим стварима.

Јуни 2011. године

Вршилац функције председника суда
Весна Вуковић с.р.

I
МЕРЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА - ПРИВРЕМЕНЕ
МЕРЕ

1. Услови за одређивање привремене мере

За одређивање привремене мере потребно је да се испуне два кумулативна услова: да је потраживање тужиоца вероватно и да је вероватна опасност да ће тужени без предложене мере осујетити наплату потраживања.

Привремена мера за обезбеђење новчаног потраживања може се одредити под условима да је поверилац новчаног потраживања учинио вероватним постојање потраживања и опасност да ће без такве мере извршни дужник осујетити или знатно отежати наплату потраживања све у смислу чл.229 ЗИП. У смислу одредбе чл.300 ст.1 тачка 4 ЗИП, као врста привремене мере може се наложити банци код које извршни дужник има рачун да извршном дужнику или трећем лицу по налогу извршног дужника ускрати са рачуна извршног дужника исплату новчаног износа за који је одређена привремена мера.

Према наведеним одредбама Закона о извршном поступку произилази да се привремена мера одређује ако извршни поверилац докаже до степена вероватности своје потраживање поводом којег тражи обезбеђење и да постоји опасност да ће без мере извршни дужник осујетити или знатно отежати наплату потраживања тиме што ће своју имовину отуђити, прикрити или на други начин са њом располагати.

Докази које је тужилац приложио уз тужбу у погледу свог потраживања су такви да се може закључити да је тужиочево потраживање за неплаћену зараду и уговорене награде због пласмана у такмичењу вероватно.

Међутим, то није довољан услов за одређивање привремене мере јер тужилац није учинио вероватним опасност да ће без предложене мере тужени осујетити наплату потраживања. За овај услов потребно је да постоји „субјективна опасност“ која представља активне радње или пропуштање чиме се умањују изгледи да ће бити могуће наплатити потраживање, при чему је довољан ефекат таквих радњи а не и кривица или воља дужника да наступе ефекти умањења имовине.

Чињеница да је тужени променио назив и да постоји могућност да се статусно другачије организује представља објективну околност и она није доказ ни претпоставка да ће тиме потраживање тужиоца бити осујећено у наплати. С обзиром да не постоји други кумулативно прописани услов за издавање привремене мере из чл.299 ст.1 ЗИП, правилно је првостепени суд предлог тужиоца одбио.

(Гж.бр.1223/10 од 16.03.2010. год.)

2. Привремена мера и пољопривредно земљиште у државној својини

Непотребно је привременом мером забранити Републици Србији да отуђи пољопривредно земљиште јер је промет пољопривредног земљишта у државној својини забрањен одредбом чл. 72 Закона о пољопривредном земљишту.

Привремена мера за обезбеђење неновчаног потраживања може се одредити под условима да је поверилац учинио вероватним постојање потраживања и опасност да ће без такве мере остварење потраживања бити осујећено или знатно отежано у смислу чл.302 ЗИП. У смислу одредбе чл. 303 ст. 1 тачка 2 ЗИП, као врста привремене мере може се забранити отуђење и оптерећење непокретности на коју је управљено потраживање уз упис забране у јавну књигу.

Према наведеним одредбама Закона о извршном поступку произилази да се привремена мера одређује ако извршни поверилац докаже до степена вероватности своје потраживање поводом којег тражи обезбеђење и да постоји опасност да ће без мере тужени осујетити или знатно отежати остварење потраживања тиме што ће своју имовину отуђити, оптеретити или на други начин са њом располагати.

Докази које је тужилац приложио уз тужбу у погледу свог потраживања су такви да се може закључити да је тужиочево потраживање за утврђење права својине по основу замене вероватно.

Одредбом чл.72 Закона о пољопривредном земљишту одређено је да пољопривредно земљиште у државној својини не може да се отуђи што значи да није у промету. С обзиром да је првостепеним решењем забрањено Републици Србији отуђење парцеле 2342/4 а и да иначе пољопривредно земљиште које је у државној својини по закону не може да се отуђује таква мера је сувишна и по рангу правних аката непотребна јер је већ законом отуђење забрањено, па је у том делу привремена мера укинута и предлог одбачен.

(Гж.бр.1239/10 од 16.03.2010. год.)

3. Привремена мера и ненадокнадива штета

За процену правног стандарда „ненадокнадива штета“ није од значаја финансијски положај повериоца већ дужника.

Тужиоци су у тужби од 13.07.2010. године навели да су као физичка лица изградили неколико вишестамбених објеката и да су по основу продаје станова били задужени за порезе на пренос апсолутних права и на капиталну добит о чему је тужена РС МФ надлежна пореска управа донела одговарајућа решења и да је након више година ова служба само у односу на тужиоце променила мишљење да они нису требали да плате порез на пренос апсолутних права већ порез на додату вредност и да је због тога против њих настављен управни поступак. Тужбом претендују да докажу да су дискриминисани поступањем надлежне пореске управе по два основа: прво да су као физичка лица у различитој ситуацији у односу на све остале а има их више од 50 физичких лица који су градили зграде у погледу врсте пореза који треба да плате и друго, да су они Хрватске националности и да управо због тога су у различитом положају јер по њиховим наводима ни једном Србину нису наплаћена та два пореза која се од њих траже. У погледу привремене мере наводе да су износи евентуалних пореза на додату вредност толико високи да представљају ненадокнадиву имовинску штету за тужиоце према њиховом материјалном положају. Наводе да тужилац ПД зарађује 16.600,00 динара месечно а тужилац ПД прима пензију од 18.716,00 динара и старалац је болесног сина па би евентуално наплата ПДВ причинила њима ненадокнадиву штету. Привременом мером траже да се ради спречавања дискриминаторског поступања забрани надлежној пореској управи доношење и извршење решења о наплати ПДВ за продате станове. На околности из тужбе приложили су доказе одлуке пореске управе о понављању, по службеној дужности, поступка, утврђивања пореза на пренос апсолутних права, записника о извршеној контроли и др.

Према одредбама Закона о забрани дискриминације који јесте *lex specialis* у односу на Закон о извршном поступку у делу којим је регулисана судска заштита, у чл.44 одређено је да тужилац може уз тужбу, у току поступка, као и по окончању поступка, све док извршење не буде спроведено, захтевати да суд привременом мером спречи дискриминаторско поступање ради отклањања опасности од насиља или веће ненадокнадиве штете и да у предлогу за издавање привремене мере мора се учинити вероватним да је мера потребна да би се спречила опасност од насиља због дискриминаторског поступања, спречила употреба силе или настанак ненадокнадиве штете, те да је суд дужан да донесе одлуку без одлагања а најкасније у року од 3 дана од дана пријема предлога. Према одредби чл.41 у поступку судске заштите о забрани дискриминације примењују се одредбе Закона о парничном поступку.

Правилно је првостепени суд одбио предлог за одређивање привремене мере којом би се пореској управи забранило доношење и извршење решења о наплати ПДВ за продате станове при чему није повређена процедура јер за то нису испуњени услови из чл.44 Закона о забрани дискриминације.

Према цитираној одредби закона услов за одређивање привремене мере је да се њоме спречи опасност од насиља, употреба силе или ненакнадиве штете. У правној ситуацији у којој се налазе тужиоци нема нити физичког насиља нити употребе силе и једино би могло да се ради о ненакнадивој штети. Међутим, под ненакнадивом штетом се не подразумева анализа положаја пореског обвезника у смислу његовог материјалног и социјалног стања нити се под тим подразумева висина за сада евентуалних пореза, већ да ли ће тужена моћи, с обзиром на свој положај, уколико би евентуално без основа и наплатила порез, да то врати. Тужена Република Србија би у сваком случају могла да врати новац па нема ненадокнадиве штете када се ради о новцу који би евентуално враћала држава.

(Гж бр. 2243/10 од 05.10.2010.год.)

4. Одређивање привремене мере у поступцима предаје детета

Привремена мера којом се одређује предаја детета не може се донети а да претходно се не утврди најбољи интерес детета.

Према стању у списима тужиља је против туженог дана 05.03.2010. год. поднела првостепеном суду тужбу ради поверавања млдб. ћерке парничних странака тужиљи на чување, бригу и васпитавање, те самостално вршење родитељског права и обавезивања туженог да на име свог доприноса за њено издржавање плаћа месечни износ од 8.000,00 дин.. Поднеском од 25.03.2010. год. предложила је да се одреди привремена мера и обавезе тужени да јој одмах преда млдб. Ђ.И. обзиром да је исту преузео дана 23.03.2010. год. након чега је одбио да је врати тужиљи, иако иста има само годину дана. Центар за социјални рад „Солидарност“ Панчево дао је мишљење по поднетој тужби, да је обзиром на узраст детета у већем интересу да се исто повери мајци, која познаје развојне и друге могућности детета, а у погледу предлога за одређивање привремене мере да дете није животну угрожено чињеницом да се налази код оца, те да нека исхитрена одлука у овом моменту није неопходна.

Основано се жалбом туженог указује, да је побијано решење донето без да је претходно првостепени суд на поуздан начин утврдио шта је тренутно најбољи интерес детета, дакле уз непотпуно утврђено чињенично стање због чега није могла бити испитана ни правилна примена материјалног права.

У поновном поступку првостепени суд ће затражити од стручног тима Центра за социјални рад „Солидарност“ Панчево детаљан синтетизован налаз и мишљење о томе да ли тужиља испуњава услове да јој по предлогу за одређивање привремене мере млдб.И. буде одмах поверена, али не само у погледу њених стамбених и економских прилика, чиме се исти орган претежно бавио анализирајући конкретан случај својим налазом и стручним мишљењем од 06.04.2010. год. већ и у погледу њених могућности да врши родитељско право, односно да јој дете буде поверено са аспекта својстава њене личности и могућности да то чини, узимајући у обзир и њене здравствене прилике, степен достигнуте зрелости, одговорности, савесности и других својстава структуре личности. По потреби саслушаће представника овог Центра као и парничне странке и у зависности од утврђеног, донети нову и закониту одлуку, по поднетом предлогу за одређивање привремене мере. Без утврђења ових чињеница за сада није могуће сагледати шта је тренутно најбољи интерес детета у смислу чл.6 ст.1 и чл.266 ст.1 Породичног закона РС.

(Гж бр.1576/10 од 18.05.2010.год.)

5. Привремена мера и незнатна штета

Када извршни поверилац учини вероватним да би привременом мером извршни дужник претрпео незнатну штету није у обавези да доказује опасност да ће се остварење потраживања осујетити или отежати.

У погледу привремене мере коју је предложила тужиља тужени се изјаснио да без обзира на околности у којима се сада налази, он нема намеру да отуђи непокретну и покретну имовину јер да је то хтео он би до сада већ то и учинио.

Привремена мера обезбеђења представља правно средство којим овлашћено лице у парничном, ванпарничном и извршном поступку осигурава остварење свог захтева. Правно дејство и циљ привремене мере је обезбеђење потраживања а не испуњење обавезе. Према општим правилима одређеним у чл.302 ЗИП услов за одређивање привремене мере за обезбеђење неновчаног потраживања је да поверилац тог потраживања учини вероватним постојање потраживања и опасност да ће се остварење потраживања осујетити или знатно отежати. То значи да је поверилац потраживања увек дужан да пружи доказе на околност да он има одређено потраживање и да постоји опасност на страни дужника тог потраживања да ће дужник из субјективних или објективних разлога осујетити наплату потраживања или на други начин онемогућити повериоца да реализује своје вероватно потраживање. Од овог правила у чл.302 ст.3 у вези чл.299 ст.2 ЗИП одређен је изузетак којим је поверилац потраживања ослобођен обавезе да доказује опасност кад учини вероватним да би предложеном мером извршни дужник могао претрпети само незнатну штету.

Полазећи од законске претпоставке одређене у чл.180 ст.2 Породичног закона и имајући у виду да се и тужени-противтужилац по предлогу за привремену меру изјаснио да нема намеру да отуђи ову имовину, испуњени су услови да се одреди предложена привремена мера јер је тужиљино право вероватно а тужени овом мером не трпи штету.

(Гж.бр. 2014/10од 06.09.2010. год.)

6. Одржавање расправе поводом привремене мере

По предлогу за привремену меру суд је по правилу у обавези да одржи расправу.

Одлука о привременој мери је донета уз битну повреду одредаба парничног поступка и непотпуно утврђено чињенично стање.

Према одредби чл.27 ЗИП у поступку извршења и обезбеђења сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку када то није овим или другим законом другачије одређено. У одредбама шесте главе ЗИП о обезбеђењу одређена су основана правила поступка обезбеђења и одређивања између осталог и привремене мере. Према чл.303 ст.1 тачка 9 ЗИП ради обезбеђења неновчаног потраживања може се одредити свака мера којом се постиже сврха тог обезбеђења а нарочито се може привремено уредити спорни однос да би се отклонила опасност од насиља или веће ненадокнадиве штете. Изузетак од расправљања по предлогу за одређивање привремене мере одређен је у чл.265 ЗИП. Ти разлози који се тичу ненадокнадиве или тешко надокнадиве штете, непосредне опасности и тешког угрожавања права и спречавања насиља нису постојали у овом спору да се привремена мера одреди пре него што се саслуша и супротна страна и изведу докази између осталих и читањем извештаја надлежних центара за социјални рад.

С обзиром да првостепени суд није омогућио туженом да расправља о предложеној привременој мери већ је донео одлуку мимо расправе и извођења доказа учињена је битна повреда из чл. 361 ст.2 тачка 7 ЗПП у вези чл.21 ЗИП.

(Гж.бр. 2115/10 од 06.09.2010. год.)

7. Против решења о привременој мери донетим у парници ради сметања државине жалба није дозвољена.

Решењем Основног суда у Вршцу 6 П.бр.1742/10 од 22.07.2010.год, одређена је привремена мера и наложено туженом да омогући тужиоцима коришћење воде из градског водовода на начин одређен решењем.

Против тог решења тужени је изјавио жалбу.

Одредбом чл.385 ЗПП одређено је да је жалба против решења првостепеног суда дозвољена ако у овом закону није одређено да жалба није дозвољена. У процесној ситуацији када посебна жалба није дозвољена, решење првостепеног суда може се побијати само у жалби против коначне одлуке.

Према одредби чл.449 ст.3 ЗПП по специфичним правилима која се примењују у поступку у парницама због сметања државине, у погледу одређивања привремене мере по службеној дужности и на предлог странке, прописано је да против решења о одређивању привремене мере није дозвољена посебна жалба.

Из тог разлога жалба је одбачена.

(Гж.бр. 2074/10 од 06.09.2010. год.)

8. Одлуком о привременој мери не може се мењати пресуда о вршењу родитељског права

Одредбом чл. 6 Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета а чл. 61 ст. 1 и 2 истог закона прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи а да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Међутим, основано жалбом тужени указује да је погрешно првостепени суд применио материјално право када је донео одлуку да одређена привремена мера поред тога што траје до окончања спора истовремено и мења одлуку о вршењу родитељског права и начину одржавања личних односа утврђених пресудом Општинског суда у Вршцу П.бр.813/2008.г. од 10.07.2008.г из разлога што се правоснажна пресуда којом је одлучено о поверавању детета и вршењу родитељског права, у овом случају пресуда Општинског суда у Вршцу П.813/08 од 10.07.2008.г. може изменити само доношењем нове пресуде, а не донетом привременом мером, јер је управо сврха доношења привремене мере да заштити најбољи интерес детета до доношења нове пресуде, а истовремено не прејудуцира одлуку о главном тужбеном захтеву. Са тих разлога побијано решење је у наведеном делу преиначено.

(Гж.бр.1882/10 од 06.07.2010. год.)

9. Решење о привременој мери мора да садржи образложење

Предмет тужбеног захтева је неновчано потраживање тужиоца. Према одредби чл.302 ЗИП да би се одредила привремена мера за обезбеђење неновчаног потраживања извршни поверилац мора учинити вероватним постојање потраживања и опасност да ће се остварење потраживања осујетити или знатно отежати а мера се може одредити и када извршни поверилац учини вероватним да је мера потребна да би се спречила употреба силе или настанак ненадокнадиве штете. Према одредби чл.303 ЗИП ради обезбеђења неновчаног потраживања може се одредити свака мера којом се постиже сврха таквог обезбеђења а нарочито мере одређене у тачки 1-9 тог члана.

Решење о привременој мери с обзиром да против њега може да се изјави жалба мора да буде образложено у смислу чл.352 ЗПП.

Првостепено решење сем што садржи наводе тужбе од 09.05.2007.године и наводе тужиље из поднеска од 23.07.2008.године не садржи образложење одлуке која је донета јер нема образложених разлога због чега је таква привремена мера одређена. Првостепени суд није оценио да ли је тужиљино право вероватно нити је утврдио у чему се састоји вероватност да ће потраживање бити осујећено или отежано или да ће за тужиљу наступити тешко надокнадива штета.

Због тога што је учињена битна повреда парничног поступка из чл.362 ст.2 тачка 12 ЗПП јер решење не садржи разлоге доношења и због тога што чињенице нису утврђене а односе се на услове за одређивање привремене мере, решење је укинута.

(Гж.бр.1748/10 од 25.06.2010.год.)

II ЗЕМЉИШНА КЊИГА

1. Ранији сопственик неизграђеног грађевинског земљишта

У земљишнокњижном поступку суд не може да утврђује својство ранијег сопственика неизграђеног грађевинског земљишта.

У складу са Законом о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године, у земљишнокњижном праву примењују се правна правила из Закона о земљишним књигама (Службене новине Краљевине Југославије бр. 146/30 од 01.07.1930. године) која нису у супротности са позитивним правом. Према параграфу 104 одређено је правило да када се испита молба и прилози дозвољава се упис права када из земљишне књиге у погледу земљишта или права не произлази никаква запрека захтеваном упису, када нема основане сумње да су подносиоци молбе овлашћени да поднесу ту молбу, да је тражење основано и у складу са садржином земљишнокњижних исправа и када исправе имају прописани облик. То значи да у земљишнокњижном поступку не може да се одлучује о чињеницама које су предмет другог поступка јер је земљишнокњижни поступак формалан, нејаван и нерасправан и спроводи се на основу приложених земљишнокњижних исправа без могућности да се о тим исправама доноси мериторан суд. Све приложене исправе цене се само у погледу испуњености форме коју морају да имају.

Предлагач је уз молбу поднео уговор о промету права коришћења који је оверен у предмету истог суда Ов.бр.6455/07 од 23.11.2007. године у складу са чл.84 ст.5 Закона о планирању и изградњи а којим је одређено да неизграђеном осталом грађевинском земљишту у државној својини право коришћења има ранији сопственик законски наследник и лица на која је ранији сопственик пренео прва коришћења у складу са законом и да се ранијим сопствеником сматра лице које је по важећим прописима било сопственик на дан ступања на снагу Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, Закона о одређивању грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера односно Закона о одређивању грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера и да о захтеву за утврђивање права ранијег сопственика решење доноси надлежна општинска управа, да је право коришћења неизграђеног осталог грађевинског земљишта у промету и да се овера уговора о промету права коришћења врши на основу правоснажног решења који донесе надлежна општинска управа.

Према томе суд у земљишнокњижном поступку није овлашћен да утврђује својство ранијег сопственика неизграђеног грађевинског земљишта већ је то у надлежности општинске управе. Пошто је уговор о промету права коришћења закључен на основу правоснажног решења општинске управе бр.464-74/07-ИВ-03 од 30.10.2007. год., није било разлога да првостепени суд одбије спровођење укњижбе права коришћења и да се упушта у оцену чињенице за коју је апсолутно ненадлежан.

(Гж.бр. 708/10 од 23.03.2010. год.)

2. Спровођење одлуке о препарцелацији

Одлуку о дозвољености препарцелације доноси надлежан орган управе па суд у земљишнокњижном поступку није овлашћен да тражи и друге документе из управног поступка у којем је та одлука донета.

Решењем Општинског суда у Вршцу Дн.бр.2822/2007 од 18.12.2007.год. одбачен је предлог да се на основу приложених исправа изврши укњижба препарцелације због тога што недостаје решење Одељења за урбанистичко-грађевинске и имовинско-правне послове Општине Вршац које је потврђено на седници комисије за планове.

Против наведеног решења предлагач је изјавио благовремену и дозвољену жалбу због погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања у којој наводи да је надлежни орган управе донео уверење којим је потврдио план препарцелације и да због тога није било разлога да се његова молба одбије па предлаже да се ожалбено решење укине.

Одлучујући о жалбама на основу чл.387 ст.1 тачка 3 ЗПП другостепени суд је жалбе усвојио и укинуо првостепена решења из следећих разлога:

Предлагач је уз молбу да се изврши укњижба препарцелације поднео решење службе за катастар непокретности бр.952-01-1144/07-Ц од 09.08.2007.год., пријавни лист бр.952-01-1144/074 од 09.08.2007.год., копију плана за предметне парцеле и уверење Општинске управе бр.350-44/07- IV-03 од 17.06.2007.год. на основу којих исправа се закључује да је у свему поступљено према одредби чл.66 Закона о планирању и изградњи.

У чл.66 Закона о планирању и изградњи одређено је да на већем броју катастарских парцела може да се образује једна или више грађевинских парцела на начин и под условима утврђеним у урбанистичком пројекту-препарцелација и да се препарцелација врши на захтев и о трошку власника односно корисника катастарске парцеле који мора да поднесе доказ о власништву, односно праву коришћења, оверен урбанистички пројекат и пројекат геодетских обележавања. Одлуку о дозвољености препарцелације према том закону доноси надлежна управа што је у овом случају и у целости испуњено пошто је надлежна управа издала уверење којим је потврђен урбанистички пројекат за препарцелацију катастарске парцеле 8773/1 и 8773/2 у парцелу 8773/1 а што је надлежни катастар непокретности и спровео.

Разлог на који се првостепени суд позвао у свом решењу да недостаје још и докуменат описан у образложењу решења, није у складу са цитираном одредбом закона.

(Гж.бр. 653/10 (2007) од 23.03.2010. год.)

3. Дужност суда да поучи неуку странку

У земљишнокњижном поступку суд је дужан да поучи неуку странку.

У складу са Законом о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године, у земљишнокњижном праву примењују се правна правила из Закона о земљишним књигама (Службене новине Краљевине Југославије бр.146/30 од 01.07.1930. године) која нису у супротности са позитивним правом. Према параграфу 104 одређено је правило да када се испита молба и прилози дозвољава се упис права када из земљишне књиге у погледу земљишта или права не произлази никаква запрека захтеваном упису, када нема основане сумње да су подносиоци молбе овлашћени да поднесу ту молбу, да је тражење основано и у складу са садржином земљишнокњижних исправа и када исправе имају прописани облик. Правна правила из параграфа 98 тог закона налажу да ако би се молби могло удовољити под одређеним условом онда се молба ради чувања првенственог реда мора забележити у земљишној књизи са додатком „док стигне изворник“ а подносиоцу молбе ће се одредити примерени рок у коме мора поднети изворну исправу. Та правила да се позове странка да уреди свој захтев су и основна начела грађанског поступка који се примењује у парничном и ванпарничном поступку. То значи да је суд пре одбијања молбе, требао да остави подносиоцу молбе примерени рок да достави исправу у овом случају извод из Привредног регистра да је порески дужник АД „СЛ Пивара“ из Вршца правни следбеник укњижене АД „Вршачке пиваре“ с тим да је био дужан да молбу забележи ради чувања првенственог реда уписа па тек потом да у зависности од тога да ли би подносилац молбе поступио по налогу у остављеном року или не, донесе одлуку о молби.

С обзиром да је првостепени суд пропустио да поступи у складу са наведеним правилима повредио је поступак и то је разлог због чега је одлука укинута.

(Гж.бр. 1013/10 (2008) од 23.03.2010. год.)

4. Физичко лице не може бити уписано као носилац права коришћења друштвене својине.

У складу са Законом о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године, у земљишнокњижном праву примењују се правна правила из Закона о земљишним књигама (Службене новине Краљевине Југославије бр.146/30 од 01.07.1930.године) која нису у супротности са позитивним правом. Према параграфу 104 одређено је правило да када се испита молба и прилози дозвољава се упис права када из земљишне књиге у погледу земљишта или права не произлази никаква запрека захтеваном упису, када нема основане сумње да су подносиоци молбе овлашћени да поднесу ту молбу, да је тражење основано и у складу са садржином земљишнокњижних исправа и када исправе имају прописани облик. А према параграфу 3 да ће се са земљишнокњижним телом поступати као са целином а што значи да је за идентификацију земљишнокњижног тела основно да се утврди у ком улошку је уписано и под којим бројем парцеле.

Земљишнокњижна исправа је решење суда а пошто је плаћен порез на промет непокретности с обзиром да је купац на јавној продаји коме су некретнине предате у својину, било физичко лице, није било основа у позитивном праву да се у земљишнокњижном поступку упише да је физичко лице, купац, односно подносилац молбе носилац права коришћења друштвене својине. Према одредби чл.1 Закона о основама својинско правних односа носиоци права својине могу да буду физичка и правна лица а физичко лице је одувек могло да буде само титулар права својине и то приватне својине и ниједног другог облика својине која су постојала у нашој држави. Земљишнокњижни претходник ДОО „Уљма“ из Уљме је било укњижено са правом коришћења друштвене својине па пошто су некретнине продате физичком лицу у земљишнокњижном поступку а примењујући позитивно право ове државе, физичко лице је морало да буде укњижено као носилац права својине на некретнини коју је купио. Правно правило да нико не може пренети више права на другог него што сам има не односи се на ову ситуацију јер је управо обрнуто, предузеће је било носилац права коришћења друштвене својине а физичко лице је купило некретнину и тиме по основу судске одлуке стекло својину на купљеној некретнини чиме је промењен облик својине на пољопривредном земљишту које је било предмет продаје.

Према правним правилима из параграфа 3 да ће се са сваким земљишнокњижним телом, а то је парцела, поступати као са целином и из параграфа 79 да ће се након успешне јавне дражбе на молбу учесника или по службеној дужности извршити досуда продатог земљишта произилази да када је суд извршио забележбу јавне продаје у извршном поступку на некретнинама које су биле предмет продаје нема разлога да не изврши укњижбу права својине пошто је јавна продаја спроведена. Увидом у приложене ЗКЊ улошке констатује се да је на парцелама које су биле предмет продаје у извршном поступку забележен терет јавне продаје што је један од услова да по спроведеној дражби се на тим истим парцелама и изврши упис у корист купца по основу судске одлуке донете након спроведене јавне продаје.

(Гж.бр.559/10 (2007) од 08.03.2010. год.)

5. Када се може усвојити жалба сагласно чл. 31 ст. 6. Закона о хипотеци

Жалба се према одредбама чл.31 ст.6 Закона о хипотеци може усвојити ако се доставе неспорни писмени докази да потраживање не постоји, да хипотека не постоји и да потраживање није доспело за наплату.

Одредбом чл. 31 ст. 6 Закона о хипотеци прописано је да ће жалба ће бити уважена ако дужник или власник достави регистру непокретности неспорне писмене доказе да потраживање не постоји, да хипотека не постоји, да потраживање није доспело за наплату или да је дуг исплаћен.

С обзиром да хипотекарни дужник који је истовремено и власник некретнине уз своју жалбу није доставио ниједан писмени доказ на околности које су одређене у чл.31 ст.6 тачке 1 до 4 Закона о хипотеци, његова жалба није основана.

Ирелевантни су жалбени разлози хипотекарног дужника, овде противника предлагача да је између странака дошло до вансудског поравнања у погледу измирења дуга обзиром да је исти није приложио доказ у прилог својих тврдњи а предлагач је исте оспорио у одговору на жалбу. Наводи противника предлагача да уз забележбу није достављена тржишна вредност стамбене зграде на којој је стављена забрана отуђења су такође ирелевантни јер исто сходно одредби чл. 31 Закона о хипотеци није ни потребно.

На основу свега изнетог жалба противника предлагача је као неоснована одбијена, а побијано првостепено решење потврђено применом одредбе чл. 387 тач. 2 ЗПП-а у вези одредбе чл. 30 ст. 2 Закона о ванпарничном поступку.

(Гж.бр. 1121/10 од 30.03. 2010. год.)

6. Примена чл. 19 Закона о хипотеци

Хипотекарни поверилац има право да захтева да суд у парничном поступку нареди власнику да престане са одређеним понашањем ако тиме смањује вредност предмета хипотеке.

Према одредби чл.19 Закона о хипотеци поверилац има право да захтева да суд нареди власнику односно непосредном држаоцу да престане са одређеним понашањем ако је због таквог понашања вредност предмета хипотеке смањена или због понашања које намерава да предузме прети опасност од смањења вредности непокретности.

Заштиту повериоца према томе може да пружи само парнични суд који је надлежан да суди у грађанским односима уколико су повређена одређена грађанска права. Таква могућност да се примени непосредно одредба чл.19 Закона о хипотеци и да се у земљишно књижном поступку, спречи деоба некретнине ради заштите повериоца да се не умањи вредност непокретности, не постоји јер овај поступак није кондемпнаторан а цитирана одредба Закона о хипотеци упућује на кондемпнаторни парнични поступак у коме хипотекарни поверилац мора да докаже да ће се радњама дужника умањити вредност предмета хипотеке.

С обзиром на домашај хипотеке који је одређен у чл.5 Закона о хипотеци на некретнинама на којима је конституисана хипотека уколико се догоде промене, хипотека прати сваку ту промену у односу на време конституисања, чиме је хипотекарни поверилац заштићен у једном од елемената хипотеке, а то је њен упис у јавном регистру.

(Гж.бр. 2013/10 од 07.09.2010. год.)

III ИЗВРШНИ ПОСТУПАК

1. СТЕЧАЈ

1. 1. Поступак извршења против извршног дужника над којим је покренут стечај

Када је предлог за извршење на основу извршне исправе поднет првостепеном суду дана у време кад је над извршним дужником већ покренут стечајни поступак а првостепени суд је обавештен о истом, то у тој фази поступка првостепени суд не може донети решење о извршењу већ би требало да одбаци предлог за извршење.

Побијаним првостепеним решењем о извршењу, донетим на основу извршне исправе одређено је извршење и обавезан извршни дужник да измири извршном повериоцу главни дуг, трошкове парничног поступка и трошкове извршења пописом, пленидбом и продајом покретних ствари дужника.

Против овог решења извршни дужник уложио је дозвољену и благовремену жалбу у којој је истакао да је решењем Трговинског суда у Панчеву Ст.бр.2/09 од 08.04.2009.г. покренут стечајни поступак над извршним дужником, па с тога предлаже да се жалба усвоји и стави ван снаге донето решење о извршењу.

Овај суд као другостепени нашао је да је жалба извршног дужника основана.

Чланом 73 став 1 и 2 Закона о стечајном поступку („Сл.гласник РС“, бр.84/2004 и 85/2005 – др.Закон), који се примењује сходно одредби чл. 207 став 1 Закона о стечају („Сл.гласник РС“ бр.104/2009), прописано је да се од дана покретања стечајног поступка не може против стечајног дужника, односно над његовом имовином, одредити и спровести принудно извршење, нити било која мера поступка извршења у циљу намирења потраживања, осим извршења која се односе на трошкове стечајног поступка, те да се поступци из става 1 овог члана који су у току прекидају.

Имајући у виду да је решењем Трговинског суда у Панчеву Ст.бр.2/09 од 8.4.2009. године покренут стечајни поступак над извршним дужником (обавештење са решењем Ст.бр. 2/09 од 8.4.2009.г. запримљено је и у Окружном суду у Панчеву Су.бр. VIII/210-2009 дана 24.4.2009.г.) а да је предлог за извршење на основу извршне исправе поднет првостепеном суду дана 24.04.2009.г., дакле у време кад је над извршним дужником већ покренут стечајни поступак о чему је и првостепени суд обавештен, то у овој фази поступка првостепени суд није требао донети побијано решење о извршењу већ је требао одбацити предлог за извршење.

(Гж. 217/10 од 08.02.2010. године)

2. НАДЛЕЖНОСТ

2.1. Извршење пленидбом средстава са рачуна извршног дужника

За спровођење извршења пленидбом средстава са рачуна извршног дужника месно надлежан је и суд на чијем се подручју налази организациони део банке код које се води рачун извршног дужника

Доносећи побијано решење првостепени суд је погрешно применио одредбу чл.196 ЗИПа којом је предвиђено да је за одлучивање о предлогу за извршење и за спровођење извршења на новчаним средствима која се воде на рачуну извршног дужника месно надлежан суд на чијем се подручју налази седиште банке или друге финансијске организације или суд на чијем подручју се налази организациони део банке или друге финансијске организације код које се води рачун дужника. Сходно одредби чл.222 ст.3 ЗППа а у вези чл.27 ЗИПа опште је познато да извршни дужник има организациони део тј. филијалу у Панчеву,

(Гж.бр.1136/10 од 09.03.2010. год.)

2.2. Одлучивање о приговору у скраћеном извршном поступку

О приговору извршног дужника изјављеном у скраћеном извршном поступку одлучује веће састављено од троје судија истог суда.

На предлог извршног повериоца од 28.05.2009.године да се на основу веродостојне исправе – менице одобри извршење у скраћеном поступку донето је решење о извршењу Ив.бр.1751/09 од 28.05.2009.године којим је одређено предложено извршење. Пошто је извршни дужник изјавио приговор, судија појединац је одлучујући о том приговору донео оспорено решење.

Поступајући на тај начин учињена је битна повреда поступка јер у скраћеном извршном поступку на основу чл.258 ЗИП о приговору одлучује веће састављено од троје судија суда који је донео решење о извршењу и спроводи се процедура одређена у чл.256 до чл.259 ЗИП поводом изјављеног приговора.

У даљем току поступка првостепени суд ће поступити у складу са цитираним одредбама закона и доставити списе да о приговору одлучи надлежно веће.

(Гж.бр. 1879/10 од 14.09.2010. год.)

2.3. Основни суд је стварно надлежан за одлучивање и спровођење извршења по основу управног акта

Неосновани су жалбени наводи који се односе на приговор стварне надлежности основног суда за спровођење овог извршења с обзиром да иако се ради о два привредна субјекта за спровођење овог извршења је надлежан основни суд јер се извршење спроводи по основу извршне исправе коју чини управни акт а што спада у надлежност основног суда према одредби чл.22 Закона о уређењу судова. Према одредби чл.25 истог закона привредни суд спроводи извршење на основу веродостојних исправа и одлука привредног суда у споровима између привредних друштава. Према томе с обзиром да је извршна исправа управни акт то одређује и надлежност основног суда.

Управни акт представља извршну исправу на основу чл.30 ЗИП којим је одређено да поред извршне одлуке суда и извршног судског поравнања извршну одлуку чини и управни акт који гласи на испуњење новчане обавезе што је у овој правној ствари случај, па су и у том делу неосновани наводи жалбе.

Извршни суд није надлежан да расправља о чињеници да ли извршни дужник дугује накнаду одређену управним актом јер о томе може да се одлучује само у поступку из кога проистиче извршна исправа а то значи у управном поступку односно управном спору.

(Гж.бр. 2367/10 од 07.12.2010. год.)

2.4. Апсолутна ненадлежност суда за спровођење принудне наплате царинског дуга

Суд је апсолутно ненадлежан за спровођење принудне наплате царинског дуга обзиром да је посебним прописима одређена надлежност пореске управе за принудну наплату јавних прихода, коју чине и царине

Решењем о извршењу Општинског суда у Белој Цркви И.бр.181/09 од 10.7.2009.год., одобрено је извршење ради принудне наплате царине, царинске дажбине и царинске таксе по основу решења Савезне управе царина, Царинарнице у Вршцу бр.Уп/І-508/2000 од 29.6.2000.год. које је постало извршно 23.7.2000.године.

Основани су наводи жалбе у да је царински дуг застарео. Наиме, одредбом чл.232 тачка 1 став 3 Царинског закона одређено да се царински дуг гаси наступањем застарелости потраживања а у чл.233 ст.1 да царински дуг који није наплаћен у року од 5 година од дана његовог настанка не може се наплатити. Како је царински дуг извршног дужника настао 29.6.2000.год, он је протеком од 5 година 29.6.2005.год. застарео и не може се принудно наплатити.

Међутим првостепени суд је погрешно када је донео побијано решење и исто морало бити укинато а предлог за ивршење одбачен из следећих разлога:

Законом о извршном поступку (Службени гласник РС бр.125/2004) у чл.1 је одређено да судови спроводе принудно остварење потраживања на основу извршне или веродостојне исправе а у чл. 30 ЗИП да су извршне исправе: **1** извршна одлука суда и извршно судско поравнање, **2** извршна одлука донесена у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку, ако гласи на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није другачије одређено и **3** друга исправа која је законом одређена као извршна исправа.

Законом о општем управном поступку одређено је у члану 266 да се извршење ради испуњења неновчаних обавеза извршеника спроводи административним путем а да се извршење ради испуњења новчаних обавеза спроводи судским путем с тим да исти закон одређује да због специфичне природе управних ствари у појединим управним областима неопходна одступања у правилима општег управног поступка морају бити у сагласности са основним начелима овог закона.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији у члану 2 прописује да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује пореска управа ако другим пореском законом није другачије уређено. Према члану 160 тачка 4 и 14 тог закона пореска управа врши редовну и принудну наплату пореза и споредних пореских давања и обавља друге послове у складу са законом.

Закон о јавним приходима и јавним расходима у члану 7 одређује да су јавни приходи они којима се финансирају права и дужности Републике и послови и задаци Града Београда и Општине утврђени Уставом и законом као и доприноси за

обавезно социјално осигурање а у члану 9 тачка 1 и 4 као врста јавних прихода наведени су: порези, царине и друге увозне дажбине, таксе и др.

С обзиром да је посебним прописима одређена надлежност пореске управе за принудну наплату јавних прихода, коју чине и царине, суд је апсолутно ненадлежан за спровођење принудне наплате царинског дуга, па је то разлог због чега је решење о извршењу укинато и предлог одбачен.

(Гж.бр.279/10 од 09.02.2010.године)

3. ПОКРЕТНЕ СТВАРИ

3.1. Предујам трошкова извршења који је уплаћен у жалбеном поступку

Извршни поверилац може и у жалбеном поступку предујмити трошкове потребне за спровођење извршења.

Одредбом чл.43 ст.2 ЗИП одређено је да је извршни поверилац дужан да предујми трошкове извршења у року који му одреди суд и који не може бити краћи од 30 нити дужи од 60 дана, те да ће суд обуставити извршење ако трошкови не буду предујмљени у остављеном року а без њих се извршење не може спровести. Правила о хитности поступања у извршном поступку успостављена су као процесно начело а одређивањем времена у којем треба извршити одређене радње и утврђивањем санкције за задоцњење или пропуштање постиже се циљ извршног поступка да се он спроведе без одуговлачења и са што мање трошка. На дужину трајања поступка принудног извршења може да утиче и понашање странке али с обзиром да се извршни поступак спроводи у циљу да извршни поверилац оствари своје потраживање, рок који се повериоцу оставља да предујми трошкове извршења не треба тумачити као преклузиван и санкционисати пропуст повериоца да уплати те трошкове у тачно одређеном року, обуставом извршења јер би се и на тај начин погодновало извршном дужнику који није добровољно платио дуг. Рок треба тумачити у корист извршног повериоца те да он може и накнадно у жалбеном поступку предујмити те трошкове. С обзиром да је извршни поверилац у току жалбеног поступка уплатио трошкове за спровођење извршења, његова жалба је усвојена, па ће првостепени суд спровести извршење.

(Гж.бр. 1498/10 од 11.05.2010. год.)

3.2. Попис и процена покретних ствари и права трећих лица на пописаним стварима

Пописују се ствари које се налазе у државини извршног дужника, као и његове ствари које се налазе у државини извршног повериоца, а ако треће лице не обавести суд о својим правима на покретној ствари у поседу извршног дужника, која је предмет извршења, нити докаже своја права на њима, сматра се да таква права трећег не постоје и да је извршни дужник власник ствари која се налази у његовом поседу.

Према стању у списима решењем о извршењу првостепеног суда И.бр.267/07 од 16.04.2007.год. одређено је извршење по предлогу извршног повериоца против извршног дужника одузимањем одређених ствари од стране службеног лица тога суда и предајом уз потврду повериоцу, као и пописом и продајом покретних ствари дужника ради намирења трошкова парничног поступка и трошкова а на основу извршне исправе. Судски извршитељ је 07.03.2008.год. код извршног дужника пописао покретне ствари из изреке побијаног првостепеног решења о чему је сачињен записник о попису и процени, а ком попису и процени је присуствовао и представник извршног дужника и наведени записник потписао. Након што се пописане покретне ствари нису могле продати ни на другом рочишту првостепени суд је закључком од 30.01.2009.год. обавестио извршног повериоца да има две могућности и то: да стави предлог да му суд досуди ствари у ком случају ће се сматрати да је извршни поверилац намирен у висини која одговара $\frac{1}{2}$ процењене вредности ствари или да предложи нову продају у року од 30 дана од дана добијања овог закључка. Поднеском од 27.02.2009.год. извршни поверилац је обавестио првостепени суд да предлаже да му се досуде пописане и процењене ствари у складу са закључком од 30.01.2009.год. и обзиром да је вредност истих мала, односно да се из истих не може покрити целокупно потраживање повериоца променио средства извршења ради наплате свог потраживања на непокретностима извршног дужника уписаним у зкњ.ул.бр. на тачно одређеним парцелама чији је извршни дужник сувласник на $\frac{3}{4}$ дела и као доказ приложио изводе из земљишних књига за наведене земљишно књијне улошке издате дана 16.06.2008.год. Након тога првостепени суд је донео побијано решење И.бр.267/07 од 23.03.2009.год.

У жалби извршни дужник наводи да покретне ствари нису власништво извршног дужника већ трећег лица о чему је као доказ приложио оверену изјаву овог лица да су пописане покретне ствари његово власништво. Надаље, да неке од означених непокретности из побијаног решења нису власништво извршног дужника, а да су неке под залогом.

Правилно је поступио првостепени суд када је донео побијано решење И.бр.267/07 од 23.03.2009. год. и покретне ствари које се нису могле продати ни на другом рочишту за јавно надметање, досудио извршном повериоцу сходно одредби чл.90 ст.1 ЗИПа. Наводи из жалбе извршног дужника да те ствари представљају својину трећег лица су ирелевантни, јер је приликом пописа и процене покретних ствари извршног дужника судски извршитељ поступио у складу са 73 ст.1 ЗИПа односно пописао ствари које су се у том моменту налазиле у државини извршног дужника,

чији је представник био присутан приликом пописа и потписао записник о попису и процени од 07.03.2008.год. а насупротив томе треће лице током овог поступка није доказао своје право на овим стварима, односно није поступио у складу са одредбом чл.73 ст.2 ЗИПа па се у том случају сматра да такво његово право не постоји и да је извршни дужник био власник ствари које су се налазиле у његовом поседу.

(Гж.бр. 41/10 од 22.01.2010. године)

4.ЖАЛБА

4.1. Доношење одлуке по жалби против решења о извршењу

По пријему одговора на жалбу или по истеку рока за одговор првостепени суд ће, ако то оцени потребним, заказати рочиште за расправљање о жалби и након тога ће ако оцени да је жалба извршног дужника изјављена против решења о извршењу основана исту усвојити, укинути решење о извршењу, обуставити извршење у целини или делимично и укинути спроведене радње или ће списе предмета доставити на решавање Вишем суду.

Решењем Општинског суда у Алибунару И бр. 159/09 од 01.04.2009. године одређено извршење на непокретностима извршног дужника уз забележбу истог решења у земљишној књизи и катастарској евиденцији, утврђивањем вредности наведених непокретности, јавном продајом и намирењем повериоца из износа постигнутог продајом, а ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца зараде и неуплаћених доприноса ПИО.

Из стања у списима произилази да је извршни дужник изјавио благовремену и дозвољену жалбу у којој је навео да је потраживање које извршни поверилац захтева принудним путем у виду доприноса за ПИО намирено у целости, док је потраживање зараде делимично намирено и уз жалбу доставио доказ о наведеном.

Одредбом чл. 18 ЗИП прописано је да се жалба против решења о извршењу доставља извршном повериоцу, те да извршни поверилац може у року од 3 дана од дана достављања жалбе да поднесе одговор на жалбу и да по пријему одговора на жалбу или по истеку рока за одговор првостепени суд ће, ако то оцени потребним, заказати рочиште за расправљање о жалби. Одредбом чл. 19 ЗИП одређено је да првостепени суд може, ако оцени да је основана, жалбу извршног дужника изјављену против решења о извршењу у року, усвојити, укинути решење о извршењу, обуставити извршење у целини или делимично и укинути спроведене радње.

Стога су списи предмета И бр. 159/09 враћени Основном суду у Панчеву, судска јединица Алибунар ради поступања по одредбама чл. 18 и 19 ЗИП.

(Гж.бр.179/10 од 02.02.2010. године)

5. НЕПОКРЕТНЕ СТВАРИ

5.1. Утврђивање вредности непокретности и одржавање рочишта

Ради утврђивања вредности непокретности које су предмет продаје целисходно је одржати рочиште.

По правоснажности решења о извршењу које се спроводи продајом непокретне имовине, суд је приступио спровођењу друге по реду радње извршења, утврђивањем тржишне цене непокретностим. тако што је дана 03.09.2008.год. заказао рочиште да би одредио вештачење које је одређено писменим решењем (треба закључак) од 02.09.2008.године и добијени налаз вештака од 26.11.2008.године доставио странкама

Суд је оспорено решење о утврђивању вредности непокретности донео без заказивања рочишта и тиме начинио битну повреду поступка из чл.361 ст.2 тачка 7 ЗПП у вези чл.23, 41, 112 и 114 ЗИП.

Према одредби чл.112 ЗИП вредност непокретности се утврђује на основу налаза и мишљења вештака и на други погодан начин при чему се не инсистира на одржавању рочишта мада по мишљењу другостепеног суда је то редовно потребно. Такође чл.41 ЗИП промовише правило да у поступку извршења суд поступа на основу поднесака и других писмена а у ставу два да суд одржава рочиште када је то законом одређено и сматра да је одржавање рочишта целисходно. Пошто се тржишна цена непокретности утврђује на основу доказа, у овом случају налаза и мишљења вештака, суд је да би омогућио странкама да расправе био у обавези да одржи рочиште изведе тај доказ и на тај начин да могућност странкама да о овом доказном средству расправљају. Посебно имајући у виду да је тачан податак из жалбе да када је пуномоћник извршног дужника примила налаз вештака (ако је то примила адвокат) извршни поверилац није био жив па не може суд да тиме што се у таквој процесној ситуацији странке нису писмено изјасниле на налаз да претпоставља да оне на налаз примедби немају.

Због тога ће суд у поновљеном поступку ове друге фазе у продаји некретнине заказати рочиште на које ће позвати извршног повериоца и извршног дужника и њихове адвокате, вештака, извести доказе читањем налаза и саслушањем вештака и након тога донети нову одлуку о тржишној цени некретнине.

(Гж.бр. 1783/10 (2007) од 14.09.2010. год.)

5.2. Промена вредност непокретности

Да би се закључком променила вредност непокретности странка мора да учини вероватним да је дошло до промене вредности и да свој захтев поднесе у законом одређеном року.

Према одредби чл.113 ст.2 ЗИП суд може на предлог странке који мора бити поднесен 8 дана пре рочишта за продају на том рочишту закључком поново да утврди вредност непокретности под условом да странка учини вероватним да се та вредност знатно изменила од дана претходног утврђивања вредности до дана продаје. Вредност непокретности утврђује се на дан њене процене када је обављено вештачење. Дужи протек времена између утврђивања вредности непокретности до дана продаје може утицати на вредност непокретности али да би се она променила морају да буду испуњени и формални и материјални услови. Формални услов је да странке такав захтев постави најмање 8 дана пре одржавања продаје и да у предлогу приложи доказе до степена вероватности да се вредност некретнине знатно изменила. Материјални услов је да је заиста и дошло до промене у тржишној цени некретнине. Извршни дужник је испунио само један формални услов када је тражио да се промени вредност непокретности јер је свој поднесак од 18.03.2010. године поднео више од 8 дана раније од заказане продаје. Међутим извршни дужник није испунио други формални услов и ничим није доказао уз свој поднесак да је заиста дошло до измене вредности непокретности јер уз такав захтев није приложио доказ. Наводи извршног дужника који се односе на површину некретнине и на чињеницу да вештак није извршио мерење некретнине јер уопште није улазио у објекат су могли да буду жалбени разлози само на решење о утврђивању вредности непокретности. У овој фази када је заказана продаја извршни дужник више није могао да износи чињенице које су биле од значаја за претходну другу фазу која је правоснажно завршена а односи се на утврђивање вредности некретнине већ је могао само да приложи доказ да је та вредност промењена а што он није учинио. За промену вредности непокретности није био испуњен ни материјални услов јер по мишљењу вештака који је саслушан пре продаје та вредност није промењена. Извршни судија није погодовао извршном повериоцу када је телефоном позвао вештака на заказано рочиште за продају јер иако извршни дужник није приложио доказ извршена је провера и на овај пригодан начин а све на околност да ли је промењена вредност некретнине.

(Гж.бр. 1753/10 од 25.06.2010. год.)

5.3. Судски поступак намирења на основу заложне изјаве и уписане хипотеке

Хипотекарни поверилац има право да у намирењу свог потраживања оптира за остваривање свог права или вансудским поступком намирења потраживања или у судском извршном поступку под условом да је заложна изјава, односно уговор о кредиту, сачињен у складу са императивним одредбама чл.15 ст.3 Закона о хипотеци

Извршни поверилац је у предлогу за извршење предложио да се ради намирења новчаног потраживања спроведе извршни поступак продајом непокретне имовине дужника а по основу извршне исправе заложне изјаве коју је извршни дужник оверио у предмету суда Ов.бр.9832/07 и на основу које је уписана вансудска извршна хипотека по основу обезбеђења уговора о кредиту. Уз предлог за извршење поднета је хипотекарна – заложна изјава оверена код Општинског суда у Панчеву у предмету, решење Дн.бр.2517/07 од 05.7.2007.год. којим је уписана извршна вансудска хипотека I реда на некретнини, уговор о кредиту и каматни обрачун.

Првостепени суд је одбио предлог за одређивање извршења на основу заложне изјаве извршног дужника налазећи да заложна изјава није извршна исправа у смислу Закона о извршном поступку.

Овакав закључак првостепеног суда за сада се не може прихватити јер није у складу са одредбама Закона о хипотеци.

Чланом 29 ЗИП прописано је да суд одређује извршење само на основу извршне или веродостојне исправе ако законом није другачије одређено. Чланом 30 ЗИП прописано је да су извршне исправе 1) извршна одлука суда и извршно судско поравнање, 2) извршна одлука донесена у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку, ако гласе на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није другачије одређено и 3) друга исправа која је законом одређена као извршна исправа.

Закон о хипотеци у чл.15 ст.1 одређује да уговор о хипотеци односно заложна изјава сачињена у складу са тим законом је извршна исправа под условом да садржи одредбе из ст.3 тог члана. То значи да је посебним законом, Законом о хипотеци, предвиђено да је заложна изјава извршна исправа али под одређеним условом који је прописан у чл.15 ст.3 Закона о хипотеци.

Из приложене заложне изјаве која је оверена код првостепеног суда у предмету Ов.бр.9832/07 може се закључити да ова заложна изјава садржи све одредбе које су предвиђене у чл.15 ст.3 Закона о хипотеци, па стога по налажењу овог суда заложна изјава како је сачињена има својство извршне исправе у смислу чл.15 ст.1 Закона о хипотеци и представља извршну исправу у смислу чл.30 ЗИП.

Не може се прихватити ни становиште првостепеног суда да се на основу заложне изјаве и уписане хипотеке може покренути само вансудски поступак намирења јер правила из чл.15 Закона о хипотеци указују да поверилац може и има могућност да намири своје потраживање вансудском продајом непокретности али не прописује и не наређује да поверилац услед таквих правила губи право на судску заштиту као што се према основним Уставним начелима правног поретка ни једном лицу у нашем правном систему не може одузети право на судску правну заштиту. У таквој ситуацији хипотекарни поверилац има право да у намирењу свог потраживања опира за остваривање свог права или вансудским поступком намирења потраживања или у судском извршном поступку а под условом да је заложна изјава односно уговор о кредиту, сачињен у складу са императивним одредбама чл.15 ст.3 Закона о хипотеци.

(Гж.бр.219/10 од 08.2.2010. године)

6. НОВЧАНО КАЖЊАВАЊЕ

6.1. Решење о новчаном кажњавању извршног дужника мора да буде образложено

Извршни поверилац је дана 24.02.2009. године поднео предлог за извршење на основу извршне исправе, решења о привременој мери Окружног суда у Панчеву Гж.бр.188/09 од 06.02.2009. године којим је уређен начин виђања детета и оца и по том предлогу донето је правоснажно решење о извршењу Исл.бр.4/09 од 25.02.2009. године. По правоснажности тог решења првостепени суд је спроводио поступак тако што је тражио учешће Центра за социјални рад који се надаље изјашњавао по питању оправданости мере да би коначно оспореним решењем с обзиром да мајка није испоштовала своју обавезу да омогући да отац виђа дете, док траје њихова бракоразводна парница, одредио да ће мајка бити новчано кажњена.

Донето решење не садржи образложење и разлоге који се односе на висину новчане казне због чега је и укинута јер је тиме учињена битна повреда поступка. Према одредби чл.9 ЗИП одлуке у извршном поступку суд доноси у облику решења или закључка а према одредби чл.52 ЗИП само решење о извршењу, што значи када се усваја предлог за извршење, не мора да садржи образложење. У свим другим ситуацијама када се одлучује решењем у извршном поступку треба применити сходно чл.27 ЗИП одредбе парничног поступка које регулишу институт решења које у смислу чл.352 мора бити образложено ако је против њега дозвољена посебна жалба.

Према одредбама чл.224 ЗИП када извршни дужник не поступи по решењу и не преда дете другом родитељу решењем се изриче новчана казна а ако се на тај начин не може спровести извршење приступа се одузимању и предаји детета. Према одредби чл.45 ЗИП новчана казна која се може изрећи физичком лицу износи од 3.000,00 до 150.000,00 динара и она се може понављати највише до десетоструког износа прве изречене новчане казне с тим што се води рачуна при одмеравању висине казне о економској снази односно материјалним приликама извршно дужника, значају радње коју је морао обавити и о другим околностима случаја као и рок у коме се казна плаћа.

С обзиром да оспорено решење нема образложење оно се није могло ни испитати јер првостепени суд није дао разлоге за казну од 80.000,00 динара нити утврдио економске прилике мајке као извршног дужника.

У поновљеном поступку првостепени суд ће прибавити и извештај о заради извршног дужника и ценећи висину зараде као и околности случаја да је мајка дужна да преда дете сваког другог викенда одредиће да се тако изречена казна и спроводи у колико она не поступи по привременој мери после сваке узастопне обавезе да омогући да отац види дете.

(Гж.бр. 2347/10 (2009) од 23.11.2010. год.)

7. ВЕРОДОСТОЈНА ИСПРАВА

7.1. Адвокатски рачун није веродостојна исправа и не садржи све елементе који су прописани одредбама чл. 36 ЗИП да би био подобан за извршење

Из списка предмета првостепеног суда проистиче да је предлог за извршење на основу веродостојне исправе поднео извршни поверилац, не у својству адвоката већ као странка у поступку, против извршног дужника којим је предложио да првостепени суд донесе решење којим ће обавезати извршног дужника да извршном повериоцу исплати дуга за пружене адвокатске услуге. У прилогу предлога извршни поверилац доставио је обрачун правних услуга. Првостепени суд донео је закључак којим је наложио извршном повериоцу да уреди предлог за извршење тако што ће доставити одговарајућу веродостојну исправу на основу које ће се спровести поступак извршења обзиром да приложени обрачун правних услуга нема карактер веродостојне исправе и упозорен на последице пропуштања поступања по закључку. Како у остављеном року извршни поверилац није поступио по истом, то је првостепени суд донео решење Општинског суда у Панчеву Ив.бр. 3043/09 од 18.09.2009. године којим је предлог за извршење на основу веродостојне исправе извршног повериоца одбачен као недозвољен.

Правилно је првостепени суд поступио када је одбацио предлог за извршење на основу веродостојне исправе примењујући одредбе чл. 36 ст. 2 тач. 3 ЗИП-а и став 4 истог члана, обзиром да у конкретном случају приложени обрачун правних услуга сходно одредбама чл. 36 ст. 2 тач. 3 ЗИП-а није веродостојна исправа (фактура (рачун)) и не садржи све елементе који су прописани чл. 36 ст. 4 ЗИП-а да би био подобан за извршење.

(Гж.бр. 287/10 од 09.02 2010. године)

8. КАМАТА

8.1. Решење о извршењу није извршна исправа па се на трошкове који су одмерени тим решењем не може досудити законска затезна камата

Одредбом чл.35 ст.2 ЗИП одређено је да када су у извршној исправи одређени трошкова поступка суд на предлог извршног повериоца може решењем одредити наплату затезне камате на износ досуђених трошкова од дана доношења извршне исправе до дана наплате. Да би суд у извршном поступку одредио принудну наплату законске затезне камате услов је да је основ те одлуке извршна исправа. Извршне исправе одређене су у чл.30 ЗИП и то су: извршна одлука суда и извршно судско поравнање, извршна одлука донесена у управном и прекршајном поступку и поравнање у управном поступку ако гласе на испуњење новчане обавезе и друга исправа која је законом одређена као извршна исправа. Решење о извршењу није извршна исправа па према томе извршни поверилац нема право да захтева наплату затезне камате на износ трошкова извршног поступка које тражи иницијалним предлогом за извршење. На трошкове извршног поступка могла би се тражити камата само у случају када суд по захтеву извршног повериоца донесе посебно решење о трошковима насталим приликом спровођења извршења које решење представља извршну исправу у смислу чл.43 ЗИП. Према томе треба разликовати две процесне ситуације када се одлучује о трошковима извршног поступка: прва је када се решењем о извршењу одређују трошкови извршног поступка који се у том моменту састоје од трошкова за састав предлога и судске таксе и другу када се посебним решењем одлучује о трошковима који настану приликом спровођења извршења. У првој ситуацији не може се досудити камата јер решење о извршењу не представља извршну исправу. У другој ситуацији би се могла досудити камата јер такво решење представља извршну исправу.

(Гж.бр. 1459/10 од 11.05.2010. год.)

8.2. Извршни поверилац може овластити адвоката да наплати парничне трошкове

Решењем о извршењу Основног суда у Панчеву III 5 И.бр.2123/10 од 16.02.2010.год., одобрено је принудно извршење ради враћања тужиоца на рад и наплате парничних трошкова од 45.500,00 динара са припадајућом каматом с тим да се трошкови парничног поступка уплате на рачун адвоката.

Извршни дужник сматра да трошкови извршног поступка не могу бити исплаћени адвокату и у прилогу је доставио ставове Трговинског суда о том питању.

Жалбени наводи да адвокат није поверилац парничних трошкова те да је дужан да приложи доказ о преносу потраживања за наплату парничних трошкова, су делимично тачни али у овом предмету нису основани. Као извршни поверилац главног потраживања и споредних потраживања означен је ПН, што је у складу са извршном исправом, па према томе он није пренео своје потраживање на адвоката. Извршни поверилац је овластио адвоката да наплати парничне трошкове што је у складу са одредбом чл.305 ЗОО који одређује да испуњење обавезе мора бити извршено повериоцу а да је пуноважно и када је извршено трећем лицу ако је то поверилац одобрио, што је у овом предмету извршни поверилац и учинио. У погледу става које је извршни дужник поткрепио одлукама Трговинског суда напомиње се да су различите обавезе у погледу пословања између физичких и правних лица јер физичка лица нису дужна да послују у складу са платним прометом односно преко рачуна јер их и немају за разлику од привредних субјеката односно правних лица који имају законску обавезу да послују преко пословног рачуна, те да се ставови односе на пословање између привредних субјеката за разлику од овог случаја и уопште ситуације када је поверилац или дужник физичко лице.

(Гж.бр. 1434/10 (2009) од 04.05.2010. год.)

9. ДОСТАВЉАЊЕ

9.1. Решење о извршењу уручује се странкама по правилима о личном достављању.

Решењем о намирењу Општинског суда у Ковину И.бр.212/05 од 16.12.2008.године, одлучено је у којим износима и од којих средстава добијених продајом покретних ствари извршног дужника се намирују извршни повериоци.

Против наведеног решења извршни дужник је изјавио благовремену и дозвољену жалбу у којој наводи да је суд учинио повреде поступка јер од покретања извршења, пописа и продаје покретних ствари није вршена уредна достава извршном дужнику тако да он није нити знао за предузете радње нити је о томе накнадно био обавештен, па да је тиме био у неравноправном положају у овом поступку.

По одредби чл.136 ЗПП решење против ког је дозвољена посебна жалба доставља се лично странци, законском заступнику и пуномоћнику на начин одређен чл.136 ст.2, 135 и 128 ст.3 ЗПП. Према одредби чл. 72 ЗИП судски извршитељ је пре него што приступи попису дужан да преда извршном дужнику решење о извршењу а ако то није могуће да му решење о извршењу достави накнадно по општим правилима о достављању. Пошто у списима нема доказ да је извршном дужнику било судски извршитељ непосредно било по општим правилима достављања уручено решење о извршењу начињена је битна повреда поступка.

(Гж.бр.1435/10 од 14.09.2010. год.)

10. ЗАСТАРЕЛОСТ

10.1. Право на накнаду за одводњавање застарева за 5 година.

Потраживање чија се исплата у конкретној правној ствари захтева, чини надокнада за одводњавање за период од јануара месеца до децембра месеца 2005.г. Решење којим је извршни поверилац утврдио ову надокнаду донето је 31.12.2007.г. и постало је извршно 23.01.2008.г., а предлог за извршење је поднет 19.02.2010.г. Некада Закон о порезу на доходак грађана је у одредби чл. 164 ст.2 предвиђао да право на наплату пореза и право на наплату камата и трошкова принудне наплате застарева у року од три године од истека године у којој је требало извршити наплату, а како је ова одредба престала да важи 01.01.2003.г., ступањем на правну снагу Закона о пореском поступку и пореској администрацији има се у конкретном примени одредба чл. 114б, Закона о пореском поступку и пореској администрацији којом је прописано да право пореске управе на наплату пореза и споредних пореских давања застарева за пет година од дана када је застарелост почела да тече, а да застарелост права на наплату пореза и споредних пореских давања почиње да тече од првог дана наредне године од године у којој је обавеза пореског дужника доспела на плаћање.

Како се потраживање које се принудним путем захтева односи на период почев од јануара месеца 2005.г., закључно са децембром месецом исте те године, застарелост почиње да тече од 01.јануара 2006.г. све до 01. јануара 2011.г. Стога је извршни поверилац поднео основан предлог за извршење против извршног дужника за наведено потраживање, у року у коме је и могао да захтева извршење обавезе од извршног дужника на овај начин, јер потраживање није застарело и може се принудно наплатити.

(Гж.бр. 1696/10 од 25.06.2010. год.)

11. ЗАБЕЛЕЖБА РЕШЕЊА О ИЗВРШЕЊУ

11.1. Забележба решења о извршењу у јавној књизи

Забележба решења о извршењу у јавној књизи сходно одредби чл. 99 ЗИП је прва радња у поступку спровођења извршења на непокретности.

Решењем Општинског суда у Панчеву И бр. 2463/08 од 14.09.2009. године упућена су трећа лица да у року од 15 дана од пријема истог решења покрену парнични поступак против извршног повериоца ради проглашења да је извршење продајом непокретности извршног дужника, породичне стамбене зграде недопуштено.

Из списка предмета проистиче да је решењем о извршењу првостепеног суда одређено извршење на основу извршне исправе, пресуде против извршног дужника ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца у износу од 4.900 еура у динарској противредности по средњем курсу НБС на дан исплате продајом непокретности извршног дужника породична стамбена зграда и две помоћне зграде. Након што је треће лице поднело приговор уз који је доставио фотокопију купо продајног уговора да је он купио непокретност на којој је одређено извршење, извршни поверилац је поднео предлог за промену средства извршења па је одређено извршење на другој непокретности извршног дужника породична стамбена зграда уз који предлог је поднео доказ о својини, препис листа непокретности. Међутим, наведено решење о извршењу није забележено у смислу одредбе чл.102 ЗИПа у катастру непокретности од стране РГЗ Службе за катастар непокретности Панчево, иако је ова служба ово решење примила дана 26.06.2009.год. Дана 29.07.2009.год. трећа лица подносе приговор и прилажу препис листа из кога се утврђује да су постали сувласници на породичној стамбеној згради. Након што је РГЗ Служба за катастар непокретности Панчево, известила првостепени суд да решење о извршењу од 15.06.2009.год. није садржало означене податке из катастарског операта катастра непокретности те да је ради спровођења истог решења потребно да се ти недостаци отклоне првостепени суд доноси побијано решење и упућује трећа лица на парницу да утврде да је извршење на непокретности, породичној стамбеној згради недопуштено.

Погрешно је поступио првостепени суд када је донео побијано решење од о упућивању ових трећих лица на парницу ради проглашења да је извршење недопуштено, погрешно примењујући при том одредбу чл.23 и 102 ЗИПа.

Наиме у ситуацији када РГЗ служба за катастар непокретности Панчево није извршила забележбу решења о извршењу И.бр.2463/08 од 15.06.2009.год. у катастру непокретности, иако јој је то решење од стране суда достављено дана 26.06.2009.год., правдајући то чињеницом да исто решење није имало све потребне податке из катастарске евиденције за спровођење и дозвољавајући даљу промену

права власништва на непокретности на којој је одређено извршење, безпредметно је даље упућивати трећа лица тј. нове сувласнике непокретности, породичне стамбене зграде саграђене на парц.бр.4994/3 К.О. Панчево на парницу ради проглашења да је извршење недопуштено, јер се исто више не може на тој парцели ни спровести због промене власника и претходног непоступања по одредби чл.102 ЗИПа, јер је забележба решења о извршењу у јавној књизи сходно одредби чл.99 ЗИПа прва радња у поступку спровођења извршења на непокретности.

Због свега наведеног жалба извршног повериоца је као основана усвојена, а побијано решење укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак применом одредбе чл. 387 тач. 3 ЗПП-а у вези одредбе чл. 27 ЗИП-а.

(Гж.117/10 од 02.02 2010. године)

IV ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. ВРАЋАЊЕ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

1.1. Оправдани разлог за пропуштање рочишта за главну расправу

Када странка у предлогу за враћање у пређашње стање предложи доказ на извињавајуће разлоге пропуштања одређене процесне радње, предлог се не може одбацити на основу чл. 115 ст.2 ЗПП.

Побијано решење донето је погрешном применом одредбе чл.115 ст.2 ЗППа. Наиме, супротно утврђењу првостепеног суда, тужени је у предлогу за враћање у пређашње стање од 28.11.2008.год. предложио доказ чијим извођењем би се утврдило да је из оправданих разлога пропустио да приступи на рочиште за главну расправу од 26.11.2008.год, на ком рочишту је донета пресуда због изостанка. У тој ситуацији је првостепени суд био у обавези да поступи у складу са одредбом чл.115 ст.4 ЗППа, закаже рочиште, на истом изведе предложени доказ саслушањем пуномоћника, а након тога оцени да ли су постојали оправдани разлози за пропуштање рочишта од 26.11.2008.год., те да ли је предлог за враћање у пређашње стање основан или неоснован.

(Гж.бр. 762/10 од 23.03.2010. год.)

1.2. Заузетост адвоката – више истовремено заказаних рочишта није извињавајући разлог за враћање у пређашње стање

Нема разлога да се усвоји предлог за враћање у пређашње стање због тога што адвокат има више заказаних рочишта у исто време када је пропустио да о томе благовремено обавести суд.

Одредбом чл.111 ст.1 ЗПП прописано је да ако странка пропусти рочиште или рок за предузимање неке радње у поступку и услед тога изгуби право на предузимање те радње, суд ће тој странци на њен предлог дозволити да накнадно изврши ту радњу (враћање у пређашње стање), кад постоје оправдани разлози за пропуштање.

Одредбом чл.296 ст.2 ЗППа прописано је да ако на рочишту за главну расправу неоправдано изостану и тужилац и тужени, тужба се сматра повученом.

Узимајући у обзир изнето и наведене законске одредбе, правилно је првостепени суд ожалбеним решењем од 07.04.2010.год. одбио предлог за враћање у пређашње стање тужиоца због пропуштеног рочишта од 22.03.2010.год. јер је пуномоћник тужиоца, ако се определио да присуствује суђењу у предмету Вишег суда у Београду, Посебног одељења за ратне злочине број К-По₂ 22/2010 могао и требао за рочиште које се истог дана одржавало у предмету првостепеног суда, обезбедити замену у лицу неког другог адвоката или пак обавестити тужиоца на неопходност његовог присуства овом рочишту. Истовремено, имао је могућност да тражи одлагање заказаног рочишта. Како је његов изостанак са рочишта за главну расправу од 22.03.2010.год. био неоправдан, на које истовремено није приступио ни пуномоћник туженог, а на исто рочиште су оба пуномоћника била уредно позвана, правилно је првостепени суд ожалбеним решењем од 22.03.2010.год. утврдио да је тужба тужиоца повучена.

(Гж.бр.1457/10 од 11.05.2010. год.)

2. ПРЕКИД

2.1. Заузимање правног става више судске инстанце није разлог за прекид поступка

Првостепеним решењем прекинут је парнични поступак до заузимања правног става од стране Апелационог суда у погледу основа тужбеног захтева.

Одредбом чл.214 у тачкама од 1 до 7 ЗПП одређено је у којим процесним ситуацијама се прекида парнични поступак, увек када оне наступе, без да на то могу да утичу парничне странке. Одредбом чл.215 ЗПП одређено је да се евентуално прекид поступка може одредити ако је првостепени суд одлучио да сам не решава о претходном питању.

Разлог због којег је првостепени суд прекинуо овај парнични поступак није предвиђен у одредбама чл.214 и 215 ЗПП па је због повреде ових одредаба оспорено решење укинато.

(Гж1.бр.96/10 од 11.05.2010.год.)

2.2. Парнични поступак се не може прекинути до окончања поступка излагања у катастру непокретности.

На предлог пуномоћника тужиоца парнични поступак је прекинут с позивом на одредбу чл.215 ст.1 тачка 1 ЗПП до правоснажног окончања поступка излагања података старих парцела које су дате у замену а који је покренут пред Републичким геодетским заводом.

Одредбом чл.215 ст.1 тачка 1 одређено је да се прекид парничног поступка може одредити ако суд одлучи да сам не решава о претходном питању. Претходно питање према одредби чл.12 ЗПП је оно које се односи на постојање неког права или правног односа о чему још није донета одлука пред судом или другим надлежним органом.

Јавни регистар некретнина, земљишна књига или катастар непокретности не води и не решава питање права и правног односа већ води евиденцију о некретнинама са подацима о парцелама, објектима, носиоцима стварних права и стварним и реалним теретима. Према томе поступак евиденције некретнине не може да буде претходно питање за овај спор у којем се тражи утврђивање прва својине по основу замене.

(Гж.бр.1558/10 од 18.05.2010. год.)

2.3. Чињеница да је покренут уставни поступак за оцену законитости одлуке није разлог за прекид поступка.

Чињеница да је покренут уставни поступак за оцену законитости одлука које је донела Општина Ковачица није од значаја за ову парницу јер у складу са чл.58, 59 и 60 Закона о уставном суду ако Уставни суд утврди да општи акт јединице локалне самоуправе није у складу са Законом и Уставом такав акт престаје да важи даном објављивање одлуке Уставног суда у Службеном гласнику РС а од истог времена се примењује и одлука Уставног суда уколико буде донета којом се одређује начин отклањања последица које су настале услед примене општег акта који није у сагласности са Уставом или Законом. Одредбом чл.63 Закона о уставном суду регулисана је ситуација када се пред судом опште или посебне надлежности постави питање сагласности закона или другог општег акта са уставом суд је у обавези да застане се поступком и суд је у обавези да покрене поступак за оцену уставности или законитости тог акта. То значи да ће се са поступком застати када су који решава одређени спор покрене поступак оцене уставности и законитости акта који треба да примени. То је различита ситуација од ове у којој се налазе парничне странке јер општинске одлуке сада важе а каква ће њихова правна судбина бити зависи од одлуке Уставног суда. Пошто се одлуке локалне самоуправе о комуналној накнади примењују до доношења одлуке Уставног суда, правилно је првостепени суд усвојио тужбени захтев.

(Гж.бр. 1094/10 од 25.06.2010. год.)

3. АДРЕСА

3.1. Када је у тужби наведена адреса туженог на којој достава није могла да буде уручена, тужба се не може одбацити

Из списка предмета првостепеног суда произилази да су тужиоци у тужби навели адресу туженог, која је идентична са његовом адресом из решења Општинског суда у Панчеву О бр. 1316/07 од 24.01.2008. године, које решење је поднето уз тужбу као доказ. Након што туженом није могла бити уручена тужба на одговор, решењем од 05.12.2008. године првостепени суд је позвао пуномоћника тужилаца да достави тачну адресу тужене стране у року од 15 дана, под претњом одбачаја, а које решење је пуномоћник тужилаца примио 09.12.2008. године. Истог дана 05.12.2008. године првостепени суд је послао и допис СУП-у Панчево са молбом да му се достави тачна адреса за тужену страну. Из обавештења Полицијске управе Панчево од 26.12.2008. године, које је суд примио 30.12.2008. године, произилази да је провером на терену утврђено да тужени станује на адреси која је означена у тужби.

Одредбом чл. 187 став 1 ЗППа прописано је да тужба мора да садржи одређени захтев у погледу главне ствари и споредних тражења, чињенице на којима тужилац заснива захтев, доказе којима се утврђују ове чињенице, вредност предмета спора, као и друге податке које мора имати сваки поднесак (члан 100), док се одредбом члана 100 ЗППа прописује да поднесци морају бити разумљиви и морају садржати све оно што је потребно да би се по њима могло поступити. Они нарочито треба да садрже означавање суда, име и презиме, назив фирме, пребивалиште и боравиште односно седиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца.

На основу свега изнетог произилази да је првостепени суд погрешно поступио када је одбацио тужбу као неуредну, због непотпуне страначке легитимације, тј. из разлога што није наведена у тужби тачна адресе туженог, позивајући се на наведену одредбу чл. 100 ЗПП-а, с обзиром да су тужиоци у тужби означили тачну адресу туженог, што се јасно види и из решења Општинског суда у Панчеву О бр. 1316/07 од 24.01.2008. године, поднесеног уз тужбу, као и горе наведеног обавештења од стране Полицијске управе Панчево од 26.12.2008. године. Код таквог стања ствари тужба тужилаца садржи све податке да би се по њој могло поступити у смислу наведених одредби чл. 187 и 100 ЗПП.

(Гж.бр. 836/10 од 20.04.2010. год.)

3.2. Када се на адреси из тужбе која је проверена од стране полицијске управе достављање није могло извршити, првостепени суд треба да поступи према одредби чл. 79 ст.1 тачка 4 ЗПП

Тужилац поднео тужбу против туженог ради враћања примљеног зајма. У тужби је означена адреса туженог. Како се достава тужбе са решењем ради давања одговора на тужбу за туженог вратила са назнаком да је на наведеној адреси непознат, првостепени суд је решењима од 10.03.2009.год. и 06.04.2009.год. наложио пуномоћнику тужиоца, да достави тачну адресу туженог или да предложи начин уручења тужбе туженом. Исти адвокат је поднесцима од 23.03.2009.год. и 15.04.2009.год. предложио да се достава туженом изврши по чл.140 ЗППа. Након тога првостепени суд је донео побијано решење уз образложење да ни Полицијска управа за град Београд није могла да пронађе туженог на адреси из тужбе, а да је провером у ЈИС МУПа РС утврђено да тужени не постоји на датој адреси, с позивом на одредбу чл.103 и чл.187 ЗППа.

Одредбом чл.100 ЗППа одређено је шта све поднесак мора да садржи да би био разумљив и да би се по њему могло поступати, па између осталог то је и пребивалиште и боравиште странака. Одредбом чл.187 ЗППа предвиђено је шта све мора да садржи тужба, па између осталог и друге податке које мора имати сваки поднесак из чл.100 ЗППа. Одредбом чл.79 ст.2 тач.4 ЗППа предвиђено је да ће под условом из ст.1 овог члана, суд поставити туженом привременог заступника ако је пребивалиште односно боравиште туженог непознато, а тужени нема пуномоћника.

Из изнетог проистиче да је првостепени суд погрешном применом одредбе чл.103, и чл.187 ЗППа донео побијано решење.

Наиме, како је тужилац у тужби означио адресу туженог, међутим, пребивалиште односно боравиште туженог је непознато, а исти нема пуномоћника и како се његова тачна адреса није могла утврдити ни од стране тужиоца а ни од стране надлежне Полицијске управе, првостепени суд је био у обавези да поступи у складу са одредбом чл.79 ст.1 тач.4 ЗППа, а не да одбаци тужбу као што је то учинио.

(Гж1 бр. 861/10 од 30.03.2010.год.)

4.ЗАБЕЛЕЖБА СПОРА

4.1. Забележба спора на некретнини се не може тражити када је тужбом постављен облигациони правни захтев.

Забележба спора се врши према правним правилима Закона о земљишним књигама у случају кад је ималац неког земљишно – књижног права поднео тужбу којом захтева брисање неке укњижбе и враћање на раније земљишно – књижно стање. Забележбу спора може захтевати само оно лице чије је земљишно - књижно право повређено укњижењем права неког другог лица, па се тужбом тражи брисање тог права. Иста забележба се одређује на основу правних правила Закона о земљишним књигама и то параграфа 68 и 77. Према тим правилима забележба спора се може одредити: 1) ако се тужбом побија нека укњижба и тражи повраћај пређашњег земљишно – књижног стања и 2) ако се тужбом тражи утврђивање права власништва на основу одржаја. Поред тога забележби спора има места и ако се тужбом тражи удео у власништву некретнине по основу заједничке имовине. Из наведеног проистиче да забележбу спора не може тражити лице коме је повређено неко друго, а не земљишно – књижно право.

Како тужбеним захтевом тужиља од тужених тражи накнаду штете дакле поставља захтев облигационо правне природе, то није било места одређивању забележбе спора на некретнинама тужене.

(Гж.бр. 811/10 од 23.03.2010. год.)

5.НАДЛЕЖНОСТ

5.1. Спор о непокретностима

Није спор мале вредности када је предмет тужбеног захтева уклањање објеката са парцеле јер се ради о спору о непокретностима и за решавање по жалби је надлежан Апелациони суд.

Према одредби чл.467 ЗПП малични спор је онај у коме се тужбени захтев односи на потраживање у новцу који не прелази износ од 3.000 евра у динарској противвредности, спор који се не односи на потраживање у новцу а тужилац у тужби наводи да пристаје да уместо испуњења одређеног захтева прими одређени новчани износ који не прелази 3.000 евра у динарској противвредности и спор који нема за предмет тужбеног захтева новчани износ већ предају покретне ствари чија вредност не прелази наведени износ. Према овом позитивном дефинисању појма спора мале вредности произилази да у сва три случаја се ради о кондемпнаторним захтевима за чинидбу. Закон не одређује који спорови могу бити расправљани по правилу маличног поступка сем што даје позитивну оријентацију да се ради о новчаном потраживању предаји покретних ствари и захтеву тужиоца да прими одређени новац уместо испуњења али зато одређује у чл. 468 ЗПП који спорови се не сматрају спором мале вредности а то су спорови о непокретностима, спорови из радних односа и спорови због сметања државине.

С обзиром да је предмет овог тужбеног захтева осуда на чинидбу која се односи на непокретност да се са одређене парцеле уклони објекат парница не може да буде решена по процедури из 33 главе ЗПП.

С обзиром да је виши суд на основу чл.23 Закона о уређењу судова надлежан да одлучује о жалбама на одлуке основних судова на пресуде у споровима мале вредности а да овај спор није спор мале вредности, решењем је предмет уступљен надлежном Апелационом суду у Новом Саду.

(Гж.бр. 843/10 од 18.05.2010. год.)

5.2. За суђење по захтеву Републике Србије Министарства пољопривреде за исплату закупнине надлежан је Основни суд

Из списка предмета утврђено је да је тужилац поднео 04.03.2009. године тужбу против туженог ради исплате надокнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини за економску 2006/2007 годину. Тужени је у одговору на тужбу истакао приговор стварне ненадлежности Општинског суда у Панчеву из разлога што су обе парничне странке правна лица а пословни однос између истих је предмет спора. Првостепени суд је потом донео побијано решење с позивом на чл. 15 ст. 1 тач. 1 Закона о судовима РС у вези са чл. 97 Закона о уређењу судова РС и чл. 17 ст. 1 ЗПП.

Законом о пољопривредном земљишту („Сл.гласник РС“ бр.62/2006, 65/2008-др. закон и 41/2009) чл. 62 -71 предвиђен је поступак давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини и истим је обавезана јединица локалне самоуправе да по претходно прибављеном мишљењу Комисије коју образује председник општине односно градоначелник уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде донесе Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини и на основу њега распише оглас за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини.

Члан 17 ЗПП-а прописано је да суд у току целог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност.

Чланом 15 став 1 тачка 1 Закона о судовима којим се у време подношења тужбе и доношења побијаног решења уређивала стварна надлежност судова сходно одредби чл. 97 Закона о уређењу судова („Сл. гласник РС“ бр. 116/2008 и 140/2009), прописано је да привредни суд, суди у првом степену спорове из међусобних привредних односа између предузећа и других правних лица (осим спорова између република, односно аутономних покрајина и између федерације и републике, односно аутономне покрајине), између ималаца радњи и других појединаца који у виду регистрованог занимања обављају привредну делатност и између правних лица и ималаца радњи и других појединаца који у виду регистрованог занимања обављају привредну делатност а чл. 12 ст. 1 тачка 2 истог закона прописано је да је општински суд надлежан у грађанским предметима да у првом степену суди спорове о имовинско-правним захтевима ако за то није надлежан привредни суд.

Имајући у виду наведено, обзиром да се у конкретном случају не ради о међусобном привредном односу између парничних странака већ о законском овлашћењу државног органа да земљу у државној својини издаје у закуп физичким и правним лицима, то је погрешно првостепени суд донео побијано решење и огласио се стварно ненадлежним за поступање у овој правној ствари.

(Гж бр. 882/10 од 30.03.2010. год.)

5.3.

Када се тужбом тражи утврђење права својине суд не може да парнични поступак обустави на основу чл.19 ст.1 ЗПП да се исти спроведе по правилима ванпарничног поступка.

У конкретној правној ствари првостепени суд је заузео погрешан правни став, да су се стекли услови обуставе парничног поступка, због тога што се ради о захтеву тужиље о којем се одлучује по правилима ванпарничног поступка, јер је њен захтев уперен на раскид имовинске заједнице и уређење начина коришћења некретнине обухваћене тужбеним захтевом. Одредбом чл. 19 ст. 1 ЗПП прописано је да ће суд решењем обуставити парнични поступак ако до доношења одлуке о главној ствари утврди да би поступак требало спровести по правилима ванпарничног поступка, а ставом 2 ове одредбе да ће се поступак по правноснажности решења наставити по правилима ванпарничног поступка пред надлежним судом. Овом одредбом регулисан је однос између парничног и ванпарничног поступка. Међутим, примена ове одредбе је рестриктивног карактера и не може се применити у конкретној правној ствари. Ово из разлога што је тужиља тужбом захтевала од првостепеног суда да спроведе поступак утврђења права њеног власништва на тачно одређеним некретнинама и право коришћења на делу одређене некретнине, па се ради о својинској тужби у којој првостепени суд треба да одлучи о основаности или неоснованости њеног тужбеног захтева, а што се основано жалбама свих парничних странака указује. Из саме тужбе и списка првостепеног предмета то произлази, па је погрешан став првостепеног суда да тужиља у ствари захтева раскид имовинске заједнице и уређења начина заједничког коришћења.

(Гж.бр. 2038/10 од 21.09.2010. год.)

5.4. Након подношења тужбе за одлучивање о привременој мери надлежан је парнични суд

Парнични предмет је у фази жалбеног поступка.

Према основном првилу за обезбеђење потраживања из чл.260 ЗИП поступак обезбеђења покреће се предлогом странке у коме се наводи потраживање чије се обезбеђење тражи, законски разлози за обезбеђење, чињенице и докази из којих суд утврђује да је постојање законских разлога за обезбеђење вероватно као и врста средства обезбеђења под условом да суд усвоји предлог и изрекне обезбеђење.

Одредбом чл.264 ст.3 ЗИП одређена је надлежност у поступку обезбеђења у корист парничног суда када се обезбеђење тражи истовремено или у току трајања парнице. Према ставу 4 када се предлог за обезбеђење поднесе у току жалбеног поступка одлуку о томе доноси суд који одлучује о том правном леку.

Према томе у случају када је поступак обезбеђења покренут истовремено или након покретања парничног поступка када се уз главну ствар тј. тужбени захтев ставља и предлог за одређивање привремене мере било истовремено у иницијалној тужби, било у току покренуте парнице или пак у поступку по жалби надлежан да одлучи о таквом предлогу је парнични суд односно другостепени суд који одлучује о редовном правном леку.

С обзиром да је решење И.бр.1239/10 донето иако већ тече парница која се налази у фази поступка решавања жалбе начињена је битна повреда у погледу надлежности за поступање по предлогу за одређивање привремене мере па је због тога решење укинута а предлог одбачен.

(Гж.бр. 1629/10 од 30.05.2010. год.)

6. УПОТРЕБА ПИСМА

6.1. Када странка прво упути поднесак написан латиницом, не може касније тврдити да јој је ускраћено право на употребу писма-ћирилице

Неоснован је жалбени навод да је првостепени суд повредио право на употребу језика и писма (чл.10 Устава Републике Србије и чл.6 ЗППа), јер тужени противно чл.6 ЗППа своје поднеске није писао ћириличним писмом па ни српским језиком и да је такве поднеске суд по аутоматизму уручивао тужиљи и тиме повредио одредбу чл.100 ЗППа јер исте није одбацио сходно чл.103 ст.6 ЗППа, или пак вратио туженом на уређење, обзиром да је тужени латиничним писмом сачинио поднесак од 25.09.2009.год. којим се изјаснио на наводе тужбе и поднесак од 09.10.2009.год. којим је доставио доказе те обзиром да из списка предмета првостепеног суда проистиче да се тужилачка страна на ове поднеске изјаснила на рочишту за главну расправу од 28.09.2009.год. и 15.10.2009.год., дакле није имала примедби на писмо које је употребљено приликом сачињавања истих, нити је тражила превођење истих на ћирилично писмо а на ову повреду поступка из чл.6 ЗППа није указивано све до окончања поступка пред првостепеним судом. Надаље, првостепени суд је све радње у поступку предузео употребљавајући ћирилично писмо, којим писмом су сачињени сви записници у списима као и побијано решење. Осим изнетог у смислу чл.6 ст.2 ЗППа тужени је имао право да се у поступку служи својим језиком и писмом. Стога проистиче да на овај начин није учињена битна повреда одредба парничног поступка из чл.6 ст.1 ЗППа.

6.2. Странке и други учесници у поступку имају право да употребљавају свој језик

Странке и други учесници у поступку имају право да на рочиштима и приликом усменог предузимања процесних радњи пред судом употребљавају свој језик.

Одговор на тужбу дат је на српском језику, али исти није потписан од стране туженог већ је само стављена назнака да исти подноси тужени. Након тога на рочишту за главну расправу одржаном дана 10.05.2005. године тужилац је уредио тужбени захтев. Тужени је потом изјавио да повлачи свој одговор на тужбу и да признаје овако преиначен тужбени захтев у целости, па је првостепени суд донео побијану пресуду на основу признања П.бр.171/05 од 10.05.2005. године.

У спроведеном поступку првостепени суд је учинио битну повреду парничног поступка из чл.361 ст.2 тач.7 ЗПП на коју суд пази по службеној дужности.

Члан 96 ЗПП (Сл. гласник РС бр. 125/04) прописано је да странке и други учесници у поступку имају право да на рочиштима и приликом усменог предузимања процесних радњи пред судом употребљавају свој језик. Ако се поступак не води на језику странке односно других учесника у поступку, обезбедиће им се на њихов захтев усмено превођење на њихов језик онога што се износи на рочишту, као и усмено превођење исправа које се на рочишту користе ради доказивања. Странке и други учесници у поступку поучиће се о праву да усмени поступак пред судом прате на свом језику посредством тумача. У записнику ће се забележити да им је дата поука, као и изјаве странака, односно учесника. Превођење обављају тумачи.

Закон о службеној употреби језика и писма (Сл. гласник РС бр.45/91, 53/93 - др. закон, 67/93 - др. закон, 48/94 - др. закон, 101/05 - др. закон, 30/10) чланом 13 прописује да је утврђивање језика на коме ће се водити поступак претходно питање о коме, у складу са одредбама овог закона, одлучује лице које води поступак (ст.1), да је службено лице које води поступак дужно да упозна странку који су језици у службеној употреби на подручју органа, односно организације пред којом се води поступак и да затражи од странке да се изјасни на ком ће се језику водити поступак (ст.2), да док се не утврди језик поступка, службено лице води поступак на српском језику (ст.3), те да начин утврђивања језика поступка и утврђен језик поступка назначује се у записнику (ст.4).

Члан 16 истог закона између осталог прописује да су на подручјима на којима језици националних мањина нису у службеној употреби, органи, односно организације који воде поступак дужни су да припадницима националних мањина који код њих остварују своја права и обавезе обезбеде: 1) да у поступку код ових органа и организација употребљавају свој језик и писмо; 2) да на свом језику подносе молбе, жалбе, тужбе, предлоге, представке и друге поднеске; 3) да им се на њихов захтев достављају на њиховом језику отправци решења, пресуда и других аката којима се решава о њиховим правима и обавезама, као и сведочанства, уверења, потврде, и друга писмена.

Имајући у виду да је тужени румунске националности, да је на рочишту за главну расправу која је одржана дана 10.05.2005. године првостепени суд након што је поступајући судија отворио главну расправу објавио предмет расправљања и утврдио да су на расправу приступиле парничне странке пропустио да утврди на ком језику ће се водити поступак, те да затражи од туженог да се изјасни да ли познаје српски језик или жели да се служи својим језиком у складу са одредбом чл. 96 ЗПП у вези са одредбама 13 и 16 Закона о службеној употреби језика и писма. На тај начин првостепени суд је ускратио право туженом да се служи својим језиком и писмом пред судом.

Стога је побијана пресуда на основу признања морала бити укинута и предмет враћен на поновни поступак у ком ће туженом бити омогућено да се служи својим језиком, уколико то жели, тако што ће га суд упознати са његовим правима на употребу језика и по његовом изјашњењу спровести поступак и донети одлуку.

(Гж.бр. 1189/10 од 14.09.2010. год.)

7. ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА

7.1. Вештачење обављено по захтеву странке након правоснажности није разлог за понављање парничног поступка

Одредбом чл.422 ЗПП одређени су разлози због којих поступак који је одлуком суда правоснажно завршен може на предлог странке бити поновљен а одредбом чл.425 је одређена форма предлога у коме се нарочито морају навести: законски основ по коме се тражи понављање, околности из којих произилази да је предлог поднесен у законском року и докази којима се поткрепљују наводи предлагача.

У погледу разлога из чл.422 ст.1 тачка 9 ЗПП а који се односи на нове чињенице, по том основу понављање поступка је могуће само ако су чињенице постојале за време трајања поступка до оне фазе у којој су могле бити употребљене али странка за њих није знала или због других разлога није могла да их употреби. Те чињенице морају бити таквог значаја да би на основу њих могла бити донета другачија одлука.

Тужени као нову чињеницу презентује налаз вештака који му је дат по његовом захтеву а у којем је наведено да је вештачење обављено на основу презентиране документације од стране туженог.

Налаз вештака дат странци по њеном захтеву не може бити разлог за понављање поступка.

(Гж.бр. 433/10 од 02.03.2010. год.)

7.2. Нове чињенице су од значаја за понављање поступка само ако су настале у време док је трајао поступак чије се понављање тражи

Према одредби чл.422 ст.1 тачка 9 ЗПП за оцену нових чињеница потребно је да су нове чињенице на основу којих се тражи понављање поступка, настале у време док је у поступку чије се понављање тражи њихово изношење било могуће. За нове доказе поменуте у том пропису није одлучно време настанка доказа већ је битно да се ти нови докази заснивају на чињеницама које су настале у време пре него што је престало право на изношење нових чињеница у поступку чије се понављање тражи. То разликовање потиче отуда што у случају нових чињеница насталих у време када се више нису могле употребити у пређашњем поступку није више у питању исти догађај па се на основу таквих чињеница може подићи нова тужба или тужба у извршном поступку а не може се тражити понављање поступка. Сем тог временског настанка чињеница а које су настале две године после правоснажности пресуде и због свог календарског тока нису ни могле бити употребљене док је трајала главна расправа у парници чије се понављање тражи, у овој конкретној ствари и материјални садржај новог доказа закљученог поравнања је ирелевантан за парницу и не би довео до друге одлуке.

(Гж.бр.1424/10 од 04.05.2010.год.)

8. ПРОЦЕСНА ДИСЦИПЛИНА

8.1. Због непоштовања процесне дисциплине, вређање суда и судије, суд може да опомене странку и да је новчано казни.

Током поступка тужени је у својим поднесцима имеђу осталог написао: „Ви председниче идете даље са насилним кршењем закона“, „Ви председниче насилно и незаконито списе овог суда достављате парничном одељењу овог суда,“ „Ви председниче овај незаконити предмет преко реда дајете на суђење судији вашем послушнику..“, „Ваш послушни судија.. незаконито заказује и насилно одржава расправу по незаконитом предмету П.бр..., који сте јој ви председниче преко реда незаконито доделили на суђење“, Због наведеног на рочишту за главну расправу које је одржано дана 31.10.2008.г. поступајући судија првостепеног суда упозорио је туженог да због чињеница које у поднесцима које је доставио суду у више наврата вређа судије првостепеног суда и суд као институцију то више не сме да чини те да ће у супротном бити новчано кажњен. Како је тужени на истом рочишту реметио дисциплину и рад упадицама у реч, првостепени суд донео је побијано решење с позивом на чл.319. ЗПП-а.

Чланом 319 ст. 1 ЗПП-а прописано је да ако лице које учествује у поступку или лице које као слушалац присуствује расправи вређа суд или друге учеснике у поступку, омета рад или се не покорава наређењима суда за одржавање реда, суд ће га опоменути. Ако опомена буде неуспешна, веће може опоменуто лице удаљити из суднице или казнити новчаном казном до 30.000 динара, а може га и удаљити и казнити новчаном казном.

Имајући у виду да је тужени поднесцима од 29.09.2008. г. и 15.10.2008.г. вређао суд као институцију и поједине судије Општинског суда у Панчеву, те да је и након опомене првостепеног суда која му је изречена на рочишту за главну расправу које је одржано дана 31.10.2008.г. наставио са ометањем рада првостепеног суда тако што је упадицама у реч прекидао поступајућег судију, основано је побијаним решењем новчано кажњен која казна (15.000,00 динара) је у својој висини и значају примерена за вређање суда као институције и појединих судија и због непоштовања процесне дисциплине, као и имајући у виду континуитет и упорност у оваквом понашању туженог.

(Гж.бр. 696/10 од 20.04.2010. год.)

9. ПРЕСУЂЕНА СТВАР

9.1. Постоји идентитет тужбеног захтева са решењем о извршењу донетом на основу веродостојне исправе јер је реч о истом дугу

Првостепеним решењем П.бр.154/09 од 30.04.2009г. одбијен је приговор правоснажно пресуђене ствари туженог као неоснован.

Тужилац је 30.01.2009.г. поднео тужбу против туженог ради дуга од 100.675,00 динара а на основу неплаћеног рачуна бр.7604586201-140 од 08.02.2006.г. у тужби тужилац наводи да је пред Трговинским судом вођен извршни поступак који није могао да се спроведе јер је тужени у међувремену одјавио своју радњу. Пред Трговинским судом у Панчеву вођен је извршни поступак ИВ.616/08 у коме је донето решење о извршењу на основу веродостојне исправе за истинеплаћени рачун ИВ.бр.616/08 од 05.05.2008.г. којим је обавезан СПР „Фарма Хорти“ из Јасенова, власника Туженог да плати 100.675,00 динара са припадајућом каматом по основу веродостојне исправе рачуна бр.7604586201-140 од 08.02.2006.г. Решење о извршењу постало је правоснажно дана 13.05.2008.г. У даљем току тог извршног поступка извршење је обустављено јер извршни поверилац није поступио по налогу суда и уредио предлог у смислу промене средства извршења јер је у међувремену дужников рачун угашен.

С обзиром да је решење о извршењу на основу веродостојне исправе у делу у којем је дужнику наложено испуњење повериоачевог новчаног потраживања правоснажно оно има својство извршне исправе у смислу чл. 21 ЗИП. Тај део решења о извршењу има исту правну важност и сматра се платним налогом. Та одлука којом је тужени односно изв. дужник обавезан да извршном повериоцу плати утужено новчано потраживање остаје на снази, има својство извршне исправе јер према цитираној одредби чл. 21 ЗИП та врста судске одлуке може да буде стављена ван снаге само у прописаној процедури, само поводом приговора дужника у мандатном поступку као поводом приговора против платног налога.

Платни налог донет у извршном поступку, правоснажно решење о извршењу донето на основу веродостојне исправе у делу којим је наложено испуњење обавезе ИВ.бр.616/08 гласи на дужника СПР „Фарма хорти“ из Јасенова.

Ова тужба је поднета против ХЛ. С обзиром да с ради о предузетнику у таквој процесној ситуацији постоји идентитет туженог. То из разлога што је у чл. 48 Закона о привредним друштвима као предузетник одређен физичко лице које је регистровано и које ради стицања добити у виду занимања обавља све законом дозвољене делатности. Под тим појмом се подразумева индивидуални трговац. Надаље у чл. 49 је одређено да предузетник одговара за све обавезе из обављања делатности целокупном имовином а у чл. 50 да су његова обележја да предузетник обавља делатност под својим личним именом, именом другог лица или под неким посебним пословним именом. Пословно име предузетника Хорти Ласла док није

одјавио своју радњу било је СПР „Фарма хорти“ из Јасенова. Својство странке и у једном и у другом случају има само предузетник ХЛ.

С обзиром да између ове парнице и наведеног решења о извршењу постоји идентитет странака и идентитет тужбеног захтева, ради се о пресуђеној ствари па тужилац нема правни интерес да за исто потраживање води нову парницу а недостатак правног интереса је разлог за одбачај тужбе.

(Гж.бр. 898/10 од 16.03.2010 год.)

10. ДОКАЗИ

10.1. Првостепени суд не може самостално да цени истинитост извештаја и уверења које даје полиција.

Основано тужилац у жалби наводи да првостепени суд није могао самостално да цени истинитост извештај и уверење које је дала полиција јер обе исправе представљају јавне исправе. У извештају ПС Тутин и уверењу ПС Ковин јасно је назначено да је возило које је учествовало у саобраћајној незгоди било осигурано код туженог. Тачно је да постоји разлика у овим извештајима у погледу броја полисе и тачног назива туженог. Према одредби чл.230 ЗПП исправа коју је у прописаном облику издао надлежни државни орган у границама својих овлашћења доказује истинитост онога што се у њој потврђује или одређује а ако суд посумња у аутентичност исправе може затражити да се о томе изјасни орган од кога би требало она да потиче. У оваквој ситуацији суд је био у обавези да тражи од полицијске станице где је регистровано возило НП 603-22 писмену документацију о регистрацији тог возила у којој се налази и полиса осигурања и није имао овлашћења да сам анализира веродостојност навода из исправа које је дала полиција.

Наведена уверења и извештај надлежних полицијских станица представљају доказ на околност да је возило НП 603-22 било осигурано код туженог и преурањено је првостепени суд закључио имајући у виду да постоји разлика у бројевима полиса у овом јавним исправа и разлика у називу туженог да тужени није пасивно легитимисан за спор па је закључујући супротно изведеним доказима учињена битна повреда парничног поступка из чл.361 ст.2 тачка 12 ЗПП.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће затражити од надлежне ПС у Тутину где је регистровано возило НП 603-22 да достави документацију о регистрацији тог возила са тачним податком о полиси осигурања од аутоодговорности и пошто разјасни ту битну чињеницу донеће нову одлуку.

(Гж.бр.1279/10 од 12.10.2010. год.)

11. ПОУЧАВАЊЕ НЕУКЕ СТРАНKE

11.1. У спору мале вредности суд је дужан да неуку странку упозори на последице пропуштања заказаног рочишта.

Тужилац лично је поднео тужбу 31.07.2009.год. ради опозива уговора о поклону па је суд након пријема одговора на тужбу тужене одржао припремно рочиште дана 24.11.2009.год. На припремном рочишту на коме су били присутни тужилац лично и тужена са својом пуномоћником донето је решење којим је одређено да ће се рочиште за главну расправу ради саслушања парничних странака одржати 02.03.2010.год са почетком у 11 часова и да се странке упозоравају да обавезно приступе јер ће бити саслушане. У том решењу није одређено да се писмени позиви странкама неће достављати и да објављено решење служи уместо позива.

Одредбом чл. 296 ЗПП одређено је да ће се расправа одржати са присутном странком ако са рочишта за главну расправу изостане тужилац или ако на то рочиште не дође тужени а уредно су позвани (став 1) и да ако на рочиште за главну расправу неоправдано изостану и тужени и тужилац тужба се сматра повученом. То значи да је за процесно решење којим се утврђује да је тужба повучена потребно да се испуне два кумулативна услова а то су: да је парнична странка уредно позвана и да свој изостанак није оправдала.

На припремном рочишту је решењем констатовано да се рочиште за главну расправу заказује за 02.03.2010.год. а тужилац је упозорен да ће бити саслушан. С обзиром да је тужилац неука странка суд је био у обавези да га упозори да неће добити писмени позив и да га упозори на последице пропуштања доласка на заказано рочиште да уколико ни једна од позваних странака не приступе утврдиће се да је тужба повучена.

С обзиром да на овај начин тужилац није био уредно позван нису били испуњени услови да се донесе решење па је због погрешне примене одредбе чл.296 ст.2 ЗПП процесно решење укинато.

(Гж.бр.1484/10 од 11.05.2010.год.)

12. ДОСТАВЉАЊЕ

12.1. За достављање на огласну таблу суда потребно је да је странке променила адресу у току спора а да о томе није обавестила суд

Тужилац у овој парници нема адвоката па се заступа сам. Тужба је поднета 26.01.2005.године а предмет тужбеног захтева су потраживања из радног односа. У тужби и поднесцима које је тужилац достављао означена је његова адреса. Позив за тужиоца истакнут је на огласној табли суда.

Одредбом чл.140 ЗПП одређено је да када је у току парнице достављање писмена било безуспешно достављање ће се извршити стављањем писмена на огласну таблу и да се у том случају достављање сматра извршеним по истеку рока од 8 дана од дана стављања писмена на огласну таблу суда. За такво достављање потребно је да је странка променила адресу и да о томе није обавестила суд. Када пошта извести да странка којој је требало да се изврши достављање није преузела пошиљку не може се сматрати да тој странци достављање није могло да се изврши. Из тога овог поступка је очигледно да тужилац није променио адресу јер је и пре и после рочишта на коме је утврђено да је тужба повучена на истој адреси примао судска писмена па није било разлога да се у једном тренутку парничног поступка достављање изврши путем огласне табле.

(Гж1.бр. 88/10 од 11.05.2010.год.)

12.2. Када судски достављач остави обавештење а да се не зна коме је обавештење остављено, а потом је писмено прибио на врата, начињена је битна повреда поступка због непрописног достављања.

Чланом 136 ст.1 ЗПП прописано је да тужба, платни налог, ванредни правни лек, пресуда и решење против ког је дозвољена посебна жалба доставиће се лично странци, законском заступнику, односно пуномоћнику. Остала писмена доставиће се лично кад је то овим или другим законом изричито одређено, или кад суд сматра да је због приложених исправа потребна већа опрезност. Том одредбом је прописано да када се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо где се достављање има извршити достављач је дужан да се прво обавести кад и на ком месту ни могао то лице да затекне и оставиће му код једног од лица наведених у чл.135 ст.1 и 2 ЗПП писмено обавештење да ради примања писмена буде у одређени дан и сат у свом стану односно на радном месту и да ако после тога достављач не затекне лице коме се писмено има доставити поступиће се по одредбама чл.135 ЗПП чиме би се достављање сматрало извршеним. Према одредби чл.137 ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно и да му лица наведена у чл.135 ст.1 и 2 не могу предати писмено, оно ће бити враћено суду.

Ова процедура личног достављања је врло јасна и она искључује могућност да се након обавештења које достављач оставља одраслим члановима домаћинства, уколико се не затекне лице коме треба уручити судско писмено лично, исто прибије на врата.

Могућност да судски достављач изврши достављање тако што ће писмено прибити на врата стана постоји само у ситуацији када лице коме је писмено упућено односно одрасли члан његовог домаћинства без законског разлога одбије да прими писмено и у том случају ће се забележити дан, час и разлог одбијања пријема као и место где је писмено остављено чиме би се достављање сматрало извршеним, како је то прописано у чл.138 ЗПП.

На начин како је извршено достављање тужбе и позива туженом у овом предмету, тако што је судски достављач остављао обавештења а да се притом не зна коме је обавештење остављено а потом прибијао на врата писмена која су требала лично да буду уручена туженом без да је констатовано да је тужени одбио пријем писмена, начињена је битна повреда парничног поступка јер је непрописним достављањем онемогућено туженом да расправља пред судом.

(Гж.бр.1193/10 од 14.09.2010. год.)

13. УРЕДНОСТ ТУЖБЕ

13.1. У мандатном поступку који се спроводи по приговору против платног налога одређеног решењем о извршењу на основу веродостојне исправе тужба се не може одбацити као неуредна

Решењем Основног суда у Панчеву 5-П.бр.1572/2010 од 29.03.2010.године, одбачена је тужба као неуредна јер тужбени захтев не садржи потраживање тужиоца по месецима са роковима доспелости сваког појединачног износа нити је тужилац поступио по налогу суда од 17.02.2010.год. да тужбу у том смислу уреди.

Тужилац је дана 27.априла 2009.год. поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе ради принудне наплате новчаног потраживања за неовлашћено коришћење електричне енергије у износу од 409.031,89 динара са свим споредним захтевима. Решењем о извршењу Ив.бр.1796/09 од 30.04.2009.год., одобрено је предложено извршење. Поводом приговора туженог од 10. јуна 2009.год. решењем Ив.бр.1796/09 од 12.08.2009.године усвојен је приговор тако да су укинуте спроведене извршне радње и решење о извршењу стављено ван снаге на основу чл.21 ст.1 ЗИП што подразумева да се ставља ван снаге само део решења којим је одређено извршење а у преосталом делу ће се поступак спровести као поводом приговора против платног налога.

Пошто је парница дошла у ову фазу да се спроведе мандатни поступак по одредбама чл. 453 до 464 ЗПП првостепени суд непотребно и мимо тих прописа доставља туженом решење од 19.11.2009.год. да тужени достави одговор на тужбу што он и чини и непотребно и мимо наведених прописа налаже туженом решењем од 17.02.2010.год. да уреди тужбу. Коначно првостепени суд повредом одредаба о мандатном поступку одбацује тужбу.

Када је тужени приговорио на решење о извршењу које је донето на основу веродостојне исправе суд је био дужан да спроведе парнични поступак по одредбама чл. 453 до 464 ЗПП. Када је решењем о извршењу које је донето на основу веродостојне исправе извршном дужнику наложено испуњење повериоачевог новчаног потраживања тај део решења се сматра платним налогом. Пошто је тужени изјавио приговор према одредби чл.458 став 2 ЗПП суд је дужан да закаже рочиште за главну расправу и након спроведеног доказног поступка одлучи да ли се платни налог у целини или делимично одржава на снази или укида односно да спроведе поступка према цитираним одредбама ЗПП.

Тужба тужиоца је уредна јер тужилац тражи да му тужени плати 409.031,89 динара са одређеном каматом за неовлашћено коришћење електричне енергије и непотребно суд поучава тужиоца да определи тужбени захтев јер је он јасан и као такав је и усвојен платним налогом (то је део решења Ив.бр.1796/09 од 30.04.2009.године којим је туженом наложено плаћање). Првостепени суд ће спровести доказни поступак и донети одлуку у складу са наведеним одредбама ЗПП.

(Гж.бр.1564/10 од 18.05.2010.год.)

14. БИТНЕ ПОВРЕДЕ ПОСТУПКА

14.1. О приговору активне и пасивне легитимације суд не може да одлучи решењем

Приговори активне и пасивне легитимације представљају материјално-правне приговоре на које суд пази по службеној дужности јер се ради о примени материјалног права у процесу одлучивања у предмету спорног правног односа, с тога се о истима не може одлучивати решењем већ доношењем мериторне одлуке па је првостепени суд о истима требао одлучити у коначној одлуци а не доношењем делимичног решења. С тога је првостепени суд погрешно применио материјално право и донео побијано решење.

(Гж.бр. 369/10 од 19.04. 2010. год.)

14.2. Изрека пресуде је неразумљива када се умешач обавезује да солидарно са туженим плати дуг

Парничне странке на страни тужених су ПН и ДОО „Тирић и син“ у односу на које је постављен тужбени захтев. Пресудом је поред њих обавезан и умешач са туженима да солидарно тужиоцу исплати регресни дуг што изреку пресуде чини нејасном и неразумљиво јер умешач није странка у поступку. Према одредби чл.208 ЗПП умешач је лице које има правни интерес да у парници која тече међу другим лицима једна од странака успе и према одредби чл.209,210 и 211 ЗПП овлашћен је за предузимање одређених парничних радњи али с обзиром да он није парнична странка у односу на њега се пресуда не може доносити.

(Гж.бр.1494/10 (2007) од 02.11.2010. год.)

15. СТРАНКА

15.1. Својство правног лица има стамбена зграда а не Скупштина станара

Као тужилац у овој парници означена је Скупштина станара зграда у ул. Миливоја Блазнавца бр.2 у Панчеву и тужбу је потписала за скупштину станара зграде председник скупштине ГР. Према одредби чл. 11 Закона о одржавању стамбених зграда, стамбена зграда има својство правног лица у правним пословима који се односе на одржавање и коришћење стамбене зграде и да стамбена зграда има рачун и печат. Стамбеном зградом у смислу чл. 10 тог закона управља скупштина зграде а заступа је према чл. 15 ст. 1 председник скупштине зграде из тога следи да скупштина стамбене зграде нема својство правног лица већ да својство правног лица има само стамбена зграда а то би у овом спору била зграда бр.2 у ул. Миливоја Блазнавца у Панчеву.

Пошто тужбу није сачинио адвокат првостепени суд је требао да у смислу чл.103 ЗПП неку странку поучи да тужбу уреди и означи правно лице као странку и да у зависности од понашања тужиоца даље поступа по овој тужби.

У поновљеном поступку по предлогу за привремену меру првостепени суд ће отклонити наведену битну повреду парничног поступка.

У жалбом поступку нису разматрани други наводи из жалбе туженог јер за то нема разлога док се не уреди правилно означање тужиоца у овом спору.

(Гж.бр. 2285/10 од 02.11.2010. год.)

16. ЧИЊЕНИЧНО СТАЊЕ

16.1. Пресуда због пропуштања се не може побијати због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања

Првостепени суд је у свему поступио правилно, јер у време доношења пресуде због пропуштања важио је чл.338 ЗППа којим је ставом 1 прописано да ако тужени не поднесе одговор на тужбу у одређеном року, суд доноси пресуду којом усваја тужбени захтев ако су испуњени услови од тач.1 до тач.4. Тако је тач.1 предвиђено да се оваква пресуда може донети ако је туженом уредно достављена тужба са поуком о последицама пропуштања, тач.2 ако чињенице на којима се заснива тужбени захтев нису у супротности са доказима које је сам тужилац поднео или са чињеницама које су опште познате, тач.3 ако основаност тужбенога захтева произлази из чињеница наведених у тужби и тач.4 ако не постоје опште познате околности из којих произлази да су туженог спречили оправдани разлози да одговори на тужбу. Наведени услови су кумулативног карактера и уколико један од њих није испуњен, у том случају се не може оваква пресуда донети. Међутим у конкретној правној ствари стекли су се сви наведени услови за доношење пресуде због пропуштања, јер је туженом уредно достављена тужба са поуком о последицама пропуштања, јер чињенице о дугу туженог према тужиоцу на којима се заснива тужбени захтев тужиоца нису у супротности са доказима које је тужилац поднео а то је отпремница и основаност тужбеног захтева произилази из чињеница које је тужилац навео у тужби, те на крају нису постојале опште познате околности из којих произилази да су туженог спречили оправдани разлози да одговори на тужбу. Са друге стране тужени жалбом указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање због чега се ова пресуда није могла побијати ни пре ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку, како то произилази из одредбе чл. 360 ст.2 ЗППа, нити као што је већ речено од ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку, јер се сада ради о спору мале вредности.

(Гж.бр.1395/10 од 20.04.2010 год.)

V OСТАВИНСКИ ПОСТУПАК

1. Мере обезбеђења заоставштине суд може одредити у току целог поступка

У поступку за расправљање заоставштине према одредби чл.87 Закона о ванпарничном поступку суд утврђује ко су наследници умрлог, која имовина сачињава његову заоставштину и која права из заоставштине припадају наследницима, легатарима и другим лицима. То значи да је циљ расправе заоставштине да се утврди и сачува имовине умрлог лица, да се пронађу његови наследници и да им се та имовине преда. Основне претпоставке за прелазак имовине једног лица на његове наследнике су: смрт оставиоца, постојање заоставштине, постојање наследника и постојање пуноважног основа за наслеђивање. Када су утврди којим лицима припада право на наслеђе на основу чл.122 доноси решење о наслеђивању. У том контексту не постоји процесна могућност да суд пре мериторне одлуке – решења о наслеђивању – у оставинском поступку доноси декларативна решења у смислу да одређеним лицима признаје односно не признаје право и својство законског наследника. То може да се одлучи само у решењу о наслеђивању.

Друга претпоставка за спровођење поступка расправљања заоставштине је да постоји имовина која чини заоставштину. Према одредби ч.113 Закона о ванпарничном поступку ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину оставински суд ће обуставити расправљање заоставштине а тако ће поступити и у случају ако је умрли оставио само покретну имовину а ни једно од лица позваних на наслеђе не тражи да се спроведе расправа.

Према одредби чл.104 Закона о ванпарничном поступку мере за обезбеђење заоставштине може одредити оставински суд у току целог поступка.

У оставинског поступку иза пок. ЂЉ нема законских наследника. Према садржини уговора о доживотном издржавању и анекса тог уговора произилази да је она значајном имовином располагала за живота. Уколико има имовине која би могла бити предмет расправљања заоставштине њен законски наследник би била Република Србија.

У поновљеном поступку првостепени суд ће првенствено да утврди да ли има имовине која чини заоставштину, а то би била имовине која није обухваћена уговором о доживотном издржавању и уколико те имовине нема поступак треба да се обустави. Уколико има имовине одредиће мере обезбеђења првенствено пописа имовине и поред објављеног огласа и постављања привременог заступника такву имовину по протеклу одређеног рока предаће у наслеђе Републици Србији све под условом да се у року од годину дана суду не пријаве законски наследници. По тако спроведеном поступку други учесници би евентуално имали право жалбе а који претендују на ову имовину.

(Гж.бр. 673/10 од 19.04.2010. год.)

2. Ако се не зна да ли умрли има наследнике суд ће огласом позвати лица која полагају право на наслеђе да се пријаве у року од годину дана

Иза смрти пок. Јотић Богдане умрле 14.03.1991.год. на основу смртовнице од 18.04.2008.год. покренут је оставински поступак. У поступку расправљања заоставштине је утврђено да оставиља нема законских наследника јер учесник Велимир Ћирић, коме је оставиља била ујна, не поседује документацију о усвојењу па је имовина предата у наслеђе Републици Србији.

У поступку за расправљање заоставштине према одредби чл.87 Закона о ванпарничном поступку суд утврђује ко су наследници умрлог, која имовина сачињава његову заоставштину и која права из заоставштине припадају наследницима, легатарима и другим лицима. То значи да је циљ расправе заоставштине да се утврди и сачува имовине умрлог лица, да се пронађу његови наследници и да им се та имовине преда. Основне претпоставке за прелазак имовине једног лица на његове наследнике су: смрт оставиоца, постојање заоставштине, постојање наследника и постојање пуноважног основа за наслеђивање. Када су утврди којим лицима припада право на наслеђе на основу чл.122 доноси решење о наслеђивању.

Према одредби чл.116 Закона о ванпарничном поступку ако се не зна да ли умрли има наследнике суд ће огласом позвати лица која полагају право на наслеђе да се пријаве суду у року од годину дана од објављивања огласа. Само на основу изјаве лица Велимића Ћирића првостепени суд није могао да констатује да оставиља нема законских наследника већ је био у обавези да позове огласом наследнике да се пријаве суду и остави законом одређени рок да се евентуално уколико има таквих лица они пријаве.

Пошто протекне рок од годину дана као обавезна процедура првостепени суд може уколико се не пријаве законски наследници да донесе решење и заоставштину преда у наслеђе Републици Србији као последњем универзалном сукцесору на имовини физичког лица које нема својих законских наследника.

У поновљеном поступку првостепени суд ће поступити по одредби чл.116 Закона о ванпарничном поступку. Такође се указује да првостепени суд може у складу са одредбом 104 Закона о ванпарничном поступку одредити мере за обезбеђење заоставштине (попис, постављање привременог стараоца и др).

(Гж.бр. 734/10 од 19.04.2010. год.)

3. Предмет оставинског поступка не могу бити некретнине које су конфисковане закључком Среског народног суда

Чланом 1 ст. 1 и 2 Закона о наслеђивању прописано је да се наслеђује заоставштина а да заоставштину чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти.

Чланом 87 Закона о ванпарничном поступку (ЗОВП) прописано је да у поступку за расправљање заоставштине суд утврђује ко су наследници умрлог, која имовина сачињава његову заоставштину и која права из заоставштине припадају наследницима, легатарима и другим лицима.

Члан 8 Закона о рехабилитацији прописује да ће се право на накнаду штете и право на повраћај конфисковане имовине рехабилитованог лица уредити посебним законом.

У земљишној књизи се оставилац не води као власник непокретности које су му одузете закључком Среског народног суда у Панчеву бр.В.п.2751/45 од 15.02.1946.год. Стога, није било места доношењу решења о наслеђивању и расправљању имовине оставиоца одузете наведеним закључком као његове заоставштине, јер ће своја права на тој имовини оставиочеви наследници остварити у поступку по доношењу посебног закона, како је то прописано наведеним чл.8 Закона о рехабилитацији.

На основу изнетог сви наводи из жалбе наследника СД из Београда су ирелевантни за одлучивање у овом оставинском предмету.

(Гж.бр. 841/10 од 11.05.2010. год.)

5. Искључива надлежност домаћег суда постоји ако се непокретност налази на територији Републике Србије

МЂ предложио је да суд Републике Србије расправи заоставштину пок. М С. Из извода из матичне књиге умрлих који је издао матичар у Поткозарју под бројем 11 за 1997.годину Општина Бања Лука утврђује се да је МС умро 26.04.1997.год, да је његово пребивалиште било у Поткозарју и да је држављанин Босне и Херцеговине и Републике Српске.

Правилно је суд одбацио предлог за расправљање његове заоставштине јер према Закону о решавању сукоба закона са прописима других земаља за расправљање непокретне заоставштине страног држављанина домаћи суд је надлежан искључиво само када се непокретност налази у Републици Србији и у ситуацији ако је лице без држављанства, лице чије се држављанство не може утврдити или лице има статус избеглице искључива надлежност домаћег суда постоји ако се непокретност налази на територији Републике Србије. Све то према одредби чл.72 и 73 цитираног закона који такође у ставу 5 одређује да у случају када оставилац нема пребивалиште у Републици Србији сходно се примењују одредбе које важе за расправљање заоставштине страног држављанина подразумевајући под страном државом државу у којој је оставилац у време смрти имао пребивалиште.

Пошто је оставилац био држављанин БиХ и РС, имао је пребивалиште у РС а непокретна имовина која би чинила његову заоставштину се налази на територији друге државе за расправљање заоставштине пок.МС није надлежан суд у Републици Србији већ суд државе чији је он држављанин према месту његовог пребивалишта.

(Гж.бр.849/10 од 19.04.2010. год.)

6. Оставински суд није овлашћен да позива наследнике да се изјасне да ли признају или не признају ваљаност уговора о доживотном издржавању

Оставински поступак иза пок. РБ покренут је на основу смртовнице коју је сачинио матичар општинске управе у Алибунару а која је предата суду 24.01.2008.год. У смртовници је наведено да заоставштину чини стан у Владимировцу, један ланац земље у Мраморку и трактор, те да постоји уговор о доживотном издржавању. Потом је сачињен записник 14.02.2008.године на коме је давалац издржавања приложио уговор. Према уговору о доживотном издржавању који је закључен 04.01.2008. год. између РБ као примаоца издржавања и АА као даваоца издржавања пок. РБ је својој невенчаној супрузи оставио у наслеђе двособан стан од 34,5 м² у Владимировцу, парцелу бр.6579/2 њиву у потезу „Орловатски рит“ од 57а 55м² и трактор марке ИМТ тип 539.

Према одредби чл. 113 Закона о ванпарничном поступку оставински суд ће обуставити расправљање заоставштине ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину.

Расправљање заоставштине има места само онда када оставилац има имовине под којом се подразумева сва имовина која је била у његовом власништву. У оставинском поступку се не позивају законски наследници да се изјашњавају да ли признају или не признају ваљаност уговора о доживотном издржавању, јер тај правни посао, наследно правни уговор којим је оставилац за живота располагао имовином може бити оспорен само у парничном поступку.

Пошто је подносилац жалбе известио суд да је и покренуо спор законски наследници ће своја права на која претендују остварити у парници, јер према одредби чл.120 Закона о ванпарничном поступку када међу странкама постоји спор о праву из заоставштине поступак се не прекида већ се странке упућују да поведу парницу, што је наследник већ и учинио.

(Гж.бр. 678/10 од 19.04.2010. год.)

7. Када је тестамент пронађен након што је постало правоснажно решење о наслеђивању оставински суд неће поново расправљати заоставштину

Чланом 106 ст. 1 Закона о ванпарничном поступку прописано је да кад суд утврди да је умрло лице које је оставило тестамент или да је проглашено за умрлог, отвориће његов тестамент без повреде печата, прочитаће га и о томе саставити записник. Ставом 2 овако ће се поступити без обзира да ли је тестамент по закону пуноважан и без обзира да ли има више тестамената, а чланом 129 истог закона прописано је да ако се по правноснажности решења о наслеђивању или решења о легату пронађе тестамент суд ће га прогласити и доставити оставинском суду, а задржаће његов препис, а оставински суд неће поново расправљати заоставштину већ ће обавестити заинтересована лица о проглашењу тестаamenta и упозорити их да могу своја права на основу тестаamenta остварити у парничном поступку.

Имајући у виду да решење о наслеђивању донето дана 20.05.2008. године није постало правоснажно а да је завештање пред сведоцима које је сачинио оставилац сачињено 30.08.2000. године и исто депоновано у Општински суд у Вршцу, то се у оваквој ситуацији мора укинути решење о наслеђивању како би првостепени суд поступио у складу са горе наведеним одредбама.

Због свега горе наведеног, жалба наследника ГИ је као основана усвојена а првостепено решење о наслеђивању укинуто и предмет враћен на поновни поступак у смислу одредаба чл. 387 тач. 3 ЗПП у вези чл. 30 ст. 2 ЗОВП.

(ГЖ.бр. 698/10 (2008) од 19.04.2010. год.)

VI ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. Према одредби чл. 34 Закона о становању не може се тражити у ванпарничном поступку да суд решењем замени Уговор о закупу стана

Предлагач је против противника предлагача поднео предлог за доношење решења које замењује уговор о закупу стана, којим предлогом је навео да му је решењем Комисије за стамбена питања Владе Републике Србије дана 21.06.2002.г. додељен у закуп стан у Панчеву у ул. Карађорђевој, те да је тачком 2 тог решења дато право предлагачу да предметни стан користи заједно са члановима свог домаћинства, као и да на основу тог решења предлагач може закључити уговор о закупу на неодређено време са Јавним предузећем за стамбене услуге. Истакнуто је и то да се предлагач у више наврата обраћао противнику предлагача са захтевом за закључење уговора о закупу стана и да је до тога није дошло па предлаже да се донесе решење и утврди да исто замењује уговор о закупу стана на неодређено време, утврди закупнина којом ће се предлагач обавезати да плаћа за предметни стан. Уз предлог предлагач је приложио решење на које се позива у предлогу. Одлучујући о оваквом предлогу првостепени суд је исти одбацио из разлога што позитивноправни прописи не предвиђају да се у ванпарничном поступку могу доносити решења која замењују уговор о закупу стана који је дат на коришћење од стране државног органа.

Правилно је првостепени суд овакав предлог предлагача одбацио позивајући се на одредбе Закона о ванпарничном поступку, које је и цитирао, и одредбу чл. 34 Закона о становању, да заинтересовано лице након смрти ранијег закупца стана или његовог исељења може поднети предлог суду да у ванпарничном поступку донесе решење којим се замењује уговор о закупу стана, што у конкретном није случај. Предлагачу је решењем противник предлагача дао у закуп на неодређено време предметни стан да га користи са члановима свог породичног домаћинства, те да ће предлагач на основу тог решења закључити уговор о закупу на неодређено време са Јавним предузећем за стамбене услуге, што произилази из саме изреке овог решења, а што би било евентуално околност да се предлагач Јавном предузећу за стамбене услуге и обрати ради закључења уговора о закупу, јер у ванпарничном поступку не може остварити ово своје право у складу са сада важећим позитивноправним прописима.

(Гж.бр. 1495/10 од 04.05 2010 .год.)

2. Одлука донета у ванпарничном поступку уређења, управљања и коришћења заједничком ствари не спречава учеснике да поднесу тужбу ради својине на тој истој ствари

Одредбом члана 146 Закона о ванпарничном поступку је предвиђено да правоснажност решења донетог у ванпарничном поступку уређења управљања и коришћења заједничке ствари, не спречава учеснике да у парници или у поступку пред управним органом остварују захтеве у односу на ствар о чијем управљању, односно коришћењу је решењем одлучено.

У конкретном случају није било услова за примену одредбе члана 279 став 1 тачка 4 ЗПП, јер из свега напред наведеног произилази да о тужбеном захтеву тужиље није правоснажно решено, већ је само у ванпарничном поступку правоснажним решењем уређен начин коришћења предметног ајнфора као заједничке ствари, што на основу изричите законске одредбе члана 146 ЗВП не представља сметњу за вођење овог поступка.

(Гж.бр. 2024 /10 од 21.09.2010. год.)

3.

-У поступку лишења пословне способности суд може да одустане од саслушања лица против кога се води поступак ако би то било штетно по његово здравље или ако то уопште не би било могуће

-Привремени старалац лица против кога се води поступак ради лишења пословне способности не мора да буде правник

Одредбом чл.36 ст.2 ЗВП је прописано да суд може одустати од саслушања лица према коме се поступак води само ако би то могло да буде штетно по његово здравље или ако саслушање уопште није могуће с обзиром на душевно или физичко стање тог лица. Првостепени суд је правилно примењујући одредбу чл.36 ст.2 одустао од саслушања противника предлагача и имајући у виду налаз и мишљење вештака односно комисије вештака да иста није способна да да релевантан исказ пред судом и да би штетно било по њено здравље да приступи суду и буде саслушавана. Првостепени суд је у погледу здравственог стања и понашања противника предлагач саслушао њену сестру од стрица и начелника Општинске управе Бела Црква где је противник предлагача запослена који су имали релевантне податке у погледу њеног здравственог стања и понашања.

Овај суд је ценио и навод жалбе предлагача да му није постављен адекватан старалац и то привремени старалац јер се ради о лицу које је по струци педагог и није правник и није на адекватан начин могла да заступа противника предлагача па је нашао да су овакви наводи жалбе неосновани.

Наиме, одредбом чл. 132 Породичног закона је прописано да орган старатељства може одлучити да постави привременог старатеља штићенику, као и детету под родитељским старањем односно пословно способном лицу ако процени да је то неопходно ради привремене заштите личности права или интереса тих лица а одредбом чл.126 истог закона је прописано да се за старатеља поставља лице које има лично својства и способности потребне за обављање дужности старатеља и пристало је да буде старатељ. Дакле, законом није прописано да као старалац мора да се постави лице које је правник по занимању да би заступало права и интересе лица којем је постављен привремени старалац па је с тога овакав навод жалбе неоснован.

(Гж.бр.2031/10 од 05.10.2010.г.)

4. Ванпарнични поступак се може прекинути само ако су међу странкама спорне чињенице

Решење о прекиду поступка не садржи јасне разлоге због чега је суд прекинуо расправљање заоставштине тако да се то решење уопште не може испитати а и у супротности је са наводима из смртовнице и јавном исправом службе за катастар непокретности.

Оставински поступак се према одредби чл.119 Закона о ванпарничном поступку може прекинути само ако су међу странкама спорне чињенице од којих зависи њихово право на наслеђе а нарочито пуноважност или садржина тестаментна или однос наследника и оставиоца, чињенице од којих зависи основаност захтева надживелог брачног друга и потомака који су живели са оставиоцем у истом домаћинству да им се из заоставштине издвоје предмети, чињенице од којих зависи величина наследног дела, основаност искључења нужних наследника или основаност разлога за недостојност и др. С тим да ако у наведеним случајевима не постоји спор о чињеницама већ се странке споре о примени права оставински суд ће расправити правна питања. Такође према одредби чл.120 ако међу странкама постоји спор о праву из заоставштине оставински поступак се неће прекидати јер у том случају у парничном поступку се решавају спорна правна питања.

Доносећи решење о прекиду поступка без да је за то дао разлоге првостепени суд је начинио битну повреду поступка јер такво решење не може да се испита.

С обзиром да је већ на првом рочишту за расправљање заоставштине наведено да је оставиља предала суду тестамент, односно завештање, оставински суд је био у обавези према одредби чл. 106 Закона о ванпарничном поступку, да тај тестамент прогласи.

У поновљеном поступку првостепени суд ће уколико је депонован тестамент исти прогласити, утврдити да ли се парница води о постојању права из заоставштине и уколико се утврди да се ради о спорном правном односу тада нема разлога за прекид већ законски наследници ступају у ту парницу у којој могу у целини да реше спорни правни однос невазано за поступак расправљања заоставштине.

(Гж.бр. 884/10 од 19.04.2010. год.)

5. У ванпарничном поступку не може се поднети предлог за понављање поступка

Чланом 29 став 2 Закона о ванпарничном поступку прописано је да се против решења којим је поступак правоснажно завршен, предлог за понављање поступка не може поднети ако је учеснику овим или другим законом признато право да усвоји захтев о коме је решењем одлучено остварује у парници или у поступку пред Управним органом. Одредбом чл.131 истог закона одређено је да када је расправљање заоставштине завршено правоснажним решењем о наслеђивању а постоје услови за понављање поступка по правилима парничног поступка неће се обновити поступак за расправљање заоставштине већ странке своја права могу остварити у парничном поступку. То значи да правоснажно решење о наслеђивању везује странке које су учествовале у поступку расправљања заоставштине у погледу одлуке о праву наслеђивања. Ванредно правно средство, понављање поступка након окончаног расправљања заоставштине није дозвољено јер уколико се захтеви наследника заснивају на својини или неком другом правном основу независно од права на наслеђе такви захтеви увек могу бити предмет парничног поступка.

(Гж.бр. 619/10 од 19.04.2010. год.)

6. Против протеста менице жалба није дозвољена.

Чланом 69 – 77 Закона о меници регулисан је протест менице.

Чланом 69 прописано је да протест се подиже код суда који је месно надлежан за лице против кога се подиже протест, да у суду ради на протестима судија, а може и овлашћено службено лице коме председник суда распоредом повери ту дужност

Члан 70 ст. 1 прописано је да кад се подиже протест, протестни орган, у смислу наређења чл.106 овог закона, подноси меницу о коме против кога се протест тражи и позива га да изврши захтевану чинидбу а чл. 71 ст 1 да протест мора садржавати: 1) препис протествоване менице односно протествованог меничног преписа, као и свих изјава односно напомена на њима; ако се протест подиже по меници изданој на страном језику, онда се мора приложити и превод менице, са овером онога који протест подиже; 2) име или фирму лица по чијем се захтеву и против кога се протест подиже; 3) потврду да тражено лице није извршило чинидбу која се на основу менице од њега захтева, или да га протестни орган није могао наћи у његовом пословном локалу или стану, или, ако га је и нашао, да му из било којег узрока није могао саопштити захтев; 4) место, дан, месец, годину и час, кад је и локал где је предузет или безуспешно покушан протестни поступак; 5) датум протеста, број под којим је заведен у регистар протеста, службени потпис протестног органа, као и печат.

Како је у конкретном случају реч о меници са протестом да би иста била извршна мора бити снабдевена исправом о протесту. Из саме садржине Закона о меници произилази да прималац менице у овом случају предлагач има право да захтева исплату од противника предлагача тј. оног који је у меници означен да треба да плати меничну суму.

Протест менице је јавна исправа којом овлашћено лице у суду констатује да су предузимане одређене меничне правне радње и какав је њихов исход. Према Закону о меници протест се подиже код суда који је надлежан за лице против кога се подиже протест, са захтевом да се изврши одређена менична радња тј. исплата менице. Протестну исправу саставља суд, исту заводи у протестни регистар и тада она представља јавну исправу који је услов имаоца менице за остваривање његових протесних права.

У смислу цитираних одредби Закона о меници протест је менична радња којом ималац менице на веродостојан начин утврђује да је његов покушај извршења одређене меничне радње остао неуспешан. Основни менично правни значај протеста се састоји у томе што је протест услов за вршење рагресних права имаоца менице. Стога лице које подиже протест подноси меницу суду који је месно надлежан за лице против кога се подиже протест са захтевом да се изврши одређена менична радња у конкретном случају исплата менице. Протестна исправа коју саставља суд се заводи у протестни регистар и представља јавну исправу која је услов имаоца менице за остваривање његових права. Закон о меници који се има применити на ову ванпарничну ствар ни једном својом одредбом не прописује правни лек против протеста. Само је чл.71 ст.3 Закона о меници регулисано да

тражено лице, менични дужник које мора да изврши чинидбу из менице, може да образложи одбијање чинидбе при чему ће се то забележити у протесту. С обзиром да ни једна одредба Закона о меници не дозвољава изјављивање правног лека против издате протесне исправе жалба је као недозвољена одбачена.

Првостепени суд је у овој ствари у смислу чл.70 у вези чл.106 Закона о меници пошто је подигнут протест требао да када се одлучио да то обави судија на записнику констатује да је поднета меница меничном дужнику, овде означеном противпредлагачу, и да је он позван да изврши захтевану чинидбу. Првостепени суд је одлучио да то уради у форми решења мада је он у обавези био да само спроведе одређене радње које су прописане цитираним одредбама закона, што значи да поднесе меницу меничном дужнику и да га позове да изврши захтевану чинидбу у овом случају да плати менични дуг и потом да у смислу чл.322 Судског пословника у ком је предвиђено да се за протестне хартије од вредности (меница, чекови) код судова води регистар протеста у три књиге по посебним прописима, заведе протестну исправу у протестни регистар и изда примерак ванпарничним странкама.

Примењујући институт правне конструкције може се узети у обзир да то решење има значај потврде о протесту.

На основу изнетог жалба противника предлагача одбачена је као недозвољена у смислу одредаба чл. 387 тач. 1 ЗПП у вези одредаба чл. 30 ст. 2 Закона о ванпарничном поступку.

(Гж.бр. 1308/10 од 19.04. 2010. год.)

7. Физичка деоба некретнине који захтева одређена улагања странака, може се одредити само уколико су странке прихватиле да изврше улагања

Из списка предмета произилази да је првостепени суд усвојио предлог предлагача раскинуо имовинску заједницу и то етажном деобом тако да стан број 2 у површини од 29,10 м² са помоћним просторијама припада предлагачу ШИ а стан број 1 у површини од 31,34 м² је припао противнику предлагача ФЕ.

Из налаза и мишљења судског вештака произилази да је и деоба могућа уз одређене услове а то су одређена улагања и грађевински радови у тој кући одвајање свих комуналија за воду, канализацију, струју, постављање одвојених мерних група. Вештак је приликом сачињавања налаза имао у виду вредност стана број 1 и стана 2 из тога предложио да стану број 2 припадну обе помоћне просторије јер је стан број 2 лошијем стању и мање вредности. Првостепени суд је на основу оваквог налаза и мишљења донео одлуку да се раскине имовинска заједница на начин како је наведено у изреци решења.

Међутим, овакав став првостепеног суда се не може прихватити.

Противник предлагача није прихватила да помоћне просторије припадну стану број 2 она жели у складу са својим сувласничким уделом који је исти као сувласнички удео предлагача да добије помоћне просторије, а поред тога не постоји јасан договор странака око тога ко ће сносити трошкове радова за које је вештак рекао да их је неопходно извршити да би се направиле две целине односно да би се извршила етажна деоба.

Дакле стамбену зграду није могуће физички поделити на две целине сходно сувласничким уделима без улагања и договора странака око улагања и поделе заједничких просторија то првостепени суд није могао да изврши овакву врсту деобе у смислу одредбе чл.148 чл.153 Закона о ванпарничном поступку, јер договора странака нема, па је с тога одлука првостепеног суда морала бити укинута и враћена на поновни поступак.

Првостепени суд ће у поновном поступку имати у виду све горе наведене примедбе исте отклонити и донети нову и на закону засновану одлуку.

(Гж.бр.566/10 од 14.09.2010.г.)

VII МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

1. СМЕТАЊЕ ПОСЕДА

Када комунално предузеће предузима радње у оквиру својих овлашћења у његовим радњама нема противправности па самим тим ни сметања поседа.

Из одредбе чл. 75 Закона о основама својинскоправних односа произилази да је свака државина заштићена од одузимања ствари противно вољи дотадашњег држаоца или узнемиравање држаоца које се врши без одузимања ствари, уколико наведено одузимање или узнемиравање није правно допуштено.

Одредбом чл. 15 ст. 2 Закона о комуналним делатностима прописано је да се испорука комуналног производа, односно пружање комуналне услуге може привремено ускратити кориснику, између осталог ако не плаћа комуналну услугу у прописаним роковима а у ст. 4 истог члана прописано је да Скупштина општине ближе утврђује у којим случајевима из става 2 овог члана и под којим условима се може ускратити испорука комуналних производа, односно услуга физичким и правним лицима.

Одредбом чл.31 ст.2 тач.4 Одлуке о пречишћавању и дистрибуцији воде СО Ковин од 16.10.1998. године („Сл.лист Општине Смедерево и Ковин“ број 14/98, 17/98, 2/99, 2/2000, 21/2000, 11/2002 и 3/2003 и „Сл. Листу Општине Ковин“ бр.4/2004) предвиђено је да ће испоруку воде односно искључење из водовода извршити снабдевач потрошачу ако потрошач не плаћа комуналну услугу испоруке воде у роковима прописаним овом одлуком а у чл. 32 ст.2 предвиђено је да о искључењу потрошача из водовода снабдевач доноси решење против кога потрошач има право жалбе у року од три дана Управном одбору снабдевача, те да је рок за доношење одлуке по жалби 48 часова од дана пријема жалбе.

Правилно је поступио првостепени суд када је одбио тужбени захтев тужиље заснивајући своју одлуку на чињеници и утврђењу да у радњама туженог нема противправности, па самим тим ни сметања државине. Одузимање државине ствари или узнемиравање државине права мора бити противправна да би држалац имао право на заштиту државине у смислу одредбе чл.75 Закона о основама својинско правних односа. Тамо где закон дозвољава одузимање или узнемиравање државине, држалац не ужива државинску заштиту. Комунална предузећа, а у конкретном случају тужени, не чини сметање државине ако радњу предузима у оквиру својих овлашћења, у складу са законом и другим прописима, а у конкретном случају је тужени поступао на наведени начин, будући да ранији власник непокретности, која је сада својина тужиље није исплатио дуговање за испоручену воду, да му је тужени уредно доставио решење о привременом ускраћивању испоруке комуналних производа, да је тужиља такође била упозната са постојањем дуга, као и са чињеницом да ће испорука воде бити обустављена ако у року од три дана добровољно не измири дуг, рачунајући исти рок од 24.07.2009.год. када јој је то саопштено у пословним просторијама туженог.

(Гж.бр.1167/10 од 09.03.2010. год.)

2. КОНВЕРЗИЈА ВАЛУТЕ У ДИНАРЕ

Тужилац нема право да своје потраживање изражено у валути конвертује у динаре и потом тражи исплату динарске противвредности са законском затезном каматом

У погледу примене материјалног права првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, када је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 104.500,00 динара са законском затезном каматом од 05.08.2008. године због чега је пресуда преиначена. Наиме у току поступка је утврђено да је тужилац дао туженом износ од 1100 евра на име отпочињања заједничке производње печурака, међутим да су парничне странке истовремено споразумеле да уколико до пословне сарадње између њих не дође да тужени врати наведени новац тужиоцу, и то најкасније до 05.08.2008. године. Код таквог стања ствари тужиочево право да од туженог захтева исплату износа од 1100 евра засновано је не само на одредби члана 17 Закона о облигационим односима на коју се првостепени суд позива, већ и на члану 557 и 562 став 1 ЗОО. Одредба члана 562 став 1 ЗОО прописује да је зајмопримац дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета, и она у конкретном случају чини тужиочев тужбени захтев основан.

Међутим не постоји право тужиоца да потраживање утврђивано и изражавано у девизној валути, тј у еврима конвертује у динаре и тужбом тражи исплату динарске противвредности, са каматом по стопи из Закона о висини стопе затезне камате (Сл. Лист СРЈ бр.9/2001). Такво право на исплату није дозвољено јер води нарушавању начела једнаких давања из члана 15 Закона о облигационим односима и нарушавању начела забране злоупотребе права из члана 13 ЗОО, те такво опредељење и утужење не може уважавати судску заштиту. Према овим начелима а да би одржало да поверилац и дужник из облигационих односа у погледу узајамних обавеза одрже једнаке вредности, када се да новац у валути не може се вршити конверзија и на динарски део захтевати законска затезна камата јер би се тиме нарушило начело једнаких вредности.

(Гж.бр. 2194/10 од 23.11.2010. год.)

3. НАКНАДА ШТЕТЕ

3.1. За страх који кратко траје није оправдано да се досуди нематеријална штета

Пресудом Општинског суда у Панчеву П.бр.631/08 од 29.01.2009.год, одбијен је захтев тужиље да се обавезе тужени да јој по основу нематеријалне штете за претрпљени страх плати 80.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену жалбу због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Сматра да тужиљи с обзиром на интензитет претрпљеног страха без обзира што није претрпела телесне повреде према одредби чл.200 ЗОО припада накнада. Предлаже да се жалба усвоји и пресуда преиначи у њену корист.

У првостепеном поступку је утврђено да: је тужиља (рођена 1969.године) била је сувозач у аутомобилу када се догодила саобраћајна незгода на аутопуту Београд-Ниш, код Јагодине, тако што је возач при брзини од 100 км на час изгубила контролу над возилом и ударила у банку а потом у камион и опет у банку где се возило зауставило. Тужиља је неповређена изашла из аутомобила који се димио, извукла возача коју је хитна помоћ превезла у Ургентни центар у Јагодини а потом је тужиља сачекала полицију. Тужиља је као сувозач претрпела примарни страх високог интензитета у трајању од 10 минута а потом секундарни страх високог интензитета до 20 минута, средњег интензитета до 6 сати након чега плашњу преживљава још недељу дана. Тужени је осигуравач путника у возилу које је учествовало у саобраћајној незгоди.

У погледу примене материјалног права првостепени суд је правилно одбио тужбени захтев. Према одредби чл.200 ЗОО за претрпљени страх се може досудити новчана накнада узимајући у обзир интензитет и трајање страха, када трајање страха то оправдава при чему се посебно води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом. Сврха накнаде је да оштећени може новцем да приушти неко материјално добро које ће му причинити одређени степен задовољства што треба да утиче да се насупротив претрпљеном страху постигне душевна равнотежа. С обзиром да је тужиља претрпела страх који је кратко трајао и који није оставио последице на њено душевно стање према таквом квалитету и интензитету страха није оправдано да се досуди накнада.

(Гж.бр. 729/10 од 25.05.2010. год.)

3.2. Када полиција прекорачи употребу силе странци припада право на накнаду претрпљене материјалне и нематеријалне штете

У погледу примене материјалног права првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право због чега је пресуда преиначена. Тужена Република Србија одговара за рад свог органа по правилима одговорности за другог из чл.172 Закона о облигационим односима. Полицајци су у овом штетном догађају имали право у складу са тада важећим чл.22 Закона о унутрашњим пословима и Правилником о условима и начину употребе средстава принуде да употребе силу ради спречавања активног и пасивног отпора тужиоца приликом њихове интервенције због ремећења јавног реда и мира. Међутим, ценећи задобијене повреде, да је тужилац претрпео девет удараца, да је разумљиво да се употреби службена палица али да је потпуно неразумљиво да се задају ударци песницом и ногом, очигледно се ради о прекораченој употреби силе. Тужилац има право на накнаду нематеријалне штете због претрпљених физичких болова и страха при чему с обзиром да је он пружао отпор полицији тиме што се према утврђењу првостепеног суда понашао се агресивно, вређао, треба да се цени и његов допринос насталој штети. Другостепени суд сматра да је његов допринос 50% па је на утврђене правилне износе накнаде штете од 100.000,00 динара за физичке болове и 60.000,00 динара за страх ту штету умањио сразмерно тужиоцевом доприносу штетном догађају за 50%.

(Гж.бр.1284/10 од 12.10.2010. год.)

3.3. У току вођења преткривичног поступка осумњичени је заштићен презумцијом невиности па нема право на накнаду нематеријалне штете када се кривични поступак обустави

Законик о кривичном поступку у члану 225 прописује да ако постоје основи сумње да је извршено кривично дело за које се гони по службеној дужности, органи унутрашњих послова су дужни да предузму све мере да се пронађе учинилац кривичног дела, да се учинилац или саучесник не сакрије, да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ као и да се прикупе сва обавештења која би могла бити од користи за успешно вођење кривичног поступка, с тим да Законик утврђује правила са циљем да нико невин не буде осуђен (члан 1). У том смислу не само да је тужени био дужан да спроведе преткривични поступак, у смислу напред наведене одредбе члана 225 ЗКП, већ приликом предузимања мера у циљу проналажења учиниоца кривичног дела у конкретном случају тужени ни на који начин није прекорачио границе службених овлашћења нити предузео било коју незакониту радњу на штету тужиоца, те не може бити у обавези да тужиоцу надокнади материјалне трошкове које је због вођења преткривичног поступка тужилац имао, односно да исплати новчану надокнаду због претрпљених душевних болова услед вођења преткривичног поступка. Свако лице све до доношења правоснажне кривичне пресуде штити презумција невиности а евентуални трошкови који настају због неоснованог вођења кривичног поступка увек падају на терет државе и о њима се одлучује у кривичном поступку по правилима кривично процесне процедуре.

(Гж.бр.1368/10 од 19.10.2010. год.)

3.4. Када полиција поступа у складу са правилником о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде тужилац нема право на накнаду нематеријалне штете.

У погледу примене материјалног права првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право због чега је пресуда преиначена. Тужена Република Србија одговара за рад свог органа по правилима одговорности за другог из чл.172 Закона о облигационим односима. Полицајци су у овом штетном догађају имали право у складу са Законом о полицији и правилником о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде да употребе силу ради спречавања активног и пасивног отпора тужиоца приликом њихове интервенције због супротстављања наредби да преда кључ да би возило којим је управљао алкохолисани возач било искључено из саобраћаја. Према одредби чл.4 и 6 наведеног Правилника физичка снага је вештина одбране или напада која се састоји од примене захвата, бацања, ударца или друге вештине којом се на послушност приморава лица које својим поступком онемогућава извршење полицијског посла а полицајац може да употреби физичку снагу ради савладавања отпора лица које треба довести или ухватити, као што је то био у овом случају тужилац. Тиме што је у примени физичке снаге тужилац добио два ударца, један у главу и један у ногу, која су за последицу имала лаке телесне повреде, не ради се о прекорачењу овлашћења од стране полиције већ напротив они су поступили у складу са прописом и употребом физичке силе приморали тужиоца на послушност јер је он одбио да поступи по налогу полиције.

Посебно ценећи тежину повреде, врло краткотрајне и благе болове као и врло краткотрајни и благи страх другостепени суд сматра да ни по тежини повреде односно интензитету и трајању физичког бола и страха тужиоцу не би припадало право на накнаду нематеријалне штете јер ова накнада није казна већ представља одређену новчану вредност која треба да допринесе сатисфакцији повређеног када он то право има и када је то друштвено оправдано.

(Гж.бр. 1303/10 од 09.11.2010. год.)

3.5. Тужилац нема право на накнаду штете коју је претрпео у обављању службене дужности а упућене увреде нису се односиле на њега лично.

Тужилац претендује у овој парници да заштити свој лични интерес а то је част и углед и да због тога што је тужени крив за душевну патњу коју му је нанео вређајући част и углед плати нематеријалну штету.

Штетни догађај је одређена ситуација која се догодила у обављању службене дужности приликом интервенције у вези прекршаја због погрешног паркирања и одржавања јавног реда на паркингу а у вези захтева туженог да се изврши увиђај због наводних оштећена на возилу. Према одредби чл.10 и 11 Закона о полицији одређени су полицијски послови као и циљ, начин и начела полицијских послова тако да се они заснивају на начелима професионализма, сарадње, законитости у раду и сразмерности у примени полицијских овлашћења а да се у обављању полицијских послова могу примењивати мере принуде предвиђени законом којима се најпрофесионалнији резултат постиже без непотребних штетних последица и губљења времена. Значај полицијског посла Закон о јавном реду и миру штити на тај начин што је у чл.23 прописао да представља кривично дело ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира. Том одредбом је прописано да ко увреди, злостави, прети да ће напасти, покуша да нападне или нападне или на други начин омета овлашћено службено лице у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира казниће се затвором од 6 месеци до 3 године (став 1).

Закон о облигационом односима у чл.200 прописује да за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части суд може досудити правичну новчану накнаду под два услова: први је да околности случаја то оправдавају а други да такву накнаду оправдава трајање душевне патње. Приликом досуђења накнаде нематеријалне штете посебно се води рачуна о значају повређеног добра, циљу коме служи накнада и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Углед и част као лична својства јесу вредности које се штите на више начина све у зависности од околности случаја под којима су повређени. Углед полиције па у овом случају и тужиоца као саобраћајног полицајца штити Закон о јавном реду и миру у тој мери да је за повреду угледа полицајца прописано и кривично дело ако неко увреди полицајца на службеној дужности. Међутим, другостепени суд сматра да околности случаја а посебно друштвена сврха надокнаде ове врсте нематеријалне штете не оправдавају да се досуди новчана накнада због увреде коју је тужени нанео тужиоцу речима „клипан“ и упућивањем на арогантан начин речи „Када се не будеш крио иза тих црта и када будеш скинуо ту униформу ја ћу те наћи на „Стрелишту“ знам да тамо живиш“ ово из разлога што је полиција обучена за поступање у свакој врсти инцидентне ситуације и што је припремљена у складу са професијом и на овакву врсту понашања људи приликом спровођења полицијског посла. Не би било примерено друштвеној сврси надокнаде штете да се полицајцу за увреду која му је нанета у вршењу службене дужности досуди нематеријална штета јер полицајац има сатисфакцију за овакве ситуације у свом положају и заштити која је пружена његовој професији од стране државе.

(Гж.бр. 789/10 од 25.05.2010. год.)

4. НЕОСНОВАНО ОБОГАЋЕЊЕ

4.1. Када сувласник покаже стварну вољу да не користи свој сувласнички део на ствари нема право на новчану накнаду на основу чл.210 Закона о облигационим односима

На правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право позивајући се на институт стицања без основа и обавезујући туженог да због тога што се неосновано обогатио одређене износе теоријски изгубљене закупнине плати тужиљи. Насупрот таквом ставу првостепеног суда по оцени другостепеног суда тужиљи не припада право на новчану накнаду из следећих разлога: у време фактичког раскида заједнице живота тужиља је остала са децом у стану из којег се тужени иселио и потом је повела тековинску парницу и коначно тражила када је утврђен њен сувласнички део на објекту одређеног степена изграђености, да се имовинска заједница раскине цивилном деобом и добила новац за свој сувласнички део. Тужиља као сувласник нема право на накнаду јер би то било у супротности са правном природом сувласништва. Закон о облигационим односима у чл.210 до 219 сувласнику ову накнаду не признаје. Према одредби чл.14 ст.1 Закона о основама својинско правних односа сувласник има право да ствар држи и њоме се користи заједно са осталим сувласницима у складу са уделитема, не вређајући права осталих. Међутим, као и власни, сувласник се својим овлашћењем употребе ствари може али не мора користити. У пасивном понашању сувласника манифестује се воља да ствар не користи па самим тим право употребе прелази на другог сувласника који се већ налази у државини ствари. Воља тужиље да заједничку ствар користи, која је изражена захтевом да буде „на башти“ један викенд са децом не представља озбиљну и реалну вољу власника да ствар користи. Напротив тужиља је јасно изразила своју вољу да буде исплаћена за свој сувласнички део, што је и добила. Према томе на страни туженог нема стицања без основа јер је он некретнину користио као своју при чему тужиља није показала стварну вољу да користи свој сувласнички део. Стварна воља се показује захтевом који уколико се не постигне споразум о начину коришћења мора да буде упућен суду ради уређења начина коришћења, а такође ни противљење супротне стране не може да буде правдано лошим односима, наводном бојазношћу другог сувласника већ стварним противљењем у односу на које постоји судска заштита.

(Гж.бр.2102/10 од 23.11.2010.год.)

4.2. Ванбрачном партнеру не припада накнада по основу неоснованог обогаћења за пружено издржавање у току трајања ванбрачне заједнице

Породични закон Републике Србије у чл.4 одређује да је ванбрачна заједница трајнија заједница живота жене и мушкарца и да ванбрачни партнери имају права и дужности супружника под условима одређеним овим законом. Према одредби чл.8 чланови породице су дужни да се узајамно издржавају, а према одредби чл.25 супружници су дужни да се узајамно поштују и помажу с тим што је према одредби чл.28 дејство брака односно ванбрачне заједнице и у обавези да се супружници са којима су ванбрачни партнери изједначени дужни да се узајамно издржавају. Тужиља и тужени су живели у ванбрачној заједници и као ванбрачни партнери били у обавези да се помажу и узајамно издржавају. Новац који је потрошила тужиља у овој ванбрачној заједници за њено и издржавање њеног ванбрачног партнера има основ у цитираним одредбама Породичног закона. Стога се не може обавезати тужени да јој за пружено издржавање плати јер се не ради о стицању без основа из чл.210 ЗОО већ о испуњењу законске обавезе, због чега је пресуда преиначена.

(Гж.бр.514/10 од 28.09.2010. год.)

5. УГОВОР О ЗАКУПУ

5.1. Када је уговор о закупу непокретности ништав тужилац нема право на наплату закупнине али може да оствари право на накнаду по основу неоснованог обogaћења јер је као корисник некретнине у друштвеној својини могао ту некретнину да користи у складу са законом.

У погледу примене материјалног права првостепени суд је правилно обавезао тужену да плати износе одређене пресудом с тим што имајући у виду правну природу односа између тужиоца и туженог сви ти новчани износи представљају неосновано обogaћење на страни тужене. Не ради се о закупнини ни за период од 01.10.2002.године до 14.11.2005.године већ о неоснованом обogaћењу. Уговор о закупу јесте ништав из разлога што је предмет уговора земљиште у државној својини на којем је тужилац имао право коришћења и с обзиром да није имао потребно овлашћење од надлежних органа за закључење тог уговора исти је ништав у смислу чл.103 ЗОО јер је противан принудним прописима. Одредбама чл.5 Закона о средствима у својини Републике Србије предвиђено је да закуп представља вид располагања средствима у државној својини а у чл.8 ст.2 да о давању на коришћење односно у закуп земљишта у државној својини одлучује Влада Републике Србије, па је тужилац сходно ставу 3 тог члана био дужан да за давање у закуп предметне некретнине прибави сагласност Републичке дирекције за имовину. Према изричитим одредбама чл.8 ст.8 истог закона уговор закључен супротно томе је ништав. Према томе тужилац нема право на наплату права закупнине по основу закљученог уговора о закупу. С обзиром да тужилац тражи одређени новчани износ и да суд може да одлучи у смислу чл.187 ст.4 ЗПП не везано за основ који је определила странка у овој правној ствари тужилац има право накнаде за неовлашћено коришћење земљишта од стране тужене јер се таквим коришћењем тужена неосновано обогатила у смислу чл.210 ЗОО а та накнада одговара тржишним условима утврђеним вештачењем. Тужилац је активно легитимисан у овом спору и своју активну легитимацију црпи из права коришћења које има на спорном земљишту. Одредбом чл.47 Закона о средствима у својини Републике одређено је да непокретности и друга средства која су на основу закона донетих до дана ступања на снагу овог закона прешла у државну својину као и непокретности и друга средства која на дан ступања на снагу овог закона као средства у државној својини користе државни органи и организације, органи и организације територијалних заједница, јавне службе и друге организације, ти органи односно организације настављају да користе и располажу са државном некретнином у складу са овим законом. То значи да је тужилац могао да користи државно земљиште. Коришћење некретнине поред непосредне власти на некретнини подразумева и економски ефекат за који је тужилац био ускраћен јер је некретнину на којој он има право коришћења користила тужена. Због тога је тужилац активно легитимисан да потражује од тужене која се неосновано обогатила, новчани износ који је паритет закупнине.

(Гж.бр.1369/10 од 23.11.2010.год.)

5.2. Када је уговор о закупу сачињен супротно императивном пропису да би се прикрила обавеза плаћања пореза на доходак грађана захтев закупадавца којим тражи исплату закупнине мимо уговора не може да ужива судску заштиту.

Међу парничним странкама су као неспорне чињенице утврђене: да је уговором о закупу одређена закупнина од 16.000,00 динара месечно, да је реална закупнина коју је тужени плаћао износила 800 евра месечно и да су странке писмено уговориле знатно нижу закупнину да би избегле плаћање пореза на реални приход од те некретнине.

Закон о порезу на доходак грађана је императивни општи пропис којом се уређују порези на доходак грађана а између осталог у чл.3 ст.1 тог закона је одређено да порезу на доходак грађана подлежу приходи од непокретности. У одредбама тог закона од чл.66 до 71 одређено је да се приходима на непокретностима сматра приход који се оствари од издавања некретнине у закуп и да је порески обвезник физичко лице који издавањем у закуп непокретности оствари приход по том основу. Порески обвезник је према овом пропису тужилац као власник некретнине.

С обзиром да је тужилац уговорио у динарима висину закупнине и то 16.000,00 динара месечно а да тужбом тражи закупнину од 800 евра за један месец и да се ради о недозвољеном располагању странака у ситуацији када се уговора знатно нижа закупнина од реалне у циљу избегавања пореза на приход суд у таквој ситуацији неће пружити заштиту ономе који се позива на неправу, односно неће се пружити заштита располагању које је супротно императивном пропису. Из тог разлога пресуда је преиначена у делу који се односи на тражену закупнину.

(Гж.бр.1393/10 од 19.10.2010. год.)

5.3. За период након раскида уговора о закупу до предаје закупљеног земљишта Дирекција за изградњи и уређење Панчева има право да тражи накнаду по основу неоснованог обогаћења.

Између тужиоца и туженог постоји правни однос регулисан именованим уговором о закупу. Према чл. 567 ЗОО прописано је да уговором о закупу се обавезује закуподавац да преда одређену ствар закупцу на употребу, а овај се обавезује да му за то плаћа одређену закупнину, док је чл. 583 ст.1 истог закона прописано да је купац дужан плаћати закупну у роковима одређеним уговором или законом, а у недостатку уговора и закона, како је уобичајено у месту где је ствар предата у закуп. У погледу престанка закупа према одредби чл.595 ЗОО уговор о закупу закључен за одређено време престаје самим протеком времена а према одредби чл.596 уколико купац продужи да употребљава ствар а закуподавац се томе не противи сматра се да је закључен нов уговор о закупу под истим условима као и претходни. Уговор о закупу је трајао до 06.09.2005.године и пошто тужена није испунила своју обавезу да плати закупнину правилно је првостепени суд обавезао да тај дуг плати у смислу цитираних одредби закона. За период након што је истекао уговор о закупу пошто је тужена била у поседу јавне површине све до 29.11.2007.године тужилац није утврдио да је киоск уклоњен она је корист стекла без правног основа па је у обавези да исту надокнади тужиоцу у висини колико износи закупнина за површину коју је држала у смислу правила из чл.210 Закона о облигационим односима.

(Гж.бр. 944/10 од 25.06.2010. год.)

6. КОМУНАЛНИ ДУГ

6.1. Тужени који је искључен са система грејања обавезан је да плаћа месечно 15% од пуне цене грејања у складу са општинском одлуком

У погледу примене материјалног права, правилно је првостепени суд применио одредбу члана 6 Закона о комуналним делатностима и члана 27 чл.27 Одлуке о изменама и допунама одлуке о условима и начину производње и испоруке топлоте и топлотне воде (Службени лист Општине Панчево 24/05), које одредбе цитира у образложењу пресуде, имајући у виду да је у поступку утврђено да је тужени у утуженом периоду био искључен са система грејања, да није платио тужиоцу основни дуг у износу од 1.909,70 динара са појединачно одређеним месечним износима, иако је по искључењу као корисник био у обавези да тужиоцу плаћа месечни износ од 15 % од пуне цене грејања због одржавања грејних инсталација, јер исте нису измештене из тужениковог стана, то је правилно првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао туженог да тужиоцу, плати утврђени износ дуга са припадајућом каматом на основу одредбе члана 262 Закона о облигационим односима.

(Гж.бр.1538/10 од 19.10.2010. год.)

7. ЗАСТАРЕЛОСТ

7.1. Привилеговани рок застарелости из чл.377 ЗОО рачуна се само према штетнику а не и другим одговорним лицима.

У погледу примене материјалног права у односу на туженог ЈП Железница Србије првостепени суд је погрешно применио материјално право када је и ову тужену обавезао да солидарно надокнади штету јер је у односу на тужену ЈП Железница Србије захтев застарео. Штетни догађај се десио дана 21.10.1999.године а тужба је поднета дана 07.11.2006.године, значи после 7 година. За штету коју је претрпела тужиља одговорни су тужени по основу кривице а предузеће ЈП Железнице Србије по основу објективне одговорности, као власник воза, опасне покретне ствари али и по основу одговорности за другог јер су кривци за железничку незгоду запослени у овом предузећу. Рокови застарелости се у односу на свако одговорно лице рачунају засебно јер су они формални супарничари и солидарни дужници обавезе. Према одредби чл.376 ЗОО потраживање накнаде проузроковане штете застарева за 3 године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило а у сваком случају застарева за 5 година од када је штета настала. Привилеговани рок застарелости у корист оштећеног лица уколико је он и жртва кривичног дела одређен је у чл.377 ЗОО по коме штета проузрокована кривичним делом према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења. Тај привилеговани рок застарелости међутим тече само према штетнику односно учиниоцу кривичног дела а не и према правном лицу које за штету одговара уместо њега. Према ЈП Железница Србије примењује се рок застарелости из чл.376 ст.1 и 2 ЗОО који предвиђа да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинили а у сваком случају за пет година од када је штета настала. У конкретном случају ови рокови су протекли пре подношења тужбе суду. Због погрешне примене материјалног права у односу на ово туженог пресуда је преиначена.

(Гж.бр. 1414/10 од 12.10.2010. год.)

8. ПРАВО НА СУДСКУ ЗАШТИТУ

Тужилац нема право на судску заштиту када је посао обавио супротно императивним прописима

У првостепеном поступку утврђено је следеће чињенично стање: Тужени је купио кућу у Панчеву коју је требало да реновира. За извођача радова ангажовао је ИГ из Смедерева на препоруку тужиоца, који је исте извео 2004. године. Тужилац је са туженим склопио усмени уговор по основу ког је требало да надгледа радове који ће се извршити на кући туженог и да изврши одређене предлог у вези санације у погледу статичности објеката. Тужени је тужиоцу за одрађени посао требало да донесе мотор из Аустрије (с тим да цену мотора исплати тужилац). Међутим, како тужени није довезао мотор тужиоцу, исплатио му је износ од 100 евра за одрађени посао, с тим што је накнадно хтео да му исплати још 400 евра, али тужилац ову своту није прихватио. Тужени је радове на реновирању своје куће извршио без потребних дозвола.

У конкретном случају тужени је ангажовао тужиоца да надгледа радове реновирања куће који су вршени без потребних одобрења надлежне управе. За такав посао тужени је тужиоцу платио 100 евра и тиме је испунио обавезу. Тужилац нема право на грађанско правну заштиту са позивом да је са туженим закључио уговор о делу јер би такав правни посао био супротан императивним прописима који уређују градњу. Закон о планирању и изградњи у чл.97 ст.2 одређује да се адаптација објекта врши на основу главног пројекта и да извођење радова треба да почне када се изврши пријава радова а у чл.103 и 107 одређује шта садржи главни пројекат и ко је овлашћен да изради техничку документацију. У чл.108 изричито забрањује да у изради техничке документације учествују лица која су запослена у предузећу које је овлашћено да утврди неки од услова на основу кога се израђује техничка документација. Тужилац је поступао управо супротно овим прописима па пошто је уговорио посао супротно Закону о планирању и изградњи он за тако незаконито закључени посао не може да ужива судску заштиту.

(Гж.бр. 1052/10 од 25.06.2010. год.)

9. Примена одредбе члана 277 став 2. Закона о облигационим односима

На потраживања која гласе у еврима од 01.01.2002. године досуђује се камата по стопи коју одређује Европска централна банка, а не законска затезна камата. Одредба члана 277.став 2 ЗОО која регулише уговарање камате више од стопе затезне камате односи се само на домаће средство плаћања а не и на страну валуту, па је у том смислу ништава одредба уговора о девизном зајму у којем странке уговарају у случају доцње камату већу од домицилне.

Пресудом Општинског суда у Ковину П.бр.169/07 од 13.10.2008.године, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му по основу зајма исплати 1.164 евра са законском каматом од 26.04.2007.год. када је поднета тужба све у динарској противвредности по банчином курсу у месту и на дан плаћања. Тужилац је обавезан да пошто је изгубио спор плати парничне трошкове туженом у износу од 33.515,00 динара.

Према стању у списима тужилац Т. М. закључио је са туженим Б.М. уговор о зајму дана 01.03.2006.год по којем је он туженом позајмио 600 евра са роком враћања 8 месеци и грејс периодом од 3 месеца, тако да тужени на позајмљени новац плати камату за грејс период 15% месечно а потом месечно 10%. Затим су закључили дана 26.05.2006.године други уговор о зајму по којем је тужилац позајмио туженом још 200 евра са роком враћања од 5 месеци и месечном каматом од 20%. У току договореног периода тужени је вратио новац у износу од 1.200 евра, рачунајући главницу од 800 евра и 400 евра камате. Да се на овај зајам обрачуна стопа коју утврђује Европска централна банка, главница са каматом би износила 807,53 евра.

У складу са чињеничним стањем првостепени суд је донео правилну одлуку али је погрешно образложио примену материјалног права. Према одредби чл.17 ЗОО учесници у облигационом односу дужни су да изврше своју обавезу и одговорни су за њено испуњење. Уговором о зајму тужени се обавезао да у уговореном року врати позајмљени износ новца што је он и учинио, вративши позајмљених 800 евра главнице и још 400 евра камате. Тужилац тражи да му тужени плати уговорену камату. Према одредби чл.277 ст.2 Закона о облигационим односима уговарање камате више од стопе затезне камате односи се само на домаће средство плаћања а не и на страну валуту. Према томе ништава је одредба уговора о девизном зајму у којем странке уговарају у случају доцње камату већу од домицилне јер учесници облигационог односа не могу своју облигацију уредити другачије него што је то овим законом одређено. На потраживања која гласе у еврима од 01.01.2002.год. досуђује се камата по стопи коју одређује Европска централна банка а с обзиром да је по обрачуну те камате тужени претплатио зајам, правилно је првостепени суд захтев тужиоца одбио.

(ГЖ.1363/10 од 19.04.2010.године.)

10. Обавеза плаћања накнаде за коришћење заштићеног добра

Фактички корисник непокретности која се налази у Специјалном резервату природе „Делиблатска пешчара“ у насељу Девојачки бунар које представља заштићено добро, је дужан да ЈП „Војводина шуме“, „Петроварадин“ ШГ „Банат“ Панчево као управљачу тог заштићеног подручја плати накнаду на име коришћења тог заштићеног добра .

Из стања у списима произилази да је тужилац корисник земљишта у државној својини парцеле бр.6757 к.о.Бан.Каркловац која се налази у границама СРП „Делиблатска пешчара,„. Уредбом о заштити специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара „ утврђен је III степен заштите на том подручју. Тужени поседује викендицу у насељу Девојачки бунар и фактички је корисник парцеле бр.6757 у површини под објектом од 74 м2 и под окућницом површини од 512 м2. Одлуком РС Министарства животне средине и просторног планирања од 11.06.2009.год. бр.425 тужиоцу је дата сагласност на Одлуку о накнадама за коришћење специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара“, према којој је утврђена цена закупа по метру квадратном за површину под објектом и за површину под окућницом. Према ценама закупа за 2008.годину тужени је дужан да тужиоцу плати за површину под објектом износ од 8.140,00 динара , а за површину под окућницом износ од 11.264,00 динара, односно укупно 19.404,00 динара.

Уредба о заштити Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара „ (Сл.Гласник РС „бр.3/02 и 81/08) одређено је да парцела топ.бр.6757 КО Банатски Карловац улази у границе овог резервата. У смислу члана 1 наведене уредбе подручје Делиблатске пешчаре се ставља под заштиту као Специјални резерват природе Делиблатска пешчара и сврстава у II категорију заштите, као природно добро од изузетног значаја. Сагласно чл.7.Уредбе о Специјалном резервату природе Делиблатска пешчара стара се Јавно предузеће „Војводи шуме „ Петроварадин.

Закон о заштити животне средине („Сл.Гласник РС“ бр.66/91..72/09) у члану 55. прописује да за коришћење природног добра, предузећа, друга правна лица и грађани (корисници) плаћају накнаду предузећу односно организацији која управља заштићеним природним добром, да висину и начин обрачуна накнаде одређује предузеће, односно организација која управља заштићеним добром, а да на тај акт даје сагласност Министарство.

Закон о заштити природе (Сл.гласник РС .бр.36/09) који се примењује од 23.05.2009.године у чл.134 ст.3 прописује да даном ступања на снагу истог престају да важе одредбе о заштити природе садржане у Закону о заштити животне средине, а у ставу 4 да ће се поступци започети према одредбама Закона о заштити животне средине завршити према одредбама овог закона. Члан 70 Закона о заштити природе уређује накнаду за коришћење заштићеног подручја и прописује да за коришћење заштићеног подручја привредно друштво или друго правно лице, предузетник, и грађани (корисници) плаћају накнаду управљачу заштићеног подручја и то за делатност из области туризма, угоститељства, изградње, експлоатације минералних сировина, трговине, транспорта, дистрибуције, преноса, телекомуникација, снимања

и сл., висину , начин обрачуна и плаћања накнаде одређује управљач заштићеног подручја , а на акт управљача којим се утврђује висина, начин обрачуна и плаћања накнаде из става 12. овог члана сагласност даје Министарство. Управљач заштићеног подручја дужан је да средства из става 1.овог члана користи за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја.

Тужени као фактички корисник парцеле бр.6757 у површини под објектом од 74 м2 и под окућницом површини од 512 м2, је на основу Одлуке о накнадама за коришћење Специјалног резервата природе „ Делиблатска пешчара „ дужан да тужиоцу, као управљачу заштићеног подручја плати износ од 19.404,00 динара на име коришћења тог заштићеног добра у 2008.години. Износ дуговане накнаде обрачунат на основу цена одређених Одлуком Управног одбора тужиоца о накнадама за коришћење Специјалног резервата природе „ Делиблатска пешчара „ од 27.09.2007.године . Обавеза туженог према тужиоцу утемељена је на примени члана 7. Уредбе о заштити Специјалног резервата природе „Делиблатска пешчара и члана 55.Закона о заштити животне средине , те је за одлучивање у овом предмету спора ирелевантно то што тужени није имао закључен уговор о закупу са тужиоцем.

(Гж.бр.2453/10 од 01.02.2011. године)

11. УГОВОР О КАСКО ОСИГУРАЊУ

11.1. Уговор о каско осигурању нема правно дејство кад предмет уговора не постоји

Тужбеним захтевом тужилац у суштини тражи да се тужени обавезе да предметни уговор о каско осигурању моторног возила изврши на начин и под условима како је закључен, односно да тужиоцу исплати једну од уговорених рата на име премије осигурања у износу од 25.324,44 динара са припадајућом законском затезном каматом почевши од 17.06.2005.г. па до исплате.

Међутим уговор о каско осигурању чије извршење тужилац захтева, је фиктиван уговор закључен само са циљем да би туженом омогућио закључење наменског уговора о кредиту за куповину путничког возила, при чему је средства добијена одобравањем наведеног кредита тужени искористио у друге сврхе различите од сврхе односно намене одобреног кредита и то покретање предузетничке делатности –отварања радње.

Код таквог стања ствари, у конкретном случају, не постоји предмет уговора за каско осигурање, односно путничко возило које је уговором каско осигурано а подаци о возилу наведени су у полиси осигурања само у циљу закључења уговора о каско осигурању возила, како би на тај начин тужени испунио услов за одобравање кредита, а не да би тужени као власник моторног возила био осигуран од одговорности за штете причињене на овом возилу. Стога уговор о каско осигурању као такав нема дејства међу уговорним странама у смислу одредбе чл.66 ст.1 Закона о облигационом односима, јер се ради о ништавом уговору у смислу одредбе чл.103 ст.1 истог закона, али и на основу члана 898 ЗОО који у ставу 2 изричито прописује да је уговор о осигурању ништав ако је у часу његовог закључења већ престала могућност да осигурани случај настане. Како нема предмета уговора, не може ни настати осигурани случај, те је тужбени захтев тужиоца којим тражи извршење ништавог уговора неоснован.

(Гж.бр.1599/10 од 19.10.2010. год.)

11.2. Фиктиван уговор о каско осигурању возила не производи дејство

Уговор о каско осигурању возила, закључен у циљу испуњавања услова за добијање наменског кредита код банке, а не како би власник моторног возила био осигуран за штете је ништав правни посао који не производи дејство међу уговорним странама.

Из списка предмета произилази да су парничне странке 17.06.2004. године закључиле уговор о каско осигурању (осигурање) бр.04 Но 75516231 на период од 5 година почевши од 17.06.2004. године. Тужени је платио само прву рату на име премије осигурања јер је уговор о каско осигурању закључио са тужиоцем како би испунио услов за одобравање кредита за куповину путничког возила у износу од 750.000,00 динара, а новац од одобреног кредита тужени је уложио у отварање радње а не у куповину возила.

Тужбеним захтевом тужилац у суштини тражи да се тужени обавезе да предметни уговор о каско осигурању моторног возила изврши на начин и под условима како је закључен, односно да тужиоцу исплати једну од уговорених рата на име премије осигурања у износу од 25.324,44 динара са припадајућом законском затезном каматом почевши од 17.06.2005.г. па до исплате.

Правилно је првостепени суд одбио тужиочев тужбени захтев као неоснован, јер уговор о каско осигурању чије извршење тужилац захтева је фиктиван уговор закључен само са циљем да би туженом омогућио закључење наменског уговора о кредиту за куповину путничког возила, при чему је средства добијена одобравањем наведеног кредита тужени искористио у друге сврхе различите од сврхе односно намене одобреног кредита и то покретање предузетничке делатности –отварања радње. У конкретном случају не постоји предмет уговора за каско осигурање, односно путничко возило које је уговором каско осигурано је фиктивног карактера, јер су подаци о возилу наведени у полиси осигурања само у циљу закључења уговора о каско осигурању возила, како би на тај начин тужени испунио услов за одобравање кредита, а не да би тужени као власник моторног возила био осигуран од одговорности за штете причињене трећим лицима. Стога уговор о каско осигурању као такав нема дејства међу уговорним странама у смислу одредбе чл.66 ст.1 Закона о облигационом односима, јер се ради о ништавом уговору у смислу одредбе чл.103 ст.1 истог закона, али и на основу члана 898 ЗОО који у ставу 2 изричито прописује да је уговор о осигурању ништав ако је у часу његовог закључења већ престала могућност да осигурани случај настане. Како нема предмета уговора, не може ни настати осигурани случај, те је тужбени захтев тужиоца којим тражи извршење ништавог уговора неоснован.

(ГЖ.бр.1599/10 од 19.10.2010. године)

12.ТАКСА

12.1. Против налога за плаћање судске таксе није дозвољена жалба

Против налога за плаћање судске таксе није дозвољена жалба па је правилно првостепени суд жалбу коју је изјавио тужилац одбацио као недозвољену и правилно га упутио о надлежностима пореске управе из чл.40 ст.3 Закона о судским таксама у погледу принудне наплате таксе.

(Гж.бр. 519/10 од 08.03.2010. год.)

12.2. Од дана достављање обавештење о неплаћеној такси суд више нема надлежност за поступање

У овом поступку суд је доставио 06.11.2009.год. извршном повериоцу опомену за таксу за жалбу која је изјављена 24.01.2008.године и коју извршни поверилац није платио. 24.12.2009.год. достављено је надлежној пореској управи обавештење о неплаћеној такси. Према одредби чл.40 Закона о судским таксама одређено је да када таксени обвезник не плати таксу суд ће у даљем року од 15 дана о неплаћеној такси обавестити орган надлежан за послове јавних прихода на подручју на коме се налази пребивалиште таксеног обвезника ради наплате таксе принудним путем.

Од дана достављања обавештења о неплаћеној такси с обзиром да је судска такса јавни приход, против таксеног обвезника се води поступак принудне наплате јавног прихода у управном поступку пред надлежном пореском управом према одредбама закона о пореском поступку и пореској администрацији.

Од дана достављања обавештења о неплаћеној такси суд више нема надлежности за поступање па је првостепени суд непотребно одлучивао о захтеву за обуставу поступка принудне наплате таксе јер то није у његовој надлежности.

С обзиром да је суд ненадлежан за поступак принудне наплате судске таксе из тог разлога је ова жалба одбачена.

(Гж.бр. 1323/10 од 19.04.2010. год.)

12.3. Странка која спор изгуби, треба да надокнади трошак судске таксе супротној страни сразмерно успеху у спору

Првостепеном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу по основу накнаде нематеријалне штете плати 80.000,00 динара од чега за претрпљени физички бол 40.000,00 динара и за претрпљени страх 40.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана доношења пресуде и да плати трошкове парничног поступка од 87.187,00 динара, а у преосталом делу тужбени захтев је одбијен за још 40.000,00 динара за претрпљене физичке болове и још 80.000,00 динара за претрпљен страх.

Основано је жалбом тужени указао да у погледу одлуке о трошковима, не припадају тужиоцу трошкови таксе на тужбу и одлуку у висини тужбеног захтева, већ само досуђене накнаде.

Погрешно је првостепени суд ценио да судска такса у износу према траженом новчаном захтеву представља трошак који би настао без обзира на успех тужиоца у спору и да у пуном износу треба да се превали на странку која је спор изгубила. Тачно је да тај трошак странка има без обзира на успех у спору, али на супротну страну се овај трошак преваљује само у сразмери у односу успеха у парници. Судска такса је реални трошак који сноси сваки таксени обвезник без обзира на свој положај у спору и не зависи од воље странака већ је законска обавеза. Судска такса може да зависи само од материјалног положаја таксеног обвезника који је сам дужан да приликом опредељивања вредности спора се креће у границама реалног захтева и води рачуна о свом материјалном положају, а супротна страна која је спор изгубила, треба да надокнади тај трошак само сразмерно успеху у спору.

(Гж.413/10 од 19.04.20010.године.)

13. Новчана накнада кроз примену одредбе чл. 200 став 2 Закона о облигационим односима

Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Тако је законодавац кроз примену одредбе чл. 200 става 2 Закона о облигационим односима прописао да висина накнаде нематеријалне штете зависи од слободне оцене суда и судијског уверења колики новцем опредељен износ је еквивалентан учињеној штети, а што представља сатисфакцију која се даје оштећеном за повреду његових нематеријалних добара.

Међутим, пре него што суд утврди висину накнаде штете, требало би утврдити да ли оштећеном ова накнада припада или не, односно, да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица и страх нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава досуди правичну новчану накнаду у смислу одредбе чл. 200 став 1 истог Закона. Из наведеног произилази да није сваки случај како је то законодавац предвидео и штетни догађај због кога оштећени има право да захтева правичну новчану накнаду од штетника, већ су за постојање штете битне одређене околности. На пример, поступајућа већа судија грађанског одељења овог суда су правног схватања да треба за настанак штете обратити пажњу на околности њеног настанка када је у питању повреда части и угледа, а посебно што је овај вид штете индивидуалног карактера, везан искључиво за личност, па на исту мора бити уперена повреда части и угледа. Из тог разлога у појединим предметима су усвајањем жалбе одбијене тужбе због повреде части и угледа. У осталим поступцима накнаде нематеријалне штете трудили смо се да зависно од конкретног штетног догађаја и проузрокованим последицама приближно одредимо висину новчане накнаде за одређене видове нематеријалне штете и бар кроз судску праксу на овај начин спречимо паушално и неодређено утврђивање штете. Наведено про изилази и из графикана који следи.

ГЖ број предмета	П број предмета	врста нематеријалне штете	Досуђени износи нематеријалне штете по првостепеној пресуди	Досуђени износи по пресуди другостепеног суда
2 ГЖ бр. 393/10	П бр. 323/03 од 04.04.2007.г. Општински суд Панчево	тешка телесна повреда настала ударцима по глави и телу	умањење животне активности: 28.000,00 дин. физички бол: 10.500,00 дин. страх: 9.450,00 дин. наруженост: 14.000,00 дин. напомена: допринос тужиоца 30% настанку штете	
2 ГЖ бр. 413/10	П бр. 394/06 од 02.09.2008.г. Општински суд Ковин	лака телесна повреда у виду опекотина	физички бол: 40.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.	
1 ГЖ бр. 481/10	П бр. 99/09 од 11.03.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна – ујед пса	физички бол: 40.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.	страх: 30.000,00 дин.
2 ГЖ 548/10	П бр. 63/07 од 13.06.2008.г. Општински суд Ковин	без повреда- саобраћајна незгода	одбијен тужбени захтев за претрпљен страх у износу од 80.000,00 дин.	
1 ГЖ бр. 577/10	П бр. 934/07 од 24.09.2007.г. Општински суд Панчево	смрт блиског лица	исплата осигуране суме	одбијен тужбени захтев због застарелости потраживања
2 ГЖ бр. 579/10	П бр. 943/07 од 31.10.2008.г. Општински суд Панчево	без повреда – саобраћајна незгода	одбијен тужбени захтев за претрпљен страх у износу од 30.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 729/10	П бр. 631/08 од 29.01.2009.г. Општински суд Панчево	без повреда – саобраћајна незгода	одбијен тужбени захтев за претрпљен страх у износу од 80.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 733/10	П бр. 677/08 од 09.12.2008.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда настала у саобраћајној незгоди	физички бол: 45.000,00 дин. страх: 45.000,00 дин.	

2 ГЖ бр. 789/10	П бр. 1413/08 од 08.06.2009.г. Општински суд Панчево	повреда части и угледа	досуђено 25.000,00 дин.	одбијен тужбени захтев
2 ГЖ бр. 818/10	П бр. 1702/08 од 09.06.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда	физички бол 40.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.	
1 ГЖ бр. 831/10	П бр. 1867/08 од 29.05.2009.г. Општински суд Панчево	повреда части и угледа	50.000,00 дин.	
4 ГЖ бр. 948/10	П бр. 1899/08 од 16.09.2009.г. Општински суд Панчево	повреда части, угледа и права личности	50.000,00 дин.	
1 ГЖ бр. 1042/10	П бр. 749/07 од 06.11.2009.г. Општински суд Панчево	тешка телесна повреда- ударац песницом у пределу лица	умањење животне активности: 90.000,00 дин. физички бол: 70.000,00 дин. страх: 60.000,00 дин. Напомена: допринос тужиоца настанку штете износи 7,5%	
2 ГЖ бр. 1043/10	П бр. 1767/07 од 05.10.2009.г. Општински суд Панчево	тешка телесна повреда- саобраћајна незгода	умањење животне активности: 100.000,00 дин. физичка бол: 80.000,00 дин. страх: 72.000,00 дин. Напомена: допринос тужиоца 13%	умањење животне активности: 78.000,00 дин. физички бол: 60.000,00 дин. страх: 54.000,00 дин. Напомена: допринос тужиоца 40%
1 ГЖ бр. 1081/10	П бр. 1043/09 од 19.11.2009.г. Општински суд Вршац	лака телесна – ударац шипком- туча	физички бол: 30.000,00 дин. страх: 70.000,00 дин. повреда части и угледа: 90.000,00 дин.	досуђено за страх 50.000,00 дин., а одбијен тужбени захтев за повреду части и угледа
3 ГЖ бр. 1090/10	П бр. 130/08 од 15.09.2009.г. Општински суд Ковачица	свађа и ударац у лице- повреда горње усне и избијена два зуба	физички бол: 70.000,00 дин. страх: 70.000,00 дин.	

2 ГЖ бр. 1143/10	П бр. 668/08 од 19.05.2009.г. Општински суд Вршац	тешка телесна повреда – саобраћајна незгода	физички бол: 135.000,00 дин. страх: 90.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1185/10	П бр. 587/08 од 13.11.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда – саобраћајна незгода	физички бол: 70.000,00 дин. страх: 60.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1201/10	П бр. 655/08 од 22.04.2009.г. Општински суд Панчево	повреда части и угледа	80.000,00 дин.	40.000,00 дин.
2 ГЖ бр. 1211/10	П бр. 324/08 од 26.01.2009.г. Општински суд Панчево	претрпљен страх изазван претњама туженог	Тужиоцу првог реда: 50.000,00 дин. Тужиоцу другог реда: 25.000,00 дин. Тужиоцу трећег реда: 20.000,00 дин.	
1 ГЖ бр. 1232/10	П бр. 620/08 од 09.02.2009.г. Општински суд Панчево	повреда части и угледа	одбијен тужбени захтев тужиоца услед недостатка доказа	
2 ГЖ бр. 1238/10	П бр. 1829/08 од 17.02.2009.г. Општински суд Панчево	повреда слободе – притвор од 19 дана	50.000,00 дин.	90.000,00 дин.
1 ГЖ бр. 1246/10	П бр. 1506/07 од 25.09.2008.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда – ујед пса	физички бол: 80.000,00 дин. страх: 70.000,00 дин.	физички бол: 60.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.
1 ГЖ бр. 1247/10	П бр. 1953/07 од 01.04.2008.г. Општински суд Панчево	лака телесна – саобраћајна незгода	физички бол: 80.000,00 дин. страх: 80.000,00 дин.	физички бол: 60.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.
2 ГЖ бр. 1259/10	П бр. 366/09 од 21.09.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна - туча	физички бол: 40.000,00 дин. страх: 35.000,00 дин.	

3 ГЖ бр. 1260/10	П бр. 265/08 од 18.06.2009.г. Општински суд Вршац	лака телесна – саобраћајна незгода	физички бол: 70.000,00 дин. страх: 50.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1278/10	П бр. 247/05 од 26.05.2008.г. Општински суд Панчево	тешка телесна – саобраћајна незгода	умањење животне активности од 7,5%: 50.000,00 дин. физички бол: 30.000,00 дин. страх: 25.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1284/10	П бр. 1963/07 од 12.03.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда - туча	физички бол: 100.000,00 дин. страх: 60.000,00 дин.	физички бол: 50.000,00 дин. страх: 30.000,00 дин. Напомена: допринос тужиоца 50%
2 ГЖ бр. 1303/10	П бр. 849/08 од 17.06.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда	физички бол: 42.500,00 дин. страх: 32.500,00 дин.	одбијен тужбени захтев
3 ГЖ бр. 1305/10	П бр. 1544/07 од 02.09.2009.г.л Општински суд Панчево	лака телесна повреда – огуљотине	физички бол: 70.000,00 дин. страх : 60.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1343/10	П бр. 1844/06 од 19.10.2010.г. Општински суд Панчево	лака телесна – ујед пса	физички бол: 60.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.	
4 ГЖ бр. 1418/10	П бр. 770/08 од 18.05.2009.г. Општински суд Вршац	повреда ока и прелом носне кости - ударац	физички бол: 80.000,00 дин. страх: 20.000,00 дин.	
2 ГЖ бр. 1423/10	П бр. 1315/08 од 08.06.2009.г. Општински суд Панчево	лака телесна повреда – саобраћајна незгода	физички бол: 20.000,00 дин. страх: 10.000,00 дин. Напомена: тужени је пре подношења тужбе као осигурану суму исплатио по 40.000,00 дин. за ова два вида нематеријалне штете	
2 ГЖ бр. 1454/10	П бр. 876/03 од	тешка телесна повреда	умањење животне	Напомена: жалба туженог

	08.04.2005.г. Општински суд Вршац	настала падом са бицикла	активности: 40.000,00 дин. (10%) физички бол: 60.000,00 дин. страх: 50.000,00 дин.	
4 ГЖ бр. 1471/10	П бр. 283/07 од 03.04.2008.г. Општински суд Ковин	тешка телесна – ударац у лице	умањење животне активности: 50.000,00 дин (5%) физички бол: 50.000,00 дин. страх: 50.000,00 дин. повреда части и угледа: 30.000,00 дин.	умањење животне активности: 40.000,00 дин. физички бол: 30.000,00 дин. страх: 20.000,00 дин.
4 ГЖ бр. 1496/10	П бр. 961/10 од 22.03.2010.г. Основни суд Панчево	повреда угледа и части	70.000,00 дин.	одбијен тужбени захтев
4 ГЖ бр. 1516/10	10 П бр. 390/10 од 24.02.2010.г. Основни суд Панчево	лака телесна повреда – ударац шипком	физички бол: 50.000,00 дин. страх: 50.000,00 дин.	
4 ГЖ бр. 1686/10	П бр. 228/06 од 14.07.2009.г. Општински суд Ковачица	лака телесна повреда – насиље у породици	физички бол: 40.000,00 дин. страх: 40.000,00 дин.	

СУДСКА ПРАКСА – ГРАЂАНСКО ПРАВО

САДРЖАЈ

УВОДНИ ДЕО

I МЕРЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА - ПРИВРЕМЕНЕ МЕРЕ

1. Услови за одређивање привремене мере.....	2
2. Привремена мера и пољопривредно земљиште у државној својини.....	3
3. Привремена мера и ненадокнадива штета.....	4
4. Одређивање привремене мере у поступцима предаје детета.....	6
5. Привремена мера и незнатна штета.....	7
6. Одржавање расправе поводом привремене мере	8
7. Против решења о привременој мери донетим у парници ради сметања државине жалба није дозвољена	9
8. Одлуком о привременој мери не може се мењати пресуда о вршењу родитељског права.....	9
10. Решење о привременој мери мора садржати образложење.....	10

II ЗЕМЉИШНА КЊИГА

1. Ранији сопственик неизграђеног грађевинског земљишта.....	12
2. Спровођење одлуке о препарцелацији.....	13
3. Дужност суда да поучи неуку странку.....	14
4. Физичко лице не може бити носилац права коришћења друштвене својине.....	15
5. Када се може усвојити жалба сагласно чл. 31 ст. 6. Закона о хипотеци.....	16
6. Примена чл. 19 Закона о хипотеци.....	17

III ИЗВРШНИ ПОСТУПАК

1. Стечај

1.1. Поступак извршења против извршног дужника над којим је покренут стечај.....19

2. Надлежност

2.1. Извршење пленидбом средстава са рачуна извршног дужника.....20

2.2. Одлучивање о приговору у скраћеном извршном поступку.....20

2.3. Основни суд је стварно надлежан за одлучивање и спровођење извршења по основу управног акта21

2.4. Апсолутна ненадлежност суда за спровођење принудне наплате царинског дуга.....22

3. Покретне ствари

3.1. Предујам трошкова извршења који је уплаћен у жалбеном поступку.....24

3.2. Попис и процена покретних ствари и права трећих лица на пописаним стварима.....25

4. Жалба

4.1. Доношење одлуке по жалби против решења о извршењу.....27

5. Непокретне ствари

5.1. Утврђивање вредности непокретности и одржавање рочишта.....28

5.2. Промена вредност непокретности.....29

5.3. Судски поступак намирења на основу заложне изјаве и уписане хипотеке.....30

6. Новчано кажњавање

6.1. Решење о новчаном кажњавању извршног дужника мора да буде образложено.....32

7. Веродостојна исправа

7.1. Адвокатски рачун није веродостојна исправа и не садржи све елементе који су прописани одредбама чл. 36 ЗИП да би био подобан за извршење.....33

8. Камата

- 8.1. Решење о извршењу није извршна исправа па се на трошкове који су одмерени тим решењем не може досудити законска затезна камата.....34
- 8.2. Извршни поверилац може овласти адвоката да наплати парничне трошкове.....35

9. Достављање

- 9.1. Решење о извршењу уручује се странкама по правилима о личном достављању.....36

10. Застарелост

- 10.1. Право на накнаду за одводњавање застарева за 5 година.....37

11. Забележба решења о извршењу

- 11.1. Забележба решења о извршењу у јавној књизи.....38

IV ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. Враћање у пређашње стање

- 1.1. Оправдани разлог за пропуштање рочишта за главну расправу.....41
- 1.2. Заузетост адвоката – више истовремено заказаних рочишта није извињавајући разлог за враћање у пређашње стање.....42

2. Прекид

- 2.1. Заузимање правног става више судске инстанце није разлог за прекид поступка.....43
- 2.2. Парнични поступак се не може прекинути до окончања поступка излагања у катастру непокретности.....43
- 2.3. Чињеница да је покренут уставни поступак за оцену законитости одлуке није разлог за прекид поступка.....44

3. Адреса

- 3.1. Када је у тужби наведена адреса туженог на којој достава није могла да буде уручена, тужба се не може одбацити.....45

3.2. Када се на адреси из тужбе која је проверена од стране полицијске управе достављање није могло извршити, првостепени суд треба да поступи према одредби чл. 79 ст. 1 тачка 4 ЗПП.....46

4. Забележба спора

4.1. Забележба спора на некретности се не може тражити када је тужбом постављен облигациони правни захтев.....47

5. Надлежност

5.1. Спор о непокретностима.....48

5.2. За суђење по захтеву Републике Србије Министарства пољопривреде за исплату закупнине надлежан је Основни суд.....49

5.3. Када се тужбом тражи утврђење права својине суд не може да парнични поступак обустави на основу чл.19 ст.1 ЗПП да се исти спроведе по правилима ванпарничног поступка50

5.4. Након подношења тужбе за одлучивање о привременој мери надлежан је парнични суд.....51

6. Употреба писма

6.1. Када странка прво упуту поднесак написан латиницом, не може касније тврдити да јој је ускраћено право на употребу писма-ћирилице.....52

6.2. Странке и други учесници у поступку имају право да употребљавају свој језик.....53

7. Понављање поступка

7.1. Вештачење обављено по захтеву странке након правоснажности није разлог за понављање парничног поступка55

7.2. Нове чињенице су од значаја за понављање поступка само ако су настале у време док је трајао поступак чије се понављање тражи.....56

8. Процесна дисциплина

8.1. Због непоштовања процесне дисциплине, вређање суда и судије, суд може да опомене странку и да је новчано казни.....57

9. Пресуђена ствар

9.1. Постоји идентитет тужбеног захтева са решењем о извршењу донетим на основу веродостојне исправе јер је реч о истом дугу.....58

10. Докази

10.1. Првостепени суд не може самостално да цени истинитост извештаја и уверења које даје полиција.....60

11. Поучавање неуке странке

11.1. У спору мале вредности суд је дужан да неуку странку упозори на последице пропуштања заказаног рочишта.....61

12. Достаљање

12.1. За достављање на огласну таблу суда потребно је да је странка променила адресу у току спора а да о томе није обавестила суд.....62

12.2. Када судски достављач остави обавештење а да се не зна коме је обавештење остављено, а потом је писмено прибио на врата, начињена је битна повреда поступка због непрописног достављања.....63

13. Уредност тужбе

13.1. У мандатном поступку који се спроводи по приговору против платног налога одређеног решењем о извршењу на основу веродостојне испрве тужба се не може одбацити као неуредна.....64

14. Битне повреде поступка

14.1. О приговору активне и пасивне легитимације суд не може да одлучи решењем.....65

14.2. Изрека пресуде је неразумљива када се умешач обавезује да солидарно са туженим плати дуг.....65

15. Странка

15.1. Својство правног лица има стамбена зграда а не Скупштина станара зграде.....66

16. Чињенично стање

16.1. Пресуда због пропуштања се не може побијати због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.....67

V ОСТАВИНСКИ ПОСТУПАК

1. Мере обезбеђења заоставштине суд може одредити у току целог поступка.....69
2. Ако се не зна да ли умрли има наследнике суд ће огласом позвати лица која полажу право на наслеђе да се пријаве у року од годину дана.....70
3. Предмет оставинског поступка не могу бити некретнине које су конфисковане закључком Среског народног суда71
4. Искључива надлежност домаћег суда постоји ако се непокретност налази на територији Републике Србије.....72
5. Оставински суд није овлашћен да позива наследнике да се изјасне да ли признају или не признају ваљаност уговора о доживотном издржавању.....73
6. Када је тестамент пронађен након што је постало правоснажно решење о наслеђивању оставински суд неће расправљати заоставштину.....74

VI ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. Према одредби чл. 34 Закона о становању не може се тражити у ванпарничном поступку да суд решењем замени Уговор о закупу стана.....76
2. Одлука донета у ванпарничном поступку уређења, управљања и коришћења заједничком ствари не спречава учеснике да поднесу тужбу ради својине на тој истој ствари.....77
3.
 - У поступку лишења пословне способности суд може да одустане од саслушања лица против кога се води поступак ако би то било штетно по његово здравље или ако то уопште не би било могуће
 - Привремени старалац лица против кога се води поступак ради лишења пословне способности не мора да буде правник.....78
4. Ванпарнични поступак се може прекинути само ако су међу странкама спорне чињенице.....79
5. У ванпарничном поступку не може се поднети предлог за понављање поступка.....80
6. Против протеста менице жалба није дозвољена.....81
7. Физичка деоба некретнине који захтева одређена улагања странака, може се одредити само уколико су странке прихватиле да изврше улагања83

VII МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

1. Сметање поседа

Када комунално предузеће предузима радње у оквиру својих овлашћења у његовим радњама нема противправности па ни сметања поседа.....85

2. Конверзија валуте у динаре

Тужилац нема право да своје потраживање изражено у валути конвертује у динаре и потом тражи исплату динарске противвредности са законском затезном каматом.....86

3. Накнада штете

3.1. За страх који кратко траје није оправдано да се досуди нематеријална штета.....87

3.2. Када полиција прекорачи употребу силе странци припада право на накнаду претрпљене материјалне и нематеријалне штете.....88

3.3. У току вођења пред кривичног поступка осумњичени је заштићен презумцијом невиности па нема право на накнаду нематеријалне штете када се кривични поступак обустави.....88

3.4. Када полиција поступа у складу са правилником о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде тужилац нема право на накнаду нематеријалне штете.....89

3.5. Тужилац нема право на накнаду штете коју је претрпео у обављању службене дужности а увреде упућене у примени силе нису се односила на њега лично.....90

4. Неосновано обogaћење

4.1. Када сувласник покаже стварну вољу да не користи свој сувласнички део на ствари нема право на новчану накнаду на основу чл.210 Закона о облигационим односима.....91

4.2. Ванбрачном партнеру не припада накнада по основу неоснованог обogaћења за пружено издржавање у току трајања ванбрачне заједнице.....92

5. Уговор о закупу

5.1. Када је уговор о закупу непокретности ништав тужилац нема право на наплату закупнине али може да оствари право на накнаду по основу неоснованог обogaћења јер је као корисник некретнине у друштвеној својини могао ту некретнину да користи у складу са законом.....93

5.2. Када је уговор о закупу сачињен супротно императивном пропису да би се прикрила обавеза плаћања пореза на доходак грађана захтев закуподавца којим тражи исплату закупнине мимо уговора не може да ужива судску заштиту.....94

5.3. За период након раскида уговора о закупу до предаје закупљеног земљишта Дирекција за изградњи и уређење Панчева има право да тражи накнаду по основу неоснованог обogaћења.....95

6. Комунални дуг

6.1. Тужени који је искључен са система грејања обавезан је да плаћа месечно 15% од пуне цене грејања у складу са општинском одлуком.....96

7. Застарелост

7.1. Привилеговани рок застарелости из чл. 377 ЗОО рачуна се само према штетнику а не и другим одговорним лицима.....97

8. Право на судску заштиту

8.1. Тужилац нема право на судску заштиту када је посао обавио супротно императивним прописима.....98

9. На потраживања која гласе у еврима од 01.01.2002. године досуђује се камата по стопи коју одређује Европска централна банка, а не законска затезна камата.....99

10. Обавеза плаћања накнаде за коришћење заштићеног добра.....100

11. Уговор о каско осигурању

11.1. Уговор о каско осигурању нема правно дејство кад предмет уговора не постоји.....102

11.2. Фиктиван уговор о каско осигурању возила не производи дејство.....103

12. Такса

12.1. Против налога за плаћање судске таксе није дозвољена жалба.....104

12.2. Од дана достављање обавештење о неплаћеној такси суд више нема надлежност за поступање.....104

12.3. Странка која спор изгуби, треба да надокнади трошак судске таксе супротној страни сразмерно успеху у спору.....105

13. Реферат о висини накнаде нематеријалне штете.....106

Садржај112